דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום ראשון, כ"ז בסיון תשמ"ח, 12 ביוני 1988 ● גליון 19441

היום 12 עמודים ● המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

- תמורת בצע כסף / יורם לוי
- בין פרויד לכרובית / ורדה צימרמן
- חריש בדרך להנהגה / שלמה גינוסר
- הקיבוצניק היחיד בממשלה/ארנון מגן
- כל העולמות: ארמניה, פאקיסטן/„אקונומיסט" מיוחד ל„דבר"
- ספורט (עמ' 4־3), רפואה ומדע (עמ' 11), בידור (12)

מזג האויר

בגלל עיצומים בשירות המטאורולוגי אין היום תחזית מזג אוויר

הבוררים כבר קבעו: טאבה למצרים
אולם יסכימו לכל פשרה שהצדדים ישיגו ביניהם

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

צוות הבוררות הבינלאומי כבר קבע, כי איזור טאבה שייך לריבונות מצרית – כך גילה ל„דבר" פקיד בכיר בירושלים.

לדברי הפקיד התקיים לפני כשלושה שבועות בג'נווה דיון בלתי־רשמי של חמשת הבוררים הדנים בסכסוך בין ישראל ומצרים ובו הם סיכמו ברוב קולות, שכל העדויות וההוכחות ששני הצדדים הביאו בפניהם מעידים על כך שקו הגבול צריך לעבור כך שהאיזור יהיה בבעלות מצרים. בסיכום זה תמכו שלושת הבוררים הבינלאומיים, וכן נציג מצרים בצוות. נציגת ישראל, פרופ' רות לפידות, התנגדה לסיכום.

עד סוף החודש יתכנסו שוב הבוררים ויצביעו רשמית בעד החלטה זו. אחר־כך, כעבור חודשים, בספטמבר, יפרסמו הבוררים את נימוקיהם להחלטה.

צוות הבוררים אינו מוסמך להציע בנימוקיו הסדרים לניהול השטח ולתפעולו. עם זאת הוא יסכים לאמץ כל הסדר פשרה שישיגו הצדדים. אולם לפי שעה אין ארצות־הברית, המתווכת בין שתי המדינות, מצליחה לנסח נוסח פשרה כזה.

מצרים מוכנה להגיע להסדר של פשרה שיבטיח לישראל חופש גישה לשטח ונוהל משותף של מלון „אביה סונסטה", בתנאי שישראל תכיר בריבונות מצרים.

אולם ראש הממשלה יצחק שמיר מסרב להסכים לכך.

במפלגת העבודה מעריכים, כי יצחק שמיר מעדיף שצוות הבוררים יקבע את ריבונות מצרים על טאבה מאשר להגיע לפשרה כזו.

לא רק השרב

מאבק בדליקה ביער הקרן הקיימת באיזור נס הרים – אחת מכמה דליקות שפרצו בסוף השבוע כתוצאה מהצתות ובשל השרב הכבד. (צילום: יצחק הררי)

מציתי החורשות ניצלו השרב וגרמו נזקים במיליוני שקלים
החקלאים תובעים פיצוי – מזהירים שהפירות והירקות יתייקרו

מאת יורם בר, יוסי ליבוביץ, אמיר רוזנבליט והדי משיב, סופרי „דבר"

דליקות, שפרצו אתמול ברחבי הארץ, חלקן בעקבות החום הכבד וחלקן מהצתות מכוונות, גרמו נזקים במיליוני שקלים בהרי ירושלים, בכרמים מצפון לחדרה, בגליל המערבי ובמקומות נוספים. מגדלי השדות תובעים מהממשלה פיצוי על נזקי השריפות ומזהירים, כי מחירי הפירות והירקות עלולים לעלות בשל הנזקים שנגרמו למגדלים. שני צעירים ערבים נעצרו בחשד להצתות.

הרי ירושלים בערו אתמול פעם נוספת בשריפת יער גדולה שהשתוללה עשר שעות באזור בר־גיורא. בשריפה עלו באש למעלה מ־5000 דונם חורש טבעי, שמורת יער ומטעים. על־פי החשד, מדובר שוב בהצתה. ליד מעלה החמישה נעצר ערבי זמן קצר לאחר שהצית במקום יער.

האש בהרי ירושלים פרצה סמוך לשעה 9.30 בשני מוקדים, האחד בשמורת בר־גיורא והשני בנחל המערב. המרחק בין המוקדים כארבעה ק"מ ולכן סבורים אנשי קק"ל כי מדובר בהצתה. בשל החום הכבד והצמחיה הסבוכה התפשטה האש במהירות לכוון המושבים בר־גיורא ונס־הרים וכילתה מאות דונמים של חורש טבעי וכן עצים עתיקים בשמורת בר־גיורא. במקביל התפשטה האש גם לאיזור עין־יעקב ומושב מטע.

המשטרה פינתה במהירות מטיילים מן המעיינות ואתרי הטבע באזור מחשש שיילכדו באש.

למקום הוזעקו חמש מכוניות כיבוי מירושלים בפיקוד יהודה כהן ועוד ארבע מכוניות כיבוי מבית שמש. יחד עם כ־80 אנשי קק"ל, רשות שמורות הטבע והסיירת הירוקה החל בכיבוי השריפה. כאשר הוברר כי השריפה בדרכה לרחוב הגיעו ארבעה מטוסי כיבוי ומסוק לפיקוח מן האוויר.

לקראת הצהרים סיבבה האש את הלולים של בר־גיורא ונס־הרים והמטוסים התיזו עליהם מים במטרה לצננם. התושבים בשני המושבים נתבקשו לצאת מן הבתים. בשלב זה הוחלט גם לנתק את זרם החשמל למושבים. בשעות אחה"צ השתנה כיוון הרוח וצוותי הכיבוי הצליחו להשתלט על האש. הצוותים נשארו בשטח גם אחרי רדת החשכה לוודא שהאש כבתה לחלוטין.

תוך כדי פעולות הכיבוי דווח על אש באזור מעלה החמישה. מסוק הפיקוח זיהה אש ביער וכוחות הכיבוי מיהרו לכבותה עוד בטרם הצליחה להתפשט. כוחות הצבא לכדו לאחר מכן צעיר ערבי בחשד שהצית את האש. אדם נוסף שנראה אתו הצליח להימלט.

הצתות בגליל המערבי ובשומרון

כמה עשרות דונמים של יער טבעי ושדה קוצים נשרפו

(המשך בעמוד 2)

עוואד – בדרך לגירוש

ד"ר מובארק עוואד (הנראה בתמונה מובא אל בית משפט השלום בירושלים, שדן ביום שישי בתביעת הדיבה שלו נגד העתון „מעריב") יגורש ככל הנראה היום לארה"ב – על כך מסרו אתמול פקידים בכירים. אמש רווחו שמועות כי הוא יגורש לפנות בוקר, אולם עד שעת לילה מאוחרת לא הובא עוואד אל שדה התעופה בן־גוריון. ככל הנראה יגורש עוואד הבוקר, בטיסה ישירה לניו־יורק של חברת התעופה ט.וו.א. אריה ארד, סופר „דבר", ששהה עד שעת לילה מאוחרת בשדה התעופה בן־גוריון, דיווח על „מסתוריות" ועל חוסר־ודאות לגבי מועד הגירוש. בשתי הטיסות לארה"ב, שיצאו בסביבות חצות (האחת של „אל־על" והשנייה של „טאואר־אייר") לא נכח עוואד. (צילום: יצחק הררי)

נהרס ביתו של המתנקש בראש העיריה חסן טוויל
תיקון לצו המעצרים המינהליים: שופט צבאי ידון ויפסוק בערעורים – במקום ועדת הערר

מאת דני רובינשטיין, אוריאל בן־עמי, דני צדקוני, וסוכנויות הידיעות

חמים ג'אודת פרג' בן 26 ממחנה הפליטים ג'לזון, שוקד את ראש עיריית אל־בירה חסן אל־טוויל, נלכד בסוף השבוע. פרג' נעצר ביום חמישי ב־21.30 בערב, שעה שהגיע לביתו, וביום שישי הוטל עוצר על המחנה והחופרים הרסו את ביתו. תושבים מהמחנה סיפרו שכוחות הבטחון באו לעצרו כבר ביום ג', היום בו בוצע נסיון ההתנקשות, וחזרו לחפש אותו גם ביום רביעי. הוא לא הגיע לביתו עד יום חמישי, בו כאמור, נעצר.

הבית נהרס בשעות אחר הצהריים המוקדמות. התגוררו בו שלוש נפשות: החשוד, שהוא רווק, אחיו ואמו והיו בו שלושה חדרים. שכניו ממחנה הפליטים ג'לזון אמרו, כי החשוד נעצר אמנם פעמים אחרות בעבר, אבל הם התפלאו שהוא ביצע

(המשך בעמוד 2)

ועדת השרים נוטה לאמץ תוכנית הרופאים – מצאו מנהלי בתה"ח
הבעיה: רופאי המרפאות לא יסכימו לפער בינם לבין רופאי בתה"ח

מאת דפנה הרניס, סופרת „דבר"

מיום ראש הממשלה שמעון פרס ידווח היום לראש הממשלה על התקדמות לקראת מציאת פתרון לבעיות הרופאות של מערכת הבריאות, שחלה במשך שבוע העבודה הראשון של ועדת השרים המיוחדת. ראש הממשלה יצחק שמיר, שחזר בסוף השבוע לארץ מביקורו בארה"ב, יחליט אם להעביר את הנושא לטיפולו או להשאיר את הטיפול בידי פרס. על־פי החלטת הממשלה הוקצב לוועדה פרק זמן של שבועיים שיסתיים בסוף השבוע.

בישיבת הוועדה האחרונה, שהתקיימה ביום ו' בראשותו של שמעון פרס, הציג צוות שמונה המנהלים של בתי־החולים תוכנית כללית, שעובדה על־ידם, להפעלת משמרת שנייה בבתי־החולים לקיצור התורים לניתוחים. על־פי תוכנית זו יהיו מנהלי בתי־החולים אחראים על הפעלת התוכנית, אולם ההתקשרות עם המבטחים והתשלום לעובדים יבוצעו על־ידי עמותות ידידים, שפועלות ליד בתי־החולים. הסדר זה מבוסס על הנוהג הקיים זה שנים לגבי עובדי המחקר בבתי־החולים, המועסקים על חשבון עמותות ידידי בתי־החולים.

מנהל המרכז הרפואי „גולדה" בפתח־תקווה (ביה"ח השרון), ד"ר יעקב הרט, אמר אתמול ל„דבר", כי צוות המנהלים יצא אופטימי מאוד מהפגישה עם השרים פרס, נסים ואלמוזלינו, שנמשכה שעתיים וחצי. לדבריו, הדיון היה ענייני וחופשי, השרים גילו יחס אוהד לתוכנית, והמנהלים התרשמו, כי „התוכנית נראית לוועדה". לדברי ד"ר הרט, גילה שר האוצר משה נסים הבנה מלאה לכך, כי התוכנית תחול לא רק על חדרי ניתוחים, אלא גם על מרפאות החוץ והמכונים. לדעתו של ד"ר הרט יש בכך התקדמות משמעותית בעמדות האוצר.

„התבקשנו על־ידי ועדת השרים לעבד תוכנית מפורטת על בסיס התוכנית הכללית שהצגנו ואנחנו מתכנסים כבר היום" – סיפר ד"ר הרט. הוא אמר, כי צוות מנהלי בתי־החולים יתן הערכה משוערת של עלות התוכנית, עם זאת, לא יפרט את מקורות המימון, כי זו החלטה פוליטית שבידי הממשלה.

לסופרת „דבר" נודע, כי במקביל לתוכנית צוות מנהלי בתי־החולים מונחת על שולחן ועדת השרים תוכנית אחרת, שהוגשה בידי חברה פרטית לביטוח רפואי, בניהולו של שוקי מרגס. החברה הכינה תוכנית כר"ם – „כיסוי רפואי משלים", שתתקשר ישירות עם סגל עובדי בתי־החולים ותפעיל את השירותים המיועדים לקיצור תורים לניתוחים בשעות אחר הצהריים. שר האוצר, כזכור, נוטה למסור לידי חברה פרטית הפעלת המשמרת השנייה בבתי־החולים. שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו טוענת לעומת זאת, כי „אין שום סיבה ש־30% אחוז מתקציב שיינתן להפעלת המשמרת השנייה בבתי־החולים, ילך לצורכי הרווחים של חברה פרטית".

גם רופאי המרפאות

אל שדה המאבק על הפעלת

(המשך בעמוד 2)

היום יוכרז הסכסוך בכל המשק הציבורי
האקדמאים יחליטו היום אם לשבות כבר השבוע או להצטרף לשביתת ההסתדרות בעוד שבועיים

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

הוועד הפועל של ההסתדרות יאשר היום הצעה להכריז על סכסוך עבודה במשק ולקיים שביתת אזהרה בכל המגזר הציבורי בעוד שבועיים, אם יימשך הקפאון במשא ומתן על הסכמי השכר.

כזכור, ביום חמישי שעבר ביטל יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד את פגישת המשא ומתן עם נציגי האוצר, במחאה על ריבוי פניותיו של האוצר לבתי המשפט נגד ועדי עובדים המכריזים על סכסוך עבודה או נוקטים עיצומים. עד יום שישי בצהריים לא נקבע מועד לחידוש הדיונים.

הסתדרות עובדי המדינה, המייצגת 60,000 עובדים במשרדי הממשלה וביחידות הקשורות במשרדים אלה, מתכוונת להורות לחבריה לפתוח בשביתה כללית כבר ביום שלישי השבוע, לנוכח סירוב האוצר להיענות לתביעותיה.

שלושת האיגודים המקצועיים האקדמאיים יחליטו עד מחר אם לפתוח בשביתה כללית ביום ה' השבוע, או להמתין שבועיים ולהצטרף לשביתת האזהרה של ההסתדרות.

סיעת הליכוד בהסתדרות עומדת להגיש היום הצעת אי־אמון במזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בטענה, ש„קיסר נכשל בכל התחומים שהוא מופקד עליהם". יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ יעקב שמאי הביע הסתייגות מכוונת ההסתדרות להשבית את המגזר הציבורי. לדבריו, „צעד זה נעשה משיקולי בחירות המחייבים את ראשי ההסתדרות להפגנת כוח".

בישיבה סגורה של ראשי אגפים בהסתדרות שהתקיימה שלשום נסקרו, בין היתר ההפסדים ללא תקדים של „כור" לשנת '87, שיפורסמו רשמית ב־26 ביוני. המזכ"ל קיסר העריך כי ההפסד „גבוה בהרבה ממה שחשבנו".

עיקרן תחילה

- ביתן ההסתדרות בתערוכת השנה ה־40 לישראל נפתח אמש רשמית – עמ' 2.
- במרדף מלווה ירי נלכד חייל החשוד בשוד בתי־המלון בירושלים – עמ' 2.
- האלוף מצנע עבר חוויה קשה בהופעתו לפני חברי הקונגרס בארה"ב – עמ' 5.
- חיי מין עד 70 וגם יותר מבטיחים הרופאים – עמ' 6.

הודו תבטל ההגבלות על שני נציגי ישראל שבקונסוליה בבומביי

מאת סופרו המדיני של „דבר"

הודו תסיר בקרוב את ההגבלות שהיא מטילה על שני הדיפלומאטים הישראלים המשרתים בקונסוליה בבומביי ותאפשר להעלות את דרג הנציגות, כך מעריכים במשרד החוץ בעקבות מגעים שהתקיימו בנושא זה בין שתי המדינות.

בעת מלחמת לבנון, ביוני 1982, סילקה הודו את קונסול ישראל יוסף חסין בגלל ביקורת שמתח בעתונות המקומית על מדיניות נירדלהי כלפי ישראל. מאז מייצגים את ישראל בבומביי סגן קונסול וקצין מנהלה. על שניהם מוטלות הגבלות רבות ובכלל זה הגבלות תנועה.

כזכור, דיבר נשיא הודו ראג'יב גנדי בפגישה עם נציגי הקונגרס היהודי העולמי בניו־יורק בזכות הדוק הדרגתי של הקשרים בין שתי המדינות.

סימני עינויים – בגופות היהודים חטופי ביירות

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – על שלושת הגופות של אנשי הקהילה היהודית בלבנון, שנחטפו ונרצחו, נמצאו סימני עינויים – כך סיפר לכתב ה„טיימס" בביירות יצחק מזרחי, ראש הקהילה היהודית.

מזרחי סיפר כי על הגופות נמצאו סימנים של מים רותחים, חומצות, וכוויות מסיגריות. לפני כמה ימים פנה מזרחי, איש עסקים הגר במזרח־ביירות, לנשיא ג'ומייל, שיעזור לשחרר שישה מתוך תשעה החטופים היהודים, שככל הנראה, עדיין חיים. הוא פנה גם לכל הקהילות היהודיות בעולם בבקשה להפעיל לחץ על ממשלותיהם.

הקהילה היהודית בלבנון מונה עתה 100 איש בלבד. מזרחי עצמו נחטף בפברואר 1984, והיה היהודי היחיד ששוחרר. זמן קצר לאחר מכן החלו במערב־ביירות פוגרומים וחטיפות של יהודים, והקהילה עברה לגור ברובע המוסלמי במערב־ביירות. אחד מאלו שלא רצו לעזוב, אמר כי חבריו השיעים הם כמו אחים לו, והוא מרגיש בטוח. הוא נחטף, עונה ונרצח.

צה"ל מונע הנטיעות

אנשי הוועד למען תושבי ביתא מנסים לנטוע עצי זית בכפר, והצבא מונע זאת מהם. (צילום: מאיר פרטוש/ על־המשמר)

ישראלים נטעו זיתים בביתא וחיילים עקרו

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

קבוצה של כ־100 ישראלים חברי הוועד למען הכפר ביתא" הגיעו ליום עבודה בכפר ביום ששי בבוקר וגורשו משם על־ידי שוטרי מג"ב וחיילים.

הישראלים הגיעו למקום בכמה דרכים. כ־30 מתוכם נכנסו לתוך הכפר סמוך לשעה שש בבוקר. הם התקבלו באהדה רבה על־ידי התושבים ובמשך שעות אחדות עבדו בתיקון דרך שנהרסה בתוך הכפר ובנטיעת עצים. פעולה זו התנהלה ללא הפרעה, משום שכוחות הבטחון לא הגיעו למקום אלא בשעות מאוחרות יותר.

קבוצה נוספת של ישראלים שבאה סמוך ל־10.30 נעצרה ע"י מחסומי צה"ל, אולם הם הצליחו להגיע באוטובוס שכור אחר לכניסה הראשית לכפר ביתא ליד העיירה חווארה, דרומית לשכם. שלושה אוטובוסים נעצרו עוד בדרך מירושלים ומת"א והוחזרו. במקום היה כוח צבאי וקצין שהודיע להם שאסור להכנס לכפר שהוא שטח צבאי סגור. הישראלים, שהביאו עימם שתילי עצים, החלו לנטוע אותם בכניסה לכפר בשטח בו עקר צה"ל כמה דונמים של עצי־זית מכיוון שמתחומם נזרקו בעבר אבנים על רכב ישראלי.

אחרי שעה קלה הגיע למקום כוח צבאי נוסף ואנשי משטרה והם דרשו מהישראלים לעזוב את המקום. היו שם חילופי דברים, לעתים חריפים, שבסופם הסכימו הישראלים לעזוב את השטח והשוטרים והחיילים עקרו את השתילים שנטעו. הישראלים ערכו לאחר מכן, באישור, הפגנה עם שלטים בצומת תפוח (כביש חוצה שומרון) ודרשו לבנות את הבתים שנהרסו בביתא.

פרס עשוי לבקר בברה"מ תוך חודשיים־שלושה
שמיר ידווח היום לממשלה על שיחתו עם שווארנדזה ● פקיד בכיר בירושלים: לאחר השבחים שהרעיף על גורבצ'וב יהיה שמיר חייב למתן את יחסו לברה"מ ● שמיר בשובו: החלטות ועידת אלג'יר לא הפתיעו איש

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

בברית־המועצות שוקלת להזמין את ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס לביקור במוסקווה. פקיד בכיר בירושלים אמר ל„דבר", כי מגעים בעניין ההזמנה מתקיימים זה חודשים אחדים.

לאחרונה, הגיע לירושלים מידע מדיפלומאטים במזרח אירופה, כי ביקורו של השר פרס עשוי להתקיים תוך „חודשיים־שלושה". לדברי הפקיד, מסמל שר החוץ בעיני הסובייטים את עניין השלום. להערכת הפקיד, רבים הסיכויים עתה עוד יותר לאחר פגישת ראש הממשלה יצחק שמיר עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארנדזה ששמעון פרס יוזמן למוסקווה. הפקיד העריך עוד, כי שלטונות ברית המועצות יבקשו עתה לאזן את מגעיהם עם יצחק שמיר באמצעות פגישה עם שר החוץ.

ראש הממשלה יצחק שמיר ידווח היום לממשלה על פגישתו בניו־יורק עם השר הסובייטי ועל פגישותיו גם עם שרי חוץ וראשי מדינות מאפריקה, אמריקה הדרומית ואירופה. הפקיד הבכיר גילה עוד כי למעשה דאג משרד החוץ לשכנע את הסובייטים לקיים מגעים גם עם ראשי הליכוד. „הפגישה בניו־יורק מעידה על הצלחת הטקטיקה הזו", הוסיף הפקיד, „הפגישה עם שווארנדזה ריככה את יצחק שמיר והוא יהיה חייב למתן את יחסו לברית־המועצות, לאחר שהרעיף שבחים כה רבים על מיכאיל גורבצ'וב".

שמיר בשובו מארה"ב: ועידת אלג'יר לא הפתיעה איש

ראש הממשלה, יצחק שמיר, שב ביום ו' בצהרים מביקורו בארה"ב, ובמסיבת עיתונאים בנמל בן־גוריון אמר שבהחלטות ועידת אלג'יר לא היתה כל הפתעה.

„הכל צפוי מראש", טען שמיר. לדבריו, היה צפוי כי ועידה כזאת שנקראה לתמוך באינתיפאדה תקבל החלטות מסוג זה. „אבל אנחנו זוכרים שבפסגה ערבית קודמת התקבלו גם כן סיכומים מסוימים, וכרגע כמעט אף אחד איננו זוכר אותם. נקווה שכך יקרה גם עם המסקנות האלה", הוסיף.

במפתח דבריו סיכם ראש הממשלה את ביקורו הקצר בעצרת מיוחדת של האו"ם לדיון בפירוק הנשק, בציינו שדבריו בזכות הקמת אזור מפורז מנשק גרעיני וכימי באזור זה והגבלת הנשק הקונבנציונלי זכו לתמיכה ולאהדה גם משר החוץ הסובייטי אדוארד שווארנדזה, שר החוץ הפולני, ומזכיר האו"ם ואישים רבים אחרים אתם נפגש.

שמיר דיווח בהרחבה על שיחתו הארוכה עם שר החוץ הסובייטי שהתאפיינה באווירה ידידותית טובה יותר וכה ניסו האחד להבין את רעהו ולחדור לעומק נימוקי כל צד ולמניעיו. וזאת על אף חילוקי הדעות השוררים בין הצדדים. השיחה התמקדה בשני הנושאים העיקריים – יחסי ברה"מ־ישראל־המזה"ת ויהודי ברה"מ. בעניין העליה שמע מהמנהיג הסובייטי שלברה"מ אין כל ענין להגביל את יציאת היהודים משם, אם כי לדעתו של שווארנדזה ילך מספרם של היהודים שיבקשו לצאת ויפחת בגלל השיפור הצפוי בתנאי החיים בברה"מ במיוחד בעקבות הוועידה הקרובה של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית. בוועידה יעלו לדיון גם נושאים הנוגעים ביחסים עם היהודים ועם ישראל, אמר שמיר.

המשלחת הקונסולרית הישראלית תגיע למוסקווה ביולי ושמיר הביע את תקוותו שהנציגות תוכל לנתב את יציאת היהודים מברה"מ.

هكذا من الأصل

مكزامن الأصل

נפתח ביתן ההסתדרות

ביתן ההסתדרות בתערוכת ה־40 למדינה נפתח אמש רשמית על־ידי המזכ"ל ישראל קיסר. הוא ורבים מחברי הוועדה המרכזת וראשי חברת העובדים סיירו במדורים השונים של מפעלי ההסתדרות ומוסדותיה – כולל אולפן שידורים של טלוויזיה במעגל סגור, במת בידור שמופיעות עליה להקות זמר ומחול, ו„פסלים חיים" בכניסה. ביתן ההסתדרות משתרע על אלפיים מ"ר, ואמש חילקה תנועת המושבים פרחי ציפורן לכל מבקר בה. בצילום: ישראל קיסר במדור „דבר" (צילום: ישראל סמיונקי, יפפ"א)

פרס ובריעם לחברי המרכז: אל תתנו את ידכם לדילים

מאת יקיר צור, כתב „דבר"

יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ומזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, יצאו בסוף השבוע בקריאה משותפת לחברי מרכז מפלגת העבודה, לדרוג באופן עצמאי את מועמדי המפלגה ברשימה לכנסת ולא לתת ידם ל„דילים" והסכמים למיניהם.

במכתב, שנשלח ביום שישי לכל חברי מרכז מפלגת העבודה, נאמר: „ב־26 בחודש ראינו כולנו כיצד, בהחלטה עניינית, שקולה ואחראית, הבאנו לחיזוקה של המפלגה והפחנו תקוות בציבור כי למפלגת העבודה יש רשימה לכנסת שיש עימה תקווה לעם. ב־15 בחודש אנחנו עומדים לערוך את סדר הרשימה והפעם האחריות היא כפולה ומכופלת. אנו פונים לכל חבר וחברה לקבוע את בחירתם והעדפותיהם באופן חופשי לחלוטין, לא לתת יד להתארגנויות שיפגעו בהרכב הרשימה, אלא לקבוע באורח עצמאי את הרשימה הטובה ביותר.

„הרשימה שתיקבע תצטרך להתמודד על הנגמתיה בעם ולתת לו תקווה מחודשת לעתידו. הדמוקראטיזציה התחילה כתהליך מוצלח וחשוב, נדאג שגם ההמשך יהיה ברוח טובה וחיובית". על החתום: שמעון פרס, יו"ר, ועוזי ברעם, מזכ"ל.

המשטרה ומש' החינוך יחקרו פרשת ההתעללות באבו־גוש

מאת נתן רוזי ויעל מישבין, כתבי „דבר"

מפכ"ל משטרת ישראל, רב־ניצב דוד קראוס, אמר אתמול, כי המשטרה פתחה בבדיקה לבירור טענות ילדים הערבים מן הכפר אבו־גוש שהתלוננו על [illegible] התעללות של שוטרים.

בעקבות תחקיר שנתפרסם ביום שישי ב„דבר" פנה חבר הכנסת דדי צוקר (ר"צ) לשר המשטרה וזה הורה למשטרת ישראל לפתוח בחקירה לבדיקת המקרה. רב ניצב דוד קראוס אמר, כי בדיקת המשטרה תערך במהלך השבוע ונראה כי עד סוף השבוע ניתן יהיה לקבל פרטים על המקרה ועל טענות התלמידים.

בכתבה שנתפרסמה ב„דבר השבוע" מספרים התלמידים מאבו־גוש על הכאתם על ידי שוטרים ואנשי משמר הגבול. כמה מהם סיפרו כי השוטרים התעללו בהם.

משרד החינוך יחקור פרשת אבו־גוש [illegible]

מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, הודיע כי יפתח היום בחקירת תלונות של תלמידי בית הספר באבו־גוש על התעללויות והשפלות שנעשו בהם במהלך מעצרים שביצעה המשטרה בחשד ליידוי אבנים על כביש תל־אביב – ירושלים.

שושני הוסיף, כי למשרדו לא הגיעו כל ידיעות על הפרשה שהתפרסמה ב„דבר השבוע" ביום שישי, אולם מכיוון שהמורים מסרו שבעקבות הפרשה נפגעו ילדי בית הספר [illegible] שושני לבדוק את הפרשה.

[illegible] מלהודות על המעשים ההתעללויות שנעשו בתלמידי בית ספרם, מחשש שגם הם יסתבכו בפרשה.

עם זאת, מסרו המורים ל„דבר" שבית הספר נפגע קשות מהפרשה וחלק מהתלמידים זקוקים לטיפול. שושני מסר כי תלמידים שיזדקקו לטיפול – יקבלו אותו.

האפיפיור קיבל סניורא ושם־טוב

קריית הוואתיקן, (ע"צ, ע"ר, ועסט"א).– העתונאי הפלשתיני חנה סיניורא ומנהיג מפ"ם ויקטור שם טוב נתקבלו ביום ו', יחד, על ידי האפיפיור יוחנן פאולוס השני.

יום קודם לכן זכו השניים ב„יונת הזהב של השלום", שהוענקה להם כהערכה למאמצים שעשו ליישוב הסכסוך הערבי־ישראלי.

אל שני תתני הפרס גלוה נשיא „ארכיוני פירוק הנשק", הסינאטור האיטלקי לואיג'י אנדרליני.

רוב סוציאליסטי מזערי צפוי בבחירות בצרפת

מאת גדעון קרן, כתב „דבר" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל„דבר"). – הסיבוב השני של הבחירות לאסיפה הלאומית הצרפתית ייערך היום באווירה של מתח וחוסר־ודאות לגבי התוצאות.

כל המשאלים, שנערכו בימים האחרונים ולא פורסמו, מצביעים אמנם על רוב מוחלט קטן, הצפוי למפלגה הסוציאליסטית (האחרון הורה על 310 מושבים), אך בשיטה האזורית הנהוגה בצרפת, הצבעה של אחוז אחד עשויה להעניק לצד זה או אחר 50 מושבים.

מתוך כלל 577 המושבים חולקו כבר בסיבוב הראשון 81 לגוש הימין־מרכז, 40 לסוציאליסטים ואחד לקומוניסטים. התחרות היום היא, למעשה, על 433 מושבים, משום שמובטחת בחירתם של 11 קומוניסטים ותשעה סוציאליסטים, שנותרו לבדם באזוריהם.

הנשיא מיטראן מצא לנכון לפנות לציבור בראיון בטלוויזיה ולקרוא להעניק לו רוב לביצוע מדיניותו. מנהיגי הימין, כמו ז'יסקאר דסטאן וז'אק שיראק, קראו להחזיר את שלטון הדו־קיום בצמרת, שהתקיים בשנתיים האחרונות. השפעה רבה על התוצאה הסופית תהיה לשיעור ההשתתפות. בסיבוב הראשון נקבע שיא שלילי כאשר 34 אחוז מבעלי זכות ההצבעה לא באו לקלפי. ראש הממשלה רוקאר קרא לנמנעים מהצבעה להופיע ולבצע „מאמץ אחרון אם ברצונם ברוב של קדמה". במרבית האזורים תהיה ההתמודדות בין שני מועמדים, לאחר שהשמאל והימין הותירו מועמד יחיד, אשר זכה במספר הקולות הגדול בסיבוב הראשון. ההסכם בין הימין לבין החזית הלאומית הימנית־קיצונית (ז'אן מארי לה־פן) בעיר מרסיי, אשר הורחב למעשה למרבית האזורים, המשיך להסעיר בסוף השבוע את החוגים הפוליטיים.

היום ייבחר מנכ"ל חדש לנוער העובד

היום עומדת הוועדה המרכזת של ההסתדרות להחליט על חילופי מזכ"לים בתנועת הנוער העובד והלומד.

החילופין יכנסו לתוקפם לאחר הבחירות הפנימיות על שיבוץ מועמדי מפלגת העבודה לכנסת הי"ב, שכן המזכ"ל היוצא, עו"ד תני מירום מקיבוץ יפעת, הינו מועמד מטעם התק"ם המתמודד על מקום בעשיריה השלישית של מועמדי מפלגת העבודה לכנסת.

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם לשער
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוזה קומה ג'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

בפילהרמונית

הכל תלוי במנצח

מאת יהודה כהן

מבחר היצירות לקונצרט העשירי של התזמורת הפילהרמונית הישראלית היה מתאים לתכנית כבקשתך: שלוש יצירות מן האהובות ביותר. אבל מה שיוצר את החוויה, היא רמת הבצוע, והיא היתה גבוהה. המנצח קלאוס טנשטדט מן המעולים שבעולם הפגין את אמנותו ואת טעמו כבר עם תחילת הקונצרט בפתיחה ל„חליל הקסם" של מוצארט, שנגינתה חלפה כאילו לא בעולם הזה.

חגיגיות אצילה שררה בקונצרט ברה מז'ור, ק' 467, של מוצארט עם הפסנתרנית הפורטוגזית מריאה ז'ואאו פירז', אמנית מבריקה ומוסיקלית; את הפרק האטי הגישה בפיוט רב, ועמה התזמורת ששתפה בנצוח קלאוס טנשטדט היה מדוייק.

הסימפוניה השלישית, „ארואיקה", של בטהובן קיבלה תחת שרביטו של טנשטדט עיצוב מוהיר; פרקה השני, מרש האבל, קיבל מימד נוסף על ידי דינמיקה עשירה, שאמנם תאמה בדיוק את הוראותיו של המלחין. בצוע הטריו של הסקרצו על ידי שלוש הקרנות ראוי לציון מיוחד. במשך כל הסימפוניה (וגם ביתר היצירות) היה איזון הקולות מושלם, וכל פרט נשמע. זה היה מפני שעל דוכן המנצחים עמד אמן ומוסיקאי מעולה, ש„ניגן" על כלי מעולה, כלי זה היא התזמורת הפילהרמונית.

מציתי החורשות

(סוף מעמוד 1)

אתמול בשלושה מקרי הצתה שונים שארעו בראדיוס של כמה קילומטרים האחד מהשני באיזור הכפרים פראדיס וג'יסר אזרקא שליד זכרון־יעקב.

השרפה הראשונה פרצה אתמול בבוקר בשדה קוצים שבין קיבוץ מעגן־מיכאל לבין הכפר ג'יסר א־זרקא. אנשי מכבי־אש שהוזעקו למקום כיבו את הדליקה ואז הסתבר כי מדובר בהצתה. החוקרים גילו שלושה מוקדי שרפה ללא קשר בין האחד לשני. שוטרי תחנת זכרון־יעקב תיחקרו עד ראייה שמסר כי הבחין בשני קטינים המציתים את האש ונמלטים לכיוון ג'יסר א־זארקה. לאחר מספר פעולות עצרו השוטרים שני קטינים בני 8 ו־9 מהכפר לחקירה בתחנת זכרון־יעקב. בתום חקירתם שוחררו הילדים ואז נעצר גבר בן 24 מהכפר כחשוד העיקרי בהצתה.

בשעה 3 אחר הצהריים התקבלה הידעה על שרפה על רכס הר ובצומת פראדיס. האש כילתה כמה דונאמים של יער טבעי ומכבי־האש השתלטו על השרפה כעבור כשעה. התברר כי מדובר בהצתה שפרצה בשלושה מוקדי אש שונים בבת אחת.

כעבור 50 דקות בלבד פרצה דליקה נוספת, שוב על רכס הר מעל לכפר פראדיס, לא הרחק מהדלקה הראשונה. האש התפשטה במהירות ונשקפה סכנה ממשית לגידולים חקלאיים באיזור. למקום הוזעקו כבאיות שעצרו את התפשטות האש. חוקרי כיבוי אש גילו גם הפעם שלושה מוקדי הצתה שונים, האחד בוואדי שבין שני הרכסים מעל הצומת ושני מוקדי אש על רכס ההר. חוקרי משטרת חיפה אומרים כי מדובר במקרי הצתה מתוכננים ומכוונים והמשטרה מתכוונים להגיב עליהם בחומרה רבה.

דליקת ענק בנחל הבשור כילתה חורשות וחיטה

דליקת ענק שהשתוללה במשך חמש שעות בנחל הבשור, כילתה שדות חיטה וחורשות של ישובי הסביבה. הדליקה החלה סמוך לשעה 13.30 בערוץ נחל הבשור. סגן מפקד שרותי הכבאות בנגב, יצחק ביטון, שנפש במקרה בפארק אשכול הסמוך, הזעיק למקום צוותי כיבוי מאופקים. במשך שעות אחדות עמלו חמישה צוותי כיבוי, כדי לכבות את הדליקה המשתוללת.

מאחר שהאש לא דעכה, הוחלט לפנות את פארק אשכול מהנופשים, וסמוך לשעה 17.00 פונו הנופשים בצורה מאורגנת אל מחוץ לאזור הסכנה. כתוצאה מהעשן שהתאבך מכיוון פארק אשכול, סטתה מכונית שהתקרבה למקום, לעבר שדה שבו השתוללה הדליקה. אמבולנס של מד"א פינה את הנהג לבית החולים 'סורוקה' בבאר שבע, שם הוברר כי הוא סובל מכויה קלה בידו. לאחר קבלת טיפול שוחרר הנהג לביתו.

מפקד שירותי הכבאות בנגב, טספר משנה אבנר מרדכי, מסר כי שירותי הכיבוי חוקרים האם מדובר בהצתה מכוונת או בדליקה שפרצה כתוצאה מהשרב הכבד ששרר אתמול בנגב. בשלב זה, טרם ניתן לאמוד את נזקי הדליקה.

דליקה ענקית סמוך לגבעת עדה

אמש, סמוך לשעה 10.00 בלילה פרצה דליקה ענקית בין גבעת ניל"י לבין רגבים, סמוך לגבעת עדה. למקום הוזעקו כוחות הצלה רבים, בכללם מכונות כיבוי וכוחות משטרה. הדליקה פרצה בכמה מוקדים והחלה מכלה יער וחורש טבעי. בשלב זה לא ברור אם מדובר בהצתה.

דליקת ענק במפעל „יפו מור" באשדוד

בדליקת ענק שאחזה בחצר המפעל „יפו מור" באיזור התעשיה באשדוד נגרם נזק רב לרכוש ורק דרך נס לא אירע אסון גדול.

סמוך לשעה שלוש אחר הצהריים ביום שישי נתקבלה קריאה על אש שאחזה בערימת קרטונים ובמחסן חומרי גלם של המפעל. למקום הגיעו מכוניות כבאים מאשקלון, קריית גת, אשדוד וקריית מלאכי ומאוחר יותר גם מרחובות ומראשון לציון. הכבאים, כחמישים במספר, ביחד עם שוטרים ועובדי המפעל עסקו כשש שעות בכיבוי הדליקה. עיקר המאמצים התרכזו במניעת התפשטות האש לעבר מיכל בחצר המכיל כעשרת אלפים ליטר גאז מתאגול נוזלי, אשר אם היה מתלקח [illegible]

דליקה במיתקן בבתי־הזיקוק

תקלה בתהליך ייצור זפת גרם ביום שבת אחר הצהריים לדליקה באחד ממיתקני בתי הזיקוק בחיפה.

צוות כיבוי של בתי הזיקוק, שהסתייע בשלושה צוותי כיבוי של מכבי האש, הצליח להתגבר על השריפה שנגרמה במיתקן מחמת דליפה הזפת שבערה. המיתקן לא ניזוק ולאחר כיבוי הדליקה נמשך תהליך הייצור.

עשרות דליקות בשרון

עשרות שריפות היו בשבת באיזור השרון ובחלקן נגרם נזק לשטחים חקלאיים באיזור תל מונד. טרם נודע מה היו הסיבות, אך מזג האוויר השרבי והרוחות המזרחיות הקשו על עבודות הכיבוי.

החל משעות הבוקר הוזעקו כבאים מכפר סבא לכבות דליקות באיזור קלנסואה במשולש באיזור קיבוץ אייל, צור נתן, ומושב חירות באיזור תל מונד. בשעות הצהרים יצאו כבאים לאיזור ירחיב, ובמשך שעות עסקו בכיבוי שריפה גדולה שפרצה בשכונת יעקב באיזור תל מונד.

מגדלי ההדרים תובעים פיצוי מיידי

ארגון מגדלי ההדרים תובע מהממשלה מתן סיוע מיידי לענף שניזוק באופן חמור ביותר בימי השרב ששרר באמצע חודש מאי השנה בהיקף של מאות מיליוני שקלים, דבר שיוריד את היבולים ויקטין את היקף יצוא ההדרים לחו"ל.

מועצת ארגון מגדלי ההדרים שהתכנסה בסוף השבוע מיקדה דיוניה בנזקי השרב המגדלים מרחבי הארץ מהגליל העליון ועד הנגב המערבי סיפרו על הנזקים החמורים שנגרמו לפרדסים. במקביל למתן סיוע מיידי למגדלי ההדרים תובעת המועצה מהכנסת אישור מיידי של חוק אסונות טבע בחקלאות, אשר עבר כבר בקריאה ראשונה ברוב גדול.

המצב בחבה"ע – בדיון הראשון של יד־לווינסון

עמירם סיון, יו"ר הנהלת בנק הפועלים, יפתח היום בבית ברל בצופית את הדיון הראשון של „יד לווינסון", שהוקם לזכרו של יעקב לוינסון. הדיון יימשך חמש שעות ויוקדש לדיון במצבה של חברת העובדים במציאות החדשה. לרשות הדיבור נרשמו עד כה 45 חברות וחברים והוא יינעל בדברי מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

„יד לוינסון" הוא מוסד חדש, הרואה מתפקידו להעלות לדיון ציבורי נושאים שונים בחיי החברה, המשק, הכלכלה, החינוך, הנוער והתרבות – נושאים שהעסיקו את יעקב לוינסון ז"ל בחייו. בראש המוסד עומד אהרון הראל, מנכ"ל בית ברל ויו"ר רשות השידור, וחברים בו דוד לוינסון מנכ"ל בנק קונטיננטל, אריה אבנר, משנה למנכ"ל בנק הפועלים, מיכאל ארנון, נשיא חברת אכפ"ל ואהד קריב, המנהל את פעולות „יד לוינסון".

במרדף מלווה יריות נלכד החייל החשוד בשוד המלונות בירושלים

מאת יורם לוי, כתב „דבר" בירושלים

משטרת ירושלים לכדה אתמול, במרדף מלווה יריות, חייל בן 20 החשוד שבצע את סדרת מעשי השוד והניסיונות השונים בכמה בתי מלון בעיר לפני שבוע. החשוד נפצע משני כדורים ואושפז בבית חולים. הוא משתף פעולה עם חוקריו והמשטרה בודקת אם היה מעורב בעבירות נוספות.

בסוף השבוע ארעו שני מעשי שוד ושלושה נסיונות שוד במלונות יוקרתיים בעיר. בכל המקרים נכנס צעיר חמוש בגליל ואקדח ודרש מפקיד הקבלה את הכסף שבקופה. באחד המקרים הצליח קצין הבטחון של מלון הילטון לרשום את מספר המכונית שבה נמלט השודד.

הבדיקה במסוף העלתה כי המכונית מסוג סיירה, נגנבה משכונת רמות אשכול. המפתחות נגנבו קודם לכן מבעליה. מחלק הפשעים ובלשי הלשכה לתפקידים מיוחדים הגבירו את סיוריהם בשכונה, בהנחה שהשודד מתגורר גם כן בשכונה זו. ביום ד' נתגלתה המכונית במגרש חניה פנימי ברחוב מדבר סיני. מיד הוחל בתצפית לעברה.

לאחר יומיים ארוכים, במהלכם לא קרה דבר חלה ביום שישי סמוך לשעה 9 בערב תפנית. התצפית זיהתה צעיר, דומה בתיאורו לשודד שניגש למכונית ופותח את הדלת. הבלשים זינקו מן המארב והורו לו לעצור. לדברי המשטרה, צעק לעברם החשוד כי הוא חמוש והחל להמלט. התפתח מרדף רגלי קצר במהלכו ירה לעברו אחד הבלשים שתי יריות שפגעו בעכוזו. החשוד אושפז בבית החולים הדסה הר־הצופים. בחקירה ראשונית הוא הודה בבצוע שרשרת מעשי השוד והמשטרה בודקת אם היה מעורב במעשי פשע אחרים.

החשוד הינו חייל המשרת ביחידה קרבית בצפון ומשם קיבל את רובה הגליל. את האקדח לקח כנראה מאביו שהחזיקו ברשיון. להערכת המשטרה רצה החשוד תשומת לב ולכן החליט לנקוט במעשים לא שגרתיים. יצויין כי שללו משני מעשי השוד הסתכם ב־2600 ש"ח בלבד.

חשד: עו"ד יגאל ארנון העלים את הפרוטוקול של „הפגישה הלילית"

(ע). – במהלך החקירה המשטרתית בפרשת הפגישה הלילית הועלה חשד על־ידי חוקרי המשטרה, כי עורך הדין יגאל ארנון שבמשרדו נערכה הפגישה, העלים במתכוון את פרוטוקול הישיבה מאחר שחשש כי יש בו הוכחה להודית עד התביעה אלברט אוזלאי.

כך טענה שלשום התובעת עורכת־הדין מרים רוזנטל בהתחדש משפטם של שבעת הנאשמים בהטרדת אלברט אוזלאי. כזכור, טענה התביעה כי הנאשמים ח"כ שלמה עמר, עוה"ד רמי כספי, יגאל ארנון ושרגא בלזר, אביטל למבורסקי, אהרון יקים, ויוסף הכמן ניסו לשכנע את עד התביעה הראשי אלברט אוזלאי לחזור בו מהגירסה שמסר, לפיה הציע לו ח"כ עמר כי יחזיר אותו לעבודה באגד אם יצליח לסדר שאת שירות המילואים שלו יעשה בתחומי ישראל ולא בלבנון.

התביעה טענה כי הנאשמים במעשיהם הטרידו את העד.

התובעת המשיכה שלשום, בהבאת ראיות לבית המשפט כנגד טענת פרקליטיהם של הנאשמים כי אין הם צריכים כלל להשיב על האשמה.

לדברי התובעת, הפרוטוקול שנרשם במהלך הפגישה הלילית בידי עו"ד יגאל ארנון מצביע בבירור כי הוכחה אשמת ההטרדה המיוחסת לנאשמים. לדעתה, ההוכחה הטובה לכך היא החלטתו של עו"ד ארנון להפסיק את הפגישה רק בשלב שבו הודיע אוזלאי לנאשמים כי הוא לא מוכן לחזור בו מחקירתו במצ"ח ולא לפני כן, למרות שהנסיבות היו צריכות להניעו לעשות כן בהיותו מודע לנסיונם של הנוכחים לשכנע את אוזלאי לחזור בו.

בהתייחסה לטענת הנאשמים כי לא היה ביכולתם לדעת שאוזלאי מוטרד כיוון שהוא לא הראה סימני הטרדה, אמרה התובעת, כי כל אדם סביר היה מרגיש לחוץ מבולבל ובאי נוחות כאשר 8 אנשים מנסים להטעות אותו, להכניס מילים ועובדות לפיו ולהוציא. עליו לשנות את גירסתו.

התובעת הביאה ציטוטים מעדותו של אוזלאי המוכיחים לדעתה כי הוטרד על ידי הנאשמים. כך למשל אומר אוזלאי: „ניסו להניא אותי מדברי", „הרגשתי לחוץ", „הכניסו מילים לפי", „הנוכחות של כולם הלחיצה אותי".

לדברי התובעת, מעבידו של אוזלאי יורם בן־עמי (שמשפטו הופרד והסתיים) הודה כי הנאשמים הטרידו את אוזלאי.

התובעת אמרה, כי כבר במהלך הפגישה הניבו מאמציהם של הנאשמים פרי כאשר אלברט אוזלאי אמר בתשובה לשאלה שאינו זוכר אם ראה את ח"כ עמר במשרד, ולדבריה הצליחו הנאשמים לבלבל את אוזלאי ולגרום לו לשיכוח.

עו"ד מרים רוזנטל טענה עוד, כי ההוראה שניתנה לח"כ עמר על־ידי רם כספי שלא יפצה את פיו במהלך הפגישה מוכיחה, כי מראש תיכננו הנאשמים לשכנע את אוזלאי לחזור בו וחששו כי אם עמר ידבר, דבריו יהוו לחץ כבד ביותר על אוזלאי. „עצם העובדה שח"כ עמר שתק במהלך הפגישה, אין פירושה כי לא היה שותף למעשי האחרים והוא צריך להשיב לבית המשפט למה קיים את הישיבה, ולהצהיר כי לא ידע שבמהלכה ייעשה ניסיון להטריד את אוזלאי", אמרה התובעת.

לדבריה, התביעה הביאה ראיות מספיקות לעובדה שאלברט אוזלאי הוטרד בפגישה הלילית במשרדו של עו"ד ארנון, ולכן יש לחייב את הנאשמים להשיב על האשמה.

התובעת תמשיך בטענותיה בישיבה הבאה של בית המשפט.

ועדת השרים

(סוף מעמוד 1)

תוכנית לקיצור התורים לניתוחים, שבמקביל תגדיל את הכנסות הרופאים בבתי־החולים, נכנסים בינתיים גם רופאי המרפאות הקהילתיות. יו"ר ארגון רופאי קופת־חולים הכללית ומזכירת רופאי המרפאות, ד"ר מרים צנגן, אמרה בשיחה עם סופרת „דבר", כי „לא [illegible] הכנסות [illegible] הרופאים בשירות האמבולאטורי לפני הרופאים בשירות האשפוזי. לא יקום ולא יהיה הדבר הזה".

ד"ר צנגן אמרה, כי תמיכת רופאי המרפאות העבירה זה מכבר להנהלת קופת־חולים תוכנית מפורטת להעלת הנטל שבעבודת המרפאות הקהילתיות, בין היתר, על־ידי תוספת שעות לעבודת הרופאים אחר הצהריים. „העדפנו לנהל משא ומתן בשקט ולא לפתוח במאבק על גבם של החולים, אבל אוי ואבוי אם יווצר פער בין הכנסות הרופאים במרפאות הקהילתיות לבין בתי־החולים. את הבעיות של מערכת האשפוז והמערכת האמבולאטורית חייבים לפתור במקביל. [illegible], שלא יבריחו אותנו לסגור את המרפאות" – אמרה ד"ר צנגן.

כזכור, החליט הוועד המרכזי של ההסתדרות הרפואית בשבוע שעבר למנות נציגות [illegible] לדיונים עם ועדת השרים המיוחדת, ולכלול בה, ביחס שווה, את נציגי ארגון רופאי המדינה, בתי־החולים של קופת־חולים ורופאי המרפאות הקהילתיות של קופת־חולים. יצויין, כי בקופת־חולים הכללית 59 אחוז מכלל הרופאים הם הרופאים המועסקים בשירותים אמבולאטוריים, ובהסתדרות הרפואית מספרם של רופאי המרפאות הקהילתיות מגיע לכ־50 אחוז.

בקרב הגורמים המעורבים במציאת הפתרון לבתי־החולים הידיעה על „הופעתם בשטח" של רופאי המרפאות הקהילתיות עוררה דאגה רבה. בשיחה עם סופרת „דבר" ציינו הגורמים, כי כל עוד המעגל מתרחב – הבעיה נעשית יותר סבוכה ויותר קשה לפתרון.

בבתי־החולים נמשכים גם היום עיצומי הרופאים. במקביל החליטו עובדי המעבדות לשבש, החל מאמצע השבוע, את עבודת המעבדות בבתי־החולים.

בית החשוד נהרס

הריסת ביתו של המתנקש בראש עיריית אל־בירה. (צילום: זום 77)

נהרס ביתו של המתנקש

(סוף מעמוד 1)

זאת, מאחר שהוא ידוע במחנה כשתיין.

הממשל החרים מפתחות מכוניות

אנשי בטחון הגיעו ביום שישי בערב לטול־כרם, הנתונה בעוצר, ופשטו על בתיהם של שישה מסוחרי העיר. לסוחרים הוגשו שומות מס ומכס, שלא שולמו על־ידם, והוחרמו מהם מפתחות המכוניות ותעודות הזהות. הפעולה בוצעה במסגרת מבצעי המינהל האזרחי לגבות מסים מהאוכלוסיה.

פעולה דומה בוצעה בשבוע שעבר בבית־סחור ועוררה תגובות נזעמות של האוכלוסיה. תושבים מבית־סחור אמרו אתמול לסופר „דבר" כי בכניסה לעיירה התקיימה שביתת־שבת של תושבים, והם קיבלו הבטחות מקצינים לפיהן לא תהיינה עוד פשיטות על בתי תושבים בשעות הלילה, לצורך גביית מסים.

יום הזדהות עם עצירים

בהתאם להנחיות כרוז מספר 19, אמורות היו להתקיים אתמול הפגנות הזדהות בשטחים עם עצירים ואסירי ההתקוממות.

אמש נמסר, כי ההענות להנחיות היתה חלקית. ברמאללה באו כמה עשרות בני משפחות של אסירים אל משרדי הצלב האדום הבינ־לאומי וקיימו שם שביתת־שבת. בבית־לחם היתה הפגנה קטנה ליד כנסיית המולד ולאחריה שביתת־שבת במשרדי הצלב האדום, ובבית־סחור היתה תהלוכת נשים. אם תהיה הענות להנחיות כרוז מספר 19 צפוייה ביום רביעי השבוע שביתה כללית.

אל בורייג' תנוהל בידי קצינים

קציני צבא ינהלו את מחנה הפליטים אל־בורייג', בעקבות התפטרותה של המועצה הממונה במחנה. ביום שישי מינה ראש המינהל האזרחי ברצועה, תא"ל אריה רמות, את רס"ן (מיל) דניאל דרון לנהל את המועצה. הוא יעמוד בראש צוות של 12 קציני מילואים. עד כה לא מונו קציני צבא ישראלים לניהול רשויות מקומיות, שבראשן עומדים תושבים שמונו לתפקידים בידי המצרים או הממשל הישראלי.

הכינוי הוסבר בצורך להחזיר את חיי הסדר במחנה למסלול תקין, לגבות את חובות התושבים, כולל תשלומים עבור צריכת מים וחשמל למועצה. אחת המשימות הראשונות של הצוות תהיה לנקות את המחנה מהלכלוך, שהצטבר בו מאז הפסיקה המועצה לפעול. העוצר במחנה זה נמשך גם אתמול.

ברצועה היו אתמול כמה מקרים של יידוי אבנים וביום שישי לאחר התפילות נזרקו ברחוב נאצר וברחוב אל וחאחרה בעזה אבנים מהגגות על חיילי צה"ל. בליל־שבת הושלך בכניסה לעזה בקבוק תבערה, שהחטיא סיור של צה"ל. על השכונות דראג', תופאח, ובני עאמר במרכז עזה הוטל אתמול עוצר זמני. תושביהן, מגיל 16 עד 60 (גברים), רוכזו בביה"ס „יפו", שם הוזהרו מהצפוי להם, אם יימשכו בשכונותיהם המקרים של יידוי האבנים, הבערות צמיגים וכו'.

4 נפצעו בעזה מקליעי גומי

(ע). – העוצר על שכונת תופאח וסביבתה בעזה הוסר בשבת לפנות ערב.

תיקון לצו המעצרים המינהליים

(עש"ת למ"מ). – שר הבטחון יצחק רבין והרמטכ"ל רא"ל דן שומרון, החליטו לתקן את הצו בדבר מעצרים מינהליים (הוראת השעה) ולהגביר בכך את הפיקוח המשפטי על המעצרים המינהליים.

שר הבטחון והרמטכ"ל החליטו, כי במקום ועדת ערעורים, שקיימת על־פי הצו הנוכחי, ידון שופט צבאי בערעור על מעצר מינהלי. כמו כן, במקום המלצה בלבד של הוועדה אל מפקד האזור על המשך המעצר, קיצורו או ביטולו, תהיה החלטתו של השופט הצבאי בלבד סופית ומחייבת.

על התיקונים המליץ הפרקליט הצבאי הראשי.

אלופי הפיקודים יחתמו בראשית השבוע הבא על התיקון החדש של הצו.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מחוז תכנון מקומי בית־שאן
הודעה בדבר אישור שינוי
תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת המקומית: תכנית מפורטת מס' 4783 שינוי לתכנית מפורטת מס' תרש"צ 1/14/1 חלוקת מגרשים לבניה בבית־שאן. שהודעה על הפקדתו ביחד עם השינוי המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3103 מיום ' בתשרי התשמ"ה (3.10.84) עמוד 15.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 22914 חלקות 66, 59, 21, 18, 8, 7 וחלקי חלקות 32, 73.

עיקרי מטרת שינוי התכנית: קביעת אזורי בנייה והוראות למגרשי בניה.

השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם השינוי המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בית־שאן שבמועצה המקומית בית־שאן. כל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שמואל קליגר
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

קבלת מודעות 24 שעות
דחוף
מודעות
משפחתיות ודחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363
239952

שערי מטבע חוץ ביום 10.06.88

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.54	1.61	1.54	1.61	1.54	1.61	1.5782	1.5978	1.5752	1.5948	1.5752	1.5950	1.5858
1 מארק גרמני	0.90	0.94	0.90	0.95	0.90	0.95	0.9213	0.9327	0.9193	0.9307	0.9192	0.9308	0.9245
1 ליש"ט	2.80	2.92	2.82	2.95	2.82	2.95	2.8723	2.9080	2.8660	2.9018	2.8676	2.9036	2.8878
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2725	0.2759	0.2723	0.2757	0.2723	0.2757	0.2739
100 ינים יפאניים	1.24	1.29	1.24	1.30	1.24	1.30	1.2661	1.2818	1.2632	1.2789	1.2631	1.2790	1.2705
1 גולדן הולנדי	0.80	0.84	0.80	0.84	0.80	0.84	0.8190	0.8292	0.8176	0.8278	0.8182	0.8285	0.8236
1 פרנק שוויצרי	1.08	1.12	1.08	1.13	1.08	1.13	1.1017	1.1154	1.1000	1.1137	1.1015	1.1153	1.1078
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2640	0.2673	0.2635	0.2668	0.2634	0.2667	0.2650
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2522	0.2553	0.2513	0.2545	0.2515	0.2547	0.2533
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2421	0.2451	0.2417	0.2448	0.2413	0.2444	0.2430
1 מארק פיני	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3681	0.3930	0.3870	0.3918	0.3871	0.3919	0.3897
1 דולר קנדי	1.26	1.32	1.27	1.33	1.27	1.33	1.2947	1.3107	1.2927	1.3088	1.2921	1.3084	1.3031
1 דולר אוסטרלי	1.20	1.32	1.23	1.32	1.23	1.32	1.2752	1.2910	1.2701	1.2860	1.2695	1.2655	1.2789
1 ראנד דרא"פ	0.46	0.55	0.42	0.59	0.45	0.62	0.7079	0.7167	0.7058	0.7146	0.7060	0.7149	0.7107
10 פרנקים בלגיים	0.43	0.45	0.43	0.45	0.42	0.45	0.4390	0.4445	0.4392	0.4447	0.4391	0.4446	0.4422
10 שילינגים אוסטריים	1.28	1.33	1.28	1.34	1.28	1.35	1.3070	1.3232	1.3061	1.3224	1.3049	1.3213	1.3151
1000 לירטות איטלקיות	1.20	1.27	1.21	1.29	1.22	1.30	1.2587	1.2541	1.2359	1.2513	1.2349	1.2504	1.2435
1 סל"י (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9136	1.9373	1.9060	1.9297	—	—	1.9202
1 דינר ירדני	4.16	4.42	4.35	4.63	4.40	4.69	—	—	—	—	—	—	4.2817
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.03	0.04	—	—	—	—	—	—	0.0423
1 לירה מצרית	0.64	0.68	0.60	0.64	0.65	0.71	—	—	—	—	—	—	0.6978

דבר ספורט

אגרוף או כדורגל: ברגומי האיטלקי מול קלינסמן

שער השוויון הגרמני: השוער זנגה עוקב אחר כדורו של ברמה

רוברטו מנצ'יני קובע יתרון לאיטליה

גרמניה – איטליה 1:1; ספרד – דנמרק 2:3

רק „השור" הספרדי זכה במלוא הנקודות בתום המחזור הראשון בבית א' • משחק טאקטי ומערך הגנתי מנעו הכרעה בקרה הגרמני – איטלקי ביום ו' בפתיחת אליפות אירופה לאומות בגרמניה • היום יחלו המאבקים בבית ב': הולנד – ברה"מ; אנגליה – אייר

נבחרת ספרד רמזה אתמול על כוונתיה להיאבק על הבכורה באליפות אירופה לאומות לאחר שהציגה יכולת משופרת והביסה את דנמרק 2:3.

היה זה קרב חוזר ל„מונדיאל" וגם הפעם היתה ידם של בוטרגניו וחבריו על העליונה. שעריהם של מיצ'ל, בוטרגניו וגורדיליו הכריעו את הכף לזכות ספרד לעומת צמד של לאודרופ ופאולסן.

ספרד היא גם הנבחרת היחידה, שצברה את מלוא הנקודות לאחר המחזור הראשון בבית א'. במשחק הפתיחה, שנערך ביום ו' בדיסלדורף, סיימו גרמניה המארחת ואיטליה בתיקו 1:1 לאחר משחק מאכזב, שנשלט ע"י המומחים והנערך כקרב טאקטי בין ההגנות. שתי הנבחרות הואשמו בהעדפת המשמעת הטאקטית על־פני יוזמה וברק. מנצ'יני העלה את איטליה ליתרון, אך ברמה השווה כעבור שתי דקות.

היום יכנסו לפעולה בקלן ובשטוטגארט כוכבי כדורגל של אנגליה, הולנד וברה"מ ולצדם תהיה גם „הסינדרלה" אייר.

בית א'

1. ספרד	1	2 – 3	2
2. גרמניה	1	1 – 1	1
–. איטליה	1	1 – 1	1
4. דנמרק	1	3 – 2	0

מיצ'ל מכניע את שוער דנמרק בפתיחת המשחק בהאנובר

שיחזור ההצגה ממקסיקו: שוב בוטרגניו ושוב נצחון לספרד

חמשת השערים, שהובקעו בהאנובר במשחק בין ספרד לדנמרק, הוכיחו את הקרב הגדול בין שתי הנבחרות במשחקי מקסיקו. כאן גם עתה היתה רגלה של ספרד על העליונה והיא ניצחה 2:3.

אמיליו בוטרגניו, „הבייס" ממאדריד, הבקיע ארבעה שערים לרשת דנמרק בהצגה הגדולה ב„מונדיאל". אתמול הוא הסתפק בשער אחד, אולם חולל תפנית במשחק והנהיג את נבחרתו לנצחון חשוב.

דנמרק ציפתה לנקמה כעבור שנתיים, אולם מנת התיסכול הזועם שלה התנפצה מול היכולת הטובה של „השור באדום". שתי הנבחרות שיחקו בטאקטיקה שונה מזו של משחק הפתיחה, פתחו את המערכים והניעו את הכדור קדימה. המשחק המשוחרר משמירות אישיות ומצמידות להוראות הניב מהלכים מצויינים, דקות רבות של מתח ומבצעים עשירים ומרתקים ליד שני השערים.

דנמרק ניסתה לשחק את הכדורגל הטוטאלי שלה, המתבסס על ארגון ההתקפות מהעורף והמעבר הדרגתי מהגנה להתקפה של כל השחקנים ללא חשיבות לתפקידם בשדה. השיטה היתה, אולי, טובה ליצירת שליטה בטבור המגרש, אולם פשטה רגל מול המשחק התוסס המהיר של הספרדים. ספרד הלמה בדיוק בבסן הרכה שלהם ע"י פריצות מהירות, העברת כדורי עומק ותנועה חדה לעמדות בעיטה. הספרדים ניצלו עד־תום את היכולת הוירטואוזית של מיצ'ל, הקשר המעולה, ואת חוש ההתמצאות הנדיר של בוטרגניו בתוך רחבת הדייב.

ואכן, לאחר פתיחה די טובה של דנמרק, נתנה ספרד נוקאאוט ראשון כבר בדקה השישית: גלייגו ומיצ'ל החליפו מסירה כפולה ומיצ'ל ירה מתוך הרחבה פנימה.

דנמרק נטלה את הרסן, הטילה לחץ אדיר על השער הספרדי והשכילה להשוות בדקה ה־25 בשעה שמיכאל לאודרופ פילס לעצמו דרך בין שני מגינים וסיים בבעיטה ברגל שמאל לפינה השמאלית.

דנמרק נראתה מסתפקת בשלב הזה בשוויון ואיפשרה לבוטרגניו להיכנס לתמונה. התקפה מדוייקת של ספרד הותירה את מיצ'ל בתוך הרחבה, אולם הוא נדחף־הופל ע"י המגן סיוובק. מיצ'ל עצמו בעט מהנקודה הלבנה, אולם השוער רסמוסן הדף.

היה זה רק רמז לצפוי בהמשך. ספרד היתה הדומיננטית במחצית השניה והציגה יכולת מצויינת. בוטרגניו הצעיד אותה ליתרון נוסף וחברו גורדיליו קבע 1:3 בדקה ה־60 בבעיטת עונשין מטעה מ־20 מ'. הספרדים הירפו מהדרושה ואיפשרו לדנמרק לתקוף בסיום ולצמק בנגיחה של פלמינג פאולסן שבע דקות מהסיום.

ספרד 3
דנמרק 2

„ניידרסקסן", האנובר 60,000 צופים
שופט: תומאס (הולנד)
שערים לספרד: מיצ'ל (6), בוטרגניו (53), גורדיליו (60)
שערים לדנמרק: לאודרופ (25) פאולסן (83)
ספרד: זוביזורטה; תומאס, אנדרינואה, סנצ'יז, קאמצ'ו (סולר); גלייגו, מיצ'ל, ויקטור, גורדיליו; בוטרגניו, באקרו.
דנמרק: רסמוסן; סיוובק, בוסק, מורטן אולסן (לארס אולסן), נילסן; לאודרופ, לרבי, הלט, היינצה; אלקיר, פאולסן.

הספרדי גלייגו (מס' 14) מברך את מיצ'ל, מבקיע השער הראשון לרשת דנמרק

• שלמה עמבר ממכבי ת"א היה בסוף השבוע המשקולן היחידי באליפות ישראל בהרמת משקולות דרגה ב' שנערכה בת"א שעמד במינימום של האליפות הדרגה הלאומית לאחר שהופיע במשקל עד 67 ק"ג וקבע הישג של 177 ק"ג.

• אילי דישון מהפועל ירושלים שיפרה אתמול את שיאי הנוער לגילאי 16־18 בריצת 100 מ', כשקבעה 12.13 שניות, שיפור של 6 מאיות השניה לשיא בוא החזיקה דלית בנין. ההישג נקבע באליפות הפועל בא"ק לנוער על שמו של המאמן עמיצור שפירא. 300 אתלטי הפועל נטלו חלק באליפות.

חשש למהומות ב„דרבי" הבריטי

שתי נציגות האי הבריטי, נבחרות אנגליה ואייר יפתחו היום בשטוטגארט את משחקי הבית השני. ה„דרבי" הזה מעורר עניין רב לא רק בגלל המאבק הצפוי על המגרש, אלא גם מתוך החשש להתגרות של האוהדים הבריטים ביציעים.

צבא האוהדים הבריטי נכנס כבר לפעולה בתחנת הרכבת של פרנקפורט. האנגלים, המרידים שינה מאנשי הבטחון הגרמנים, נתקלו בחבורה של אוהדים איטלקים, ובסופה של המהומה נאלצה המשטרה המקומית לעצור שישה אנגלים שיכורים.

אין ספק, כי הנבחרת האנגלית היא הפייבוריטית במשחק. האנגלים, שסיימו את הבית המוקדם עם המאזן המרשים ביותר, נחשבים בין המועמדים העדיפים לזכיה באליפות. עם זאת, אין לזלזל בנבחרת האירית, שעשויה להיות ה„סוס השחור" של האליפות.

שני המאמנים, בובי רובסון וג'קי צ'רלטון, לא יוכלו להפתיע זה את זה. שכן, שחקני שתי הקבוצות מופיעים אלה לצד אלה בליגה האנגלית ומשחקים בטקטיקה ובסגנון דומה. לאנגלים תהיה עדיפות גדולה מבחינת היכולת הטכנית והמשחק האישי, אולם אירלנד תוכל לחפות על כך במשחק צוות.

הבעיה המרכזית בנבחרת אנגליה היא כושרו של ה„קפטן", בראיין רובסון. שמועות ממחנה האימונים של האנגלים הדגישו אתמול, כי רובסון פצוע, אולם נראה כי הוא ישחק. השאלה היא אם יוכל למלא את תפקידו המרכזי במערך האנגלי ולהנהיג את חבריו.

השוער פיטר שילטון בן ה־38 יהיה האיש המעניין ביותר בהרכב האנגלי. מנהלו הימר על ניסיונו הגדול והצהיר אתמול, כי שילטון מהווה אחד הצירים המרכזיים בנבחרת.

אנגליה: שילטון; סטיבנס, אדאמס, רייט, סנסום; הודל, ווב, רובסון; לינקר, בירדסלי, בארנס.
אירלנד: בונר; מוריס, מקרתי, מורן, כ.יוסטון; ר.יוסטון, מגראס, וילן, שידי; אלדריג', סטייפלטון.

חוליט האיום מול „המכונה הרוסית"

רוד חוליט, הכוכב הגדול של העונה, ינסה להוכיח את יכולתו גם במדי נבחרת הארואנג' ההולנדית שתפתח הערב בקלן את השתתפותה באליפות מול הנבחרת האדומה מברה"מ.

חוליט וחבריו מפחידים את המאמן הרוסי ואת חניכיו. שכן, החלוץ שחום העור ממילאן עשוי לחולל שמות גם בהגנה המושמעת והסנה כמו זו של הרוסים. אסור גם לשכוח, כי בשורות הנבחרת ההולנדית יופיעו כוכבים גדולים אחרים כמו ואדבאסטן, ריקארד וקומאן, כוכבי מפעלי וליגות אירופה.

הנבחרת ההולנדית בהנהגתו של השועל הוותיק, רינוס מיכלס, חוזרת אט אט לכושרה מלפני כמה שנים, ויש המעניקים לה גם סיכויים טובים לזכות באליפות. עם זאת, הידיבה הרוסית עשויה לשבש את התוכניות ההולנדיות.

הרוסים הפגינו עוצמה אדירה במשחקי מקסיקו והמשיכו בתנופה שלהם גם במוקדמות אליפות אירופה. בניגוד לעבר הציגה הנבחרת הרוסית משחק חכם, פתוח ותחבולני, האופייני דווקא לכדורגל המערב אירופי. האם תמשיך בקו הזה עשוי הסגנון הרוסי הזהיר לאיים ברצינות גם על ההבדקות ההולנדיות.

זהו, אולי, המשחק המעניין ביותר במחזור הפתיחה והצופים בקלן עשויים לצאת נשכרים מהיכולת האישית והקבוצתית הגבוהה של שתי הנבחרות.

המסורת לא הופרה

הגרמנים הבטיחו לנו טקס פתיחה צנוע, והם אכן קיימו את הבטחתם. צנוע, פשוט אבל מרשים ונהדר.

מארגני אליפות אירופה השמינית השקיעו הרבה מחשבה ותכנון, אך ללא ספק המחשבה בטקס הפתיחה הניבה תוצאה נפלאה, שובה של קורת רוח.

ידענו כי לטקס הפתיחה הוזמנו 8 כוכבי עבר, שחקני נבחרות אשר הרעידו לבבות ורשתות במיגרשי הכדורגל ברחבי היבשת. מה שלא לקחנו בחשבון שבין הידיעה לבין המציאות, קיים הבדל גדול. כל אחד משמונת הכוכבים אשר ייצגו את הכדורגל האירופי במיטבו כמו האיטלקי לואיג'י ריבה, הדני אלן סימונסן, הספרדי די־סטפנו, האירי דון גיבנס, הגרמני פריץ ולטר, האנגלי בובי צ'רלטון, וההולנדי הבלתי נשכח, יוהאן קרויף, השוער שהיה לאגדה בחייו: לב יאשין

צביטה קלה הרגשתי בלב כאשר יוהאן קרויף בדך וקבוצת הילדים ההולנדים בתלבושת שחורה צעדה על המסלול, כשנעימה הולנדית מנגנת ברקע. הולנד, שבלב עמוק פגימה גרמה לנו אכזבה כשכשלה פעמיים בגמר העולמי (74, 78), אבל גם הפעם, למרות שתהיה זו אליפות קשה נחזיק אצבעות לחוליט, לבוסמן ולוואן־ברוקלן. האם תהיה זאת נבחרת הטוראנג'?

אבל את ההצגה בטקס הפתיחה גנבו הרוסים בפשטות בעזרתה של נערת מקהלה בלונדית ואלמונית, אשר שרה סולו את ה„קלינקה" המפורסמת. 68,400 איש הריעו בתשואות אדירות ויצרו התרגשות והכוכבת הקטנה בקול אדיר עשתה את שלה. קטע מרגש נוסף היה כאשר כל ילדי הנבחרות עמדו כחומה חיה על הקווים החיצוניים של המגרש, כשהם אוחזים ידיים וברקע משמיעה המקהלה את „גוד ביי איירין".

שלום לטקס הפתיחה. אליפות אירופה 88 יצאה לדרך.

אילו היה נערך סוטו מוקדם בין כתבי הספורט ב„ריינשטאדיון" של דיסלדורף שעה קלה לפני פתיחת המשחק אין ספק שהתוצאה הפופולארית ביותר היתה תיקו 0:0 לכל היותר שיוויון 1:1 בין נבחרות איטליה וגרמניה.

המסורת, כך מסתבר חזקה מכל. ההסטוריה של אליפויות אירופה ואליפויות העולם מלמדת, כי משחקי הפתיחה לא מכריעים. שלושים היו לנו שלוש דקות של תקווה, כי הנה שחקני איטליה יעשו את הכל כדי להפר את המסורת, אך מה לעשות והשוער האיטלקי שגה ואיפשר בעיטה לא ישירה בתוך רחבת ה־16 מ', שהפכה לשער שיוויון. לא אקצא בתאגנה אם קבוצתו לא תעפיל לחצי־הגמר. הטעות בדקה ה־57 תהיה שיחה מעינית עוד ימים רבים אם לא למעלה מזה.

מסורת נוספת שנשמרה היתה דמות המשחק. בהשוואה לא מדעית ניתן לאמר שיחסית למשחקי פתיחה המשחק בין גרמניה ואיטליה היה טוב מהמצופה. רוברטו מנצ'יני האיטלקי במשחקו הבין־לאומי ה־14 הבקיע את השער הבין־לאומי בקריירה שלו וכמובן את הראשון באליפות זו. החלטתו של השופט האנגלי, קית האקס (שיפוט טוב) לשרוק לעונשין נגד השוער האיטלקי היתה מוצדקת לחלוטין. אנדראס ברמה לא נכשל והבקיע את שער השיוויון, שהביא לחלוקה צודקת של הנקודות בין הנבחרות, אך לדעתי האיטלקים יודו מאוכזבים יותר. המאמן האיטלקי, אזגליו ויציני הבטיח ערב המשחק במסיבת העיתונאים כי קבוצתו תשחק באגרסיביות. הוא אכן עמד בדיבורו. פרנץ בקנבאואר לא הבטיח, אבל קבוצתו, אם לא תכשל באופן בלתי צפוי תנגן כינור ראשון. כמובן שהשאלה הגדולה היא מה יהיה בהמשך.

ואם במסורת עסקינן, הרי ששוב לא יכלה דנמרק ל„סוס השחור" שלה, ספרד. 50.000 דנים נלהבים שמילאו את יציעי האיצטדיון בהאנובר ראו כיצד הספרדים מנצלים עם תום את שגיאות ההגנה הדנית כדי לנצח בתוצאה 2:3.

מנצ'יני וברמה הצילו את משחק הפתיחה משממון מלא

מומחי הכדורגל באירופה שמתו יום של ביקורת על קרב הפתיחה המאכזב בין נבחרות מערב־גרמניה ואיטליה. התיקו 1:1 בדיסלדורף הותיר בידי כל נבחרת נקודה אחת, אולם הוריד מהן מניות רבות בשוק היומורי האליפות.

בעצם, היתה זו פתיחה אופיינית למפעלי כדורגל גדולים. שתי הנבחרות שיחקו בזהירות, התבססו על מערך הגנתי מתוגבר ולא הסתכנו בפתיחת השורות וביזום מהלכים. המשחק הסטאטי התנהל רובו ככולו במרכז המגרש ונבלם על קו הרחבה. לנוכח הכדורגל הטאקטי הזה היו ידי שני השוערים ריקות ממלאכה והם נכנעו באופן מיקרי למדי בשני מהלכים מפתיעים וחריגים.

הקייזר הגרמני פרנץ בקנבאואר ניסה להפתיע את הנבחרת האיטלקית עם תוקף־מרכז המגרש בקשר רביעי, אולם הסתבר לו, כי נבחרתו נהנתה רק מיתרון אופטי. הגרמנים הציגו, כהרגלם, משחק טאקטי מסודר ומאורגן, אולי מושש מגוון מהמהירות האיטלקית, אולם הנבחרת המארחת חסרה השראה, ברק ויכולת וירטואוזית, והיוזמה לפריצת מערך הגנתי.

הכוכב הגרמני לותר מתאוס היה מאופק מדי ולא מילא את תפקידו העיקרי – הנהגת הנבחרת. דווקא שני שחקני העורף, בוכוואלד וברמה, היו דומיננטים ובעלי יוזמות התקפיות, אולם לא מצאו כתובת למבצעיהם. שכן, שני שחקני החוד קלינסמן ופולר היו נירפים מאד ולא מצאו דרך לשער של זנגה.

איטליה תרמה את חלקה לכדורגל חסר הריגוש מאחר שהיא העדיפה נקודה ביד על־פני הסתכנות. לא היה זכר למשחק התוסס, המהיר והתחבלני של איטליה. ההוראות הטאקטיות הוציאו את הרוח ממפרשי האיטלקים ומנעו מהם לשחק על־פי התכונות הטבעיות שלהם. במערך מעין זה לא היתה תקומה לחלוץ מבריק ועתיר השראה כויאלי, שפשוט נעלם מהמגרש.

ההחמצה של איטליה ההסטנית והחששנית היתה גדולה. שכן, בדקות היחידות, בהם העזו האיטלקים לשחק כמו איטלקים, הם הבקיעו שער יתרון, ואם היו ממשיכים בתנופה הזאת היו מצליחים להדהים נבחרת גרמנית שאבלנית.

גרמניה עשתה רושם של שליטה בדקות הפתיחה, אולם ספגה סטירת לחי כבר בדקה הששית בשעה שויאלי פרץ באמנות לתוך הרחבה ורק יציאה נכונה של השוער איקה אימל מנע הבקעה. הגרמנים המשיכו להחזיק בכדור והאיטלקים הגיבו בגיחות אגפיות מהירות. אחת מהן, בדקה ה־52, הניבה שער יתרון: ויאלי העניק כדור מודד למנצ'יני בתוך הרחבה והחלוץ הצעיר בעט בדייקנות פנימה.

היתרון האיטלקי החזיק מעמד שתי דקות בלבד. השוער זנגה טעה בבעיטת השוער ויצא מחוץ לרחבה. השופט האקס הורה על בעיטה לא ישירה מתוך הרחבה ואנדראס ברמה בעט במדוייק לפינה השמאלית – 1:1.

עד לסיום שמרו שתי הקבוצות זו על עקבי רעותה ללא סיכון ממשי של השערים.

גרמניה 1
איטליה 1

„ריין סטדיון", דיסלדורף 68,000 צופים
שופט: קית האקס (אנגליה)
השער לגרמניה: ברמה (54)
השער לאיטליה: מנצ'יני (52)
גרמניה: אימל; בוכוואלד, הרגט, קולר, ברמה (בורובקה), ברטהולד, מתיאוס, טון, ליטבורסקי; פלר (אקשטיין), קלינסמן.
איטליה: זנגה; ברגומי, פרי, ברזי, מלדיני; ג'אניני, ויאלי (אלטובלי), אנצ'לוטי, דה־נאפולי (דה־אגוסטיני); דונדוני, מנצ'יני.

המנכ"ל לא מפרגן

במושגים ישראליים, כאשר אירוע רודף אירוע בקצב מסחרר של יממות ושעות, נראים המשחקים האולימפיים בסיאול, שיפתחו ב־17 בספטמבר, כרחוק מזרח ממערב. בכל זאת מתכוננים. ברוב המדינות בעזרת השעון המסר ואצלנו, כרגיל, לא למדו כלום ולא שכחו כלום למרות שהוועד האולימפי הישראלי החליט אחרי משחקי לוס־אנג'לס ב־1984, כי יותר לא ייצגו את ישראל ספורטאים אשר לא עמדו במינימום או בקריטריונים שיקבעו מראש ע"י גופים בין־לאומיים.

צמודים להחלטה צודקת זאת, מוצאים את עצמם עתה ראשי ההתאחדות לספורט וראשי האיגודים בענפים שונים במצב קשה: נוסף לעובדה שחלק מספורטאינו ייאלץ להשאר בבית, משום שיום כיפור חל בתוך השבוע הראשון של משחקי סיאול ואין אפשרות של „שבתון של יום אחד" – עברו עד־כה מעטים מאוד את המינימום האולימפי שנקבע למקצועות השונים. זה המצב המתסכל מאוד את ראשי האיגודים בהתאחדות וכנראה גם את מנכ"ל ההתאחדות, שמואל ללקין.

אמנם, קשה להבין על מה יצא קצפו נגד סגל טניסאי ישראל, האמור לצאת למשחקי סיאול בצורת מתוגבר של חמישה טניסאים – ארבעה גברים ואישה אחת.

בראיון עיתונאי („ידיעות אחרונות") אומר ללקין: „עם כל הכבוד לטניסאים שלנו הם אינם יכולים לייצג אותנו באולימפיאדת סיאול. הם אינם ברמה הנדרשת. לכך, אי־אפשר לקחת לסיאול ארבעה טניסאים, שחלקם לא התקבל לתחרויות בין־לאומיות ברמה. אולימפיאדה אינה מפגש בין־לאומי, אלא תחרות בין בכירי הספורטאים בעולם. בסיאול יהיו מיטב הטניסאים של הצמרת העולמית".

לדברי המראיין ביקש מנכ"ל ההתאחדות להדגיש, כי בסיאול ראויים לייצג את ישראל רק שני טניסאים: עמוס מנסדורף וגלעד בלום. „כל היתר אינם ראויים לייצג אותנו באולימפיאדה" – מדגיש ללקין בראיון ומביע תמיהה מדוע מצהיר איגוד הטניס, שלסיאול נוסעים חמישה.

„יש לנו הרבה מאוד אתלטים ושחיינים ברמה של אילנה ברגר ושחר פרקיס, שלא ישתתפו בסיאול. מוסר ההתאחדות לספורט מרגיש פגוע מהעניין" – דבריו המצוטטים של המנכ"ל, ללקין.

יו"ר איגוד הטניס, קולי פרידשטיין, לא נשאר חייב לללקין. באותו ראיון הוא מגיב: „בכל ענפי הספורט שלנו, נראה לי שבטניס יש לנו הסיכויים הכי גדולים לזכות במדליה. את הקריטריונים למוקדמות קבע איגוד הטניס הבין־לאומי ואילנה ברגר עברה אותם בהצלחה באוסקה שביפאן".

גם הטניסאים שלמה גליקשטיין, שנתמנה באחרונה לאחראי המקצועי על הטניס בארץ מטעם איגוד הטניס הישראלי, מתקומם נגד דברי המנכ"ל, ללקין. אומר גליקשטיין בראיון לעתונאי: „אסור להסתכל על העניין מנקודת מבט של מפסידנים ולאמר שאין סיכוי או שאיננו מתאימים מבחינת הרמה. צריך להסתכל על זה בגאווה ובידיעה שכל ספורטאי שעבר את המינימום או הקריטריונים יעשה את המקסימום להצליח בסיאול. הקריטריונים לאולימפיאדה נקבעו ע"י האיגוד הבין־לאומי והוועד האולימפי הבין־לאומי. שני מקומות ליחידים, זוג לכל נבחרת שהגיעה אשתקד לרבע גמר דיוויזיה. כן נקבעו מוקדמות באזורים. מכאן שמנסדורף ובלום ישחקו ביחידים; גליקשטיין ופרקיס בזוגות, אילנה ברגר בנשים, לאחר שעברה את המינימום באוסקה".

ועוד אומר גליקשטיין: „כל מוסדות הספורט במדינה צריכים להיות גאים שהטניס הגיע להישגים ושיהיה לו יצוג של 4–5 באולימפיאדה. הייתי באה הרבה יותר אילו היה לנו יצוג כזה בכל ענף ספורט".

אני זוכר את הצהרותיו של מנכ"ל ההתאחדות לספורט, שמואל ללקין, בסיום אולימפיאדת לוס־אנג'לס. הוא היה מאוד מאוכזב מהמשלחת האולימפית שנבחרה בענפים השונים לא נבחרו בדיוק על־פי מינימום וקריטריונים, אלא הוכנסו, הוחדרו, נספחו והסתננו למשלחת על־פי מיטב המסורת של ה„פיפטי־פיפטי", שהיתה נהוגה בין הפועל למכבי מימים ימימה. המשלחת האולימפית ללוס־אנג'לס היתה אחת הנפוחות (ספורטאים ומלווים) שידע הספורט הישראלי.

כשובו לארץ הפך המנכ"ל ללקין לאחד האוהדים המושבעים של הסומוהו היהודי־גרמני, תומאס למפרט, והיה הכח המניע להקמת „היחידה לספורט הישגי", שהיתה אמורה לרכז בידיה את כל הסמכויות המקצועיות בגיבוש סגל הספורטאים בכל הענפים (בודדים), שייצג אותנו בסיאול.

כל ראשי הספורט הישראלי הצהיר, כי מרגע הקמת היחידה ע"י מכון וינגייט – לא יהיו עוד „צרופים" למשלחות. מי שלא יעמוד במינימום ובקריטריונים – ישאר בבית. ההחלטה הנכונה והצודקת הזאת גרמה לדילדול שורות המשלחת לסיאול. מספר הספורטאים הבודדים, שהבטיחו מקומם לסיאול וכאלה שעדיין מקווים לעבור את המינימום – שואף למינוך. זה מצב נתון וגם אוביקטיבי. ההתאחדות לספורט, החולשת על יותר מ־20 ענפי ספורט וכן כל האיגודים האוטונומיים – לא הצליחו בין לוס־אנג'לס לסיאול (4 שנים) להעמיד אתלטים, שחיינים, מתאבקים, מתאגרפים, ג'ודקאים, מתעמלים, כדורעפנים, כדורידנים, קלעים, רוכבי־אופניים במספר מספיק וברמה טובה. „היחידה לספורט הישגי" לא מוותרת על קביעותה, למרות הלחץ שמופעל עליה ע"י העסקנים. הבעיה הכספית לא עמדה הפעם למכשול. תקציבים לאימונים ולתחרויות בין־לאומיות לא חסרים.

למה יצא, איפוא, המנכ"ל ללקין נגד הטניסאים? האם כל אלה שכן היו עוברים את המינימום האולימפי הישראלי – ראויים לייצג אותנו בכבוד בסיאול? לאו אבל מינימום וקריטריונים באים להבטיח, כי לפחות ההשתתפות לא תבייש בהופעה האולימפית.

לטניס הישראלי זאת הופעת בכורה במשחקים האולמפיים השישים. את המינימום והקריטריונים קבעו גופים בין־לאומיים. זה מתאים בהחלט להצהרות שניתנו ע"י ראשי הספורט הישראלי וראשי הוועד האולמפי הישראלי אחרי אולימפיאדת לוס־אנג'לס. אז על מה קצף המנכ"ל ללקין?

נבחרת הדייוויס של ישראל עלתה לבית העליון של משחקי גביע דייוויס, הטורניר היוקרתי בעולם לנבחרות. לנבחרת הישראלית הישגים מרשימים נגד מדינות כמו: צ'כיה, שוודיה, הולנד ובלגיה והישגים אישיים מצויינים של טניסאינו בזירות שונות. אז למה אי הפרגון הזה?

ולחשוב שמנכ"ל ההתאחדות לספורט, שמואל ללקין, העמיד את עצמו כמועמד ליו"ר איגוד הטניס. איזה ניגוד אינטרסים היה מתרגש אילו יצא הדבר לפועל?

هكذا من الأصل

مكزامن الأصل

שולחן עגול. אלי דריקס (מימין) ומוטי איוניר (משמאל) בעת הראיון עם ניסן פרידמן (במרכז). צילום: א. קנפר

הגביע הוא שלנו

טעויות השיפוט שקיפחו את הפועל, היוו מעין נקמת מכבי ליד של גילי בגמר של 83' ✓ זהו הגביע: משחק אחד שהפך את מכבי מנכשלת לגדולה ✓ אנו מתקרבים לאירופה בצעדי ענק. לא לדאוג, רק בשטח התפרצויות הקהל

מאת ניסן פרידמן

זהו זה. גזר הדין ניתן: הפועל ת"א זכתה באליפות, מכבי ת"א בגביע המדינה. מבחינה מקצועית, אין להשוות בין שני התארים הגדולים של הכדורגל הישראלי. כתר האליפות מסמל מאמץ ויכולת לאורך עונה שלמה. גביע המדינה – פרס מיידי עבור מפעל של משחקים בודדים ואפילו אין צורך לנצח ב-90 דקות. מפעל שעשה מקבוצה נכשלת לגדולה בין ערב. מכל מקום, אם אהבתם לשנוא את מכבי, כפי שאמרו שחקניה, זה הזמן לאחר מזל טוב וכל הכבוד למחזיקי הגביע.

מכבי עשתה זאת בפעם השניה ברציפות, אך, בצורה פחות משכנעת מאשר אשתקד. בסיבוב הראשון נזקקה למשחק חוזר מול קבוצה חלשה מאד כהפועל עכו. אחר כך נזקקה להארכה מול הפועל באר-שבע ולפנדלים מול שמשון ת"א. בגמר נצחון ב-90 דקות על הפועל ת"א, אך "מבט ספורט" שלשום השאיר טעם מר בפה הצופה האובייקטיבי. שבתאי לוי קיבל בצדק כרטיס אדום, אך גם גולדברג חייב היה לעוף. שאול כהן עשה טריק שחייב אדום, דקה קודם לכן, כשמנע שער של מאה אחוז בצורה לא חוקית. אם אכן, השופט היה שם לב לפרשת כהן, לא היתה מתרחשת פרשת לוי. אבל, בכדורגל לא הצדק קובע ויעקב שיינר, שכה השתדל והכללית נראה שיפוטו מצויין, הנה סיים במינוס. נקמה של מכבי ליד המפורסמת של גילי לנדאו.

ועכשיו, אפשר לעבור לדבר על טקטיקות נבונות, משחק לחימה ושאר ירקות, או מנגד, על חוסר מזל, מזל טוב ומקריות. מכל אלה נזכור רק את התוצאה הסופית. ונזכור גם את התפרצותו הברוטאלית של קהל האוהדים הצעיר, שכמעט לריב העירוני מעבירה אותו על דעתו. לפחות בתופעה זו אנו מתקרבים לאירופה בצעדי ענק.

איוניר: היתה לנו עונה חלשה, אך הוכחנו שיש לנו קבוצה עם אופי

אחד השחקנים הבולטים ביותר במשחק הגמר היה מוטי איוניר. על תרומתו הרבה בחוליית הקישור ותמיכתו הבלתי פוסקת בהתקפה, כולל בעיטות ארוכות ומתוחכמות, העשויות ... כמו משה סיני בשובו לארץ, גם מוטי עבר תקופת התאקלמות מחודשת קשה עם שובו מהולנד והליגה הפכה ממש לסיוט עבור שחקני מכבי, אך במסגרת הגביע הצילו את כבודם האבוד וזכו בתואר רשמי, מה שלא עשו בשנים קודמות טובות ומוצלחות ביותר. מה שמוכיח, שהכדור הוא עגול.

★ מוטי, כיצד חגגתם את הזכיה בגביע?

"האמת היא שהוזמנו לסעודת ערב חגיגית באולמי "הנציב", בלי קשר לזכייה. גם אם היינו מפסידים היינו מוזמנים, אך הערב הזה הפך לאחר הזכייה לחגיגה אחת גדולה. השחקנים היו מאושרים וקהל האוהדים הפך את העיר. זו היתה חגיגה מעל ומעבר. התפרצות של רגשות. הצופים רקדו על האוטובוס שלנו, שרו ויצאו לחגוג בעיר".

★ הופתעת מכמות הצופים שבאה לראות אתכם?

"קיוויתי וידעתי שיבואו למשחק הגמר, אך בכל זאת, הם הפתיעו לטובה. הם עודדו וקיבלו בסוף פיצוי על כל העונה. האוהדים שמחו יותר מזה שניצחנו בדרבי את הפועל, מאשר על הזכיה בגביע".

★ לפני המשחק הצהרתם שגם זכיה בגביע לא תתקן את הרושם הרע שהותרתם במשך העונה.

"אי אפשר להתווכח עם עובדות. היתה לנו עונה חלשה מאד, אך בגמר הוכחנו שיש לנו קבוצה עם אופי. אם זכינו בגביע בעונה כה גרועה, זה אומר משהו. בליגה ניסינו, אך השחקנים הבינו בשלב מסויים שאין יותר סיכוי. בגביע נתנו את הכל".

★ ההסבר שלך לכשלון נשמע משונה.

"היו הרבה סיבות לכשלון. פציעות רבות, משברים פנימיים, כמה הפסדים בזמן הלא נכון".

★ כשחזרת מהולנד האמינו שתהיה הגואל, אך איכזבת.

"כשחזרתי מהולנד הקבוצה היתה במשבר. לא מימשתי את הציפיות. בתחילה לא הייתי בכושר, לקח לי זמן לחזור, אבל שחקן לבדו לא יכול למשוך קבוצה שלימה".

★ הגביע הוציא אתכם מהמשבר?

"את זה נראה בעונה הבאה. ברור שמכבי צריכה לרוץ בצמרת הליגה ולהיאבק על תואר האליפות. אני מקווה שבעונה הבאה נוכיח שאנו יכולים לרוץ לאליפות".

דריקס: גם כשאיני במיטבי, אני מועיל לקבוצה בעצם נוכחותי בשדה

להלוץ המרכזי של מכבי ת"א ונבחרת ישראל, אלי דריקס, היתה עונה פושרת מאד. זה התחיל במו"מ על שרטון עם הנהלת הקבוצה, נמשך בפציעות וחוזר חלילה. דריקס שותף רק ב-12 משחקי ליגה והבקיע 7 שערים. במשחקים הבודדים הללו אפשר היה לראות עד כמה הוא חיוני לקבוצה. החלוץ ציר, שמרכז אליו את כובד ההגנה היריבה, מחלק מסירות ראש או משתחרר לתקוף את שער היריב.

★ אלי, בגמר לא הובקעת לשחק.

"זה לא היה משחק מבריק שלי, אבל גם כשאיני במיטבי אני מועיל לקבוצה בעצם נוכחותי בשדה. ברבע השעה הראשונה היה משחק צפוף מאד ובדקה ה-20 נפגעתי בקרסול התקשתי לנוע. עשיתי מאמץ גדול לשחק עד הסוף. הקבוצה התאוששה בהמשך ובישלתי את שער הנצחון למבט. אני מסוג השחקנים שמושכים אליהם תשומת לב רבה מצד ההגנה ולכן חשוב שאשתתף במשחק. אני גורם למהומות ליד שער היריב, בלי שום קשר לקבוצה השניה".

★ הנצחון בגמר הפתיע אותך?

"אולי הפתענו, אבל, נדמה לי שכולם איבדו את הפרופורציות. הפועל עדיין לא ליברפול ואנחנו לא ווימבלדון, כדי שיעשו מזה סנסציה".

★ איך אתה מסכם את העונה מבחינתך אישית?

"אישית היתה לי עונה מאד מאכזבת. שיחקתי מעט ואני חושב שזה פגע בקבוצה. לא נכנס לסיבות להיעדרותי הממושכת, אך לא פתחתי את הליגה עם כולם. אני מקווה שבעונה הבאה הכל יסתדר בזמן. נתחיל עונה חדשה, מאמן חדש, יו"ר חדש. זה יביא מזל חדש".

★ בליגה היתה לכם הופעה דלה. למשל, ההפסד 10:0. זה לא משפיל?

"אני לא נעלב ולא מושפל מתוצאות. איני מתייחס ברצינות ל-10:0. זה היה מקרה חד פעמי. היו גם עונות שמכבי ניצלה מירידה ממש ברגע האחרון. לא בכל עונה מכבי רצה לאליפות".

★ אז העונה לא היתה יוצאת דופן מבחינת הליגה?

"היתה עונה גרועה בליגה. בא מאמן חדש ובא מנהל מקצועי חדש עם קו מקצועי מיוחד, שלא היה נהוג בארץ. במכבי לא הסתגלו לקו הזה וזה נתן מאד את אותותיו. אני לא אומר שהדרך של גיורא איננה נכונה, אבל, צריך יותר מעונה אחת כדי לעשות שינוי כה משמעותי".

רגע לפני: ה"קפטנים" של שתי הקבוצות והשופטים

ירושלים זה לא רק בית"ר, הפועל תוקעת יתד במפה

זיסמן: מספורטאי רב-גוני למושך החוטים מספר 1

מאת משה כהן

עמנואל זיסמן מרגיש טוב בשבועות האחרונים. הצלחתה של הפועל ירושלים בכדורגל ובכדורסל השיבה את הצבע לפני אוהדיה שבעי האכזבות של הקבוצה.

בשנים האחרונות זוהה הספורט בעיר הבירה עם בית"ר. סביר להניח שבשנה הבאה תגנוב גם הפועל ירושלים חלק מהתהילה. בכדורסל מבטיחים לנו קברניטי האגודה להתברג בצמרת הטבלה והכדורגלנים ישחקו לאחר שנתיים בליגה הלאומית.

האיש החזק של הפועל ירושלים הוא ללא ספק, מזכיר מפלגת העבודה בבירה, עמנואל זיסמן. הוא לקח על עצמו את הקבוצה בעת אחד מרגעי המשבר הגדולים בתולדותיה. "לקחתי את הקבוצה במצב קשה ביותר ובמו ידי הצלחתי לעלות את הכדורגל והכדורסל על המפה", מציין זיסמן.

ה"פטרון" של הפועל ירושלים החל את ה"רומן" שלו עם הספורט כספורטאי פעיל. משנת 1949 הוא שיחק במשך ארבע שנים כדורסל בהפועל ירושלים. "שיחקתי כרכז כשירושלים זכתה באליפות הפועל בכדורסל שיוחקה במחלקה", הוא נזכר. גם בשטח האתלטיקה הקלה קצר זיסמן הצלחה. הוא היה אלוף הארץ לנוער בריצת 800 מ'. ההישג – 2:01.4 דקות נחרט עמוק בזכרונו. בעת לימודי המשפטים שלו באוניברסיטת ירושלים הוא עבר הסבה לשחקן כדוריד באס"א.

זיסמן ראה כבר מזמן מאליו את המשך התעסקותו בספורט במסגרת פעילותו הציבורית. בשנת 1973 הוא שימש כמחזיק תיק הפועל בירושלים ואז סיימה קבוצת הכדורסל את משחקי הליגה במקום השלישי. זיסמן החזיק בתיק הפועל במשך שש שנים. "גם לאחר פרישתי לחברת ה"סנה" בשנת 1974 המשכתי לסייע לעוזי ברעם בתפעול תקין של האגודה".

בעיריית ירושלים מחזיק זיסמן בתיק הנוער והספורט. במסגרת זו הוא ממונה על היכל הספורט בעיר ועל העמותה להקמת איצטדיון הכדורגל בבירה. "אני מקווה שלאחר מתן פסק הדין בעניין האיצטדיון תעיין יותר לירושלים. יהיה סוף סוף איצטדיון כדורגל".

את הפועל ירושלים הוא רואה כנכס אלקטוראלי למפלגת העבודה. "הדבר נבע והתברר שהזיקה המסורתית והיריבות עם בית"ר הפכים את הקבוצה לנכס אלקטוראלי. העובדה שאוהדים רבים מזוהים עם הצבע האדום אומרת למעשה הכל".

לפני שבועיים ביצע זיסמן צעד יוצא דופן כשמינה את רוני שטיינץ לתפקיד מנהל קבוצת הכדורסל. שטיינץ ששימש בעבר כחבר הנהלת מכבי ת"א, נחשב אומנם ל"מקצוען", אבל הכרזתו במרכז "חרות" עוררה תמיהה. זיסמן מרגיש, כי שטיינץ ינהל את הקבוצה על בסיס מקצועי וכל יתר חברי ההנהלה הם אנשי מפלגת העבודה. "אני מאמין שהצוות החדש יעלה את הקבוצה על צמרת מפת הכדורסל", הוא מקווה.

עלית קבוצת הכדורגל גורמת לחלומות בקרב ראשי הפועל ירושלים. "אני מאמין שבהחה יריב הולם לכל קבוצה. יש לנו תשתית בריאה והנהלה טובה. בעת צריך להצמיח בסבלנות לתוצאות".

ביום רביעי יעמוד זיסמן לבחירה בפני חברי מרכז מפלגת העבודה. הוא מקווה להבחר ב"עשיריה" השניה של המועמדים לכנסת. "אם אבחר אבקש להתמנות ליו"ר ועדת הספורט של הכנסת. הדבר הראשון שאני אעשה יהיה משחק כדורסל בין נבחרת הכנסת לנבחרת העיתונאים. בכדורסל אני בטוח שהכנסת תביס את העיתונאים", הוא מסכם בחיוך.

עמנואל זיסמן

השחקנים מניפים ידיים במשחק שהבטיח את שובם ללאומית

תיקול גרמני-איטלקי חריף בקרב הפתיחה

קליין מעוניין כנראה לאמן עונה נוספת את מכבי ת"א

מאת משה כהן

באיגוד הכדורסל הביעו אמש פסימיות לגבי השגת פשרה עם המאמן הלאומי, רלף קליין. ההערכה היא, כי קליין מעוניין לאמן עונה נוספת את מכבי ת"א.

על-פי הידוע, נערכו גישושים בין ראשי מכבי ת"א לבין קליין. מתברר, כי משה ויינקרנץ אינו מעוניין בשלב זה ליטול על עצמו את אימון קבוצה נעוריו ועתידם הלא ברור של מיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי מקשה על סיכום עם צבי שרף.

במצב זה, חזר לתמונה רלף קליין, למרות שהחוזה שלו עם איגוד הכדורסל אינו מאפשר לו לאמן קבוצה אחרת. בסוף השבוע נערכו כמה פגישות בין רלף לבין ראשי האיגוד. אתמול בבוקר נפגש יו"ר האיגוד יורם אוברקוביץ עם רלף וניסה ללבן את חילוקי הדעות. אוברקוביץ אמר אמש: "אני הסיד המשא ומתן ומקווה שבפגישה שתערך מחר בין קליין לבין חברי הוועדה המקצועית ימצא הפתרון". אוברקוביץ הדגיש, כי לא ינתן לקליין היתר לאמן גם את הנבחרת וגם קבוצה אחרת.

אוברקוביץ ואיתן חפר הביעו תמיהה על דרישתו של קליין לבטל את זכות הוועדה המקצועית להתערב בענייני הנבחרת. "הוועדה המקצועית החליטה על תוכנית אימונים וזה לא נראה הגיוני לוותר עליה", ציין אוברקוביץ ואילו חפר אמר: "הבעיה איננה אישית, אבל חברי הוועדה המקצועית לא יסכימו על זכות הפיקוח שלהם".

● במשחקי הליגה הלאומית בטניס שולחן נרשמה נצחון בבית התותחן מכבי נתניה ע"י מכבי צפון א' – 5:1 וירדה לליגה הארצית. במשחק אחר בבית התותחן ניצחה הפועל ת"א ב' את מכבי רחובות 4:2.

בבית העליון ניצחה במשחק הפרסומי אס"א ת"א את מכבי ת"א 5:1. במשחק זה נוצחה שלמה גליקשטיין חן במשחק היחידים וחן במשחק הזוגות. הפועל ת"א גברה באותה התוצאה על מכבי צפון ב'.

יתר התוצאות: מכבי ת"א – מכבי צפון ב' 4:2; הפועל ת"א – מועדון הכרמל 3:0.

● קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת-חיים זכתה אתמול באליפות הסיבוב הראשון בליגה הלאומית לאחר שגברה על הפועל גוש-בולוק 9:14. שערים לג"ח של מנתית 6, ארנון פלג 3, רמי פריד 2, עופר פרידמן, עוזי הוד וגבי לנג 1 כ"א. לגוש-בולוק הירבו להבקיע: אלון שנור 3, צור לביא 2.

יתר התוצאות: מכבי קרית-אונו – הפועל קרית-טבעון 8:15; אס"א ת"א – הפועל עמק-הירדן/אפיקים 6:10. במקום הראשון מוליכה הפועל גבעת-חיים לפני קרית-אונו ואס"א ת"א.

שביתת עובדים בהפועל ת"א

קבוצת הפועל ת"א מתפוררת. הקופה ריקה, עובדי האגודה עומדים לפתוח ביום שלישי בשביתה כללית לאחר שלא קיבלו משכורות והחובות לשחקני הכדורסל מסתכמים ב-80,000 שקל.

מזכיר הפועל ת"א, מאיר ברנשטיין, נשמע אמש מיואש: "זאת ממש טראגדיה. הקבוצה הולכת לקראת פירוק. אין לנו מאיפה לשלם ואף איש עסקים לא רוצה אותנו".

ברנשטיין הדגיש, כי הוא חסר-אונים ולא נראה לו פתרון באופק. החובות לשחקנים מעיקים על האגודה וכל הניסיונות להשיג כספים עלו בתוהו.

"אני חסר אונים וחבל שלא מבינים את גודל הצרה שלנו ובעיקר את הנזק האלקטוראלי למפלגת העבודה", סיכם ברנשטיין.

התנגדות לרזיאל בהפועל ת"א

ראשי הפועל ת"א מתנגדים להצעה למנות את עובדיה רזיאל לבורר בעניינו של לאבטן מרמר. את ההצעה למינויו של רזיאל העלה עורך דינו של מרמר, אילן שלייפשטיין.

מאיר ברנשטיין אמר: "אנו מתנגדים למינוי רזיאל ונדרוש ... לא יעזור נפנה לבית המשפט".

ההערכה היא, כי אם הבורר יפסוק סכום כסף נמוך עבור כרטיס השחקן של מרמר, אז הוא ישחק בעונה הבאה במכבי ת"א. במקרה שיפסוק סכום כסף גבוה, ישחק העבק שחזר מחו"ל.

יצא לאור ספר מתקנים

מאת משה כהן

יותר מ-120 פרוייקטים של מתקני ספורט כלולים בספר החדש של הארכיטקט מקס גלפט – כך נמסר בערב חגיגי שנערך בסוף השבוע לרגל הוצאת הספר.

הספר "המתקן הבנוי מתקני ספורט" מסכם שנים. בריכות שחיה, אולמות ספורט ומגרשי כדורגל. ... היכל הספורט ביד-אליהו ואצטדיון בלומפילד.

בין המברכים היו היו"ר והמנכ"ל של הוועד האולימפי. גלפט עוסק מזה עשרות שנים בתכנון מתקני ספורט והוא נחשב למורה דרך בתחום זה בארץ.

מגרש בית

היקב: יין ישן ומר

קרה לי מבצר ביום רביעי. הלכתי לטורניר החמישי ביקב של ראשון. מבצר – לא בגלל שאיני אוהב כדוריד. מבצר – לא בגלל שאיני אוהב את ראשון. דווקא בגלל שאני מכבד את יו"ר האיגוד, מני ויצמן, על פעלו, ... ודווקא בגלל שאני מעריך את יו"ר מכבי ראשל"צ, סם אלפינר, על תרומתו הגדולה לעידוד ולענף. מבצר בגלל האירועים המביכים שליוו את משחק האליפות.

אם הפנים ביקרו של הצופה, אין לטרטר אותו בקופה (אוהדי הפועל התלוננו על קיפוח וביקשו אף את סיועו של ח"כ גולדשטיין), לדחוף אותו בכח בכניסה ולדחוס אותו לקופסת סרדינים. אם מבקשים ביקרה של התקשורת יש להעניק לה תנאי עבודה הולמים (ביקשנו יד מאשי האיגוד, שהרימו ידיים בטענה שאינם בעלי בית באולם זה). אין לי טענות, אם אינכם ערוכים לאירוע גדול ולא מבינים את גודל החשיבות והאירוח הנכון. המשיכו להיות קטנים. לא נבוא ולא נפריע.

הבכיתה היתה 7 מדורי גולגים. סיקור המשחק נעשה מפינה צפופה ולא נוחה. עמיתי הותיק והבכיר מ"מעריב" יצחק פרי כתב בעמידה ורק במאמץ עליון יכול היה לראות את לוח התוצאות. בסיום כבר הערות במהירות כדי לכבות את חגיגת הנצחון של הפועל בעזרה באיבה.

(ניסן פרידמן)

מגרשים זרים

שוער הפועל חיפה, אריה חביב:

כאב לי שלא עלינו, אבל זה הגיע לטבריה

מאת ניסן פרידמן

אתמול מלאו לאריה חביב 32 שנים. היתה לו סיבה לחגוג. בעונת המשחקים האחרונה הוא חזר לעצמו הוכיח כי למרות תקופה של סבל, נסיגה והיעלמות מהכותרות, הוא לא איבד מכוחו בין הקורות. ב-10 משחקי הליגה הראשונים שלו בחיפה שמר על שער נקי. בעונה הבאה הוא מקווה לשחק בבית"ר ים ואולי מכבי חיפה, אם תסכים לתנאיו. וכך הוא יכול לסכם את העונה על הדבש ועל העוקץ שבה.

★ אריה, חזרת להיות שוער צמרת בישראל?

"אני שמח שחזרתי לכושר טוב. לאחר שעזבתי את נתניה, ועם שעזבתי, היה לי שקט בחיפה ויכולתי למצות את הפוטנציאל שלי. אני בטוח שיש לי עוד מה למכור גם בליגה הלאומית".

★ למרות הצלחתך האישית, הרי שמבחינה קבוצתית לא הגעתם ליעד.

"נכון, לא עלינו. זה כאב לי מאד שלא עלינו, אבל זה הגיע אחרי הכל. לטבריה אם אנחנו מבקיעים בפליי-אוף רק 3 שערים והם 17, זו הפסדנו בסיום משחקים חשובים ולא עמדנו בלחץ".

★ צבירת 5 צהובים וישיבת מבר בשער המשחקים האחרונים. אתה מאשים גם את עצמך בכשלון?

"לא, אני לא מאשים את עצמי. 4 צהובים חטפתי על בכות ... וכל אחד יודע שבמשחקים כאלה כל שופט עושה ברצונו. לא חמיר היה בזבוז כזה שמחייב כרטיס צהוב. גם ה-5 היה בגלל שצעקתי בצרוק. אבל, לא אני הייתי הבעיה, אלא החלוצים שלנו בפקיר".

★ לטבריה יש סכוי יותר טוב מחיפה להתגלגל בלאומית?

"לא. אמנם, בארצית טבריה היתה טובה מחיפה, אך לדעתי היו לה יותר להשיג רכש טוב ללאומית. טבריה תהיה מבחינות, אבל, הנה הפסד או שניים עלולים להפיל אותה".

דקלה חברה לבטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר ליום 31 בדצמבר, 1987

(מותאם להשפעת השינויים בכח הקניה של המטבע הישראלי)

מאזן

(בשקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1986
אגרות חוב של הממשלה או בערבותה	978,789	1,033,005
ניירות-ערך אחרים	333,613	315,221
הלוואות ופקדונות בבנקים	3,618,834	3,219,523
רכוש קבוע-ציוד משרדי, מכוניות וחדרי משרדים להשכרה	934,310	929,672
חייבים ויתרות חובה	83,066	91,969
מזומנים ופקדונות בבנקים לפי דרישה	405,858	413,345
רכוש אחר	47,189	128,896
	6,401,659	6,131,631

	ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1986
הון עצמי	1,511,885	1,407,687
עתודה למסים נדחים	16,259	39,065
עתודות בטוח רפואת שיניים	1,044,320	869,313
תביעות תלויות	1,109,721	971,284
חסנה חברה ישראלית לבטוח בע"מ – חברה אם	716,478	941,383
התחייבויות אחרות ויתרות זכות	2,002,996	1,902,899
	6,401,659	6,131,631

דין וחשבון על עסקי בטוח (*) הוצאות רפואת שיניים

(בשקלים חדשים)

	שנה 1987	שנה 1986
פרמיה	10,175,304	10,857,232
קיטון / (גידול) בעתודות בטוח	(173,136)	41,362
הכנסות מהשקעות	518,888	486,060
תביעות לשנת הדו"ח	(6,228,826)	(8,053,794)
דמי עמילות, ניהול והוצאות הנהלה וכלליות	(2,563,913)	(2,158,125)
רווח עסקי לפני חלקה של קופ"ח בעודף	1,728,317	1,172,735
בניכוי: חלקה של קופ"ח של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י בעודף	871,848	610,016
רווח — עיבר לדו"ח רווח והפסד	856,469	562,719

דקלה חברה לבטוח בע"מ — דו"ח רווח והפסד

(בשקלים חדשים)

	שנה 1987	שנה 1986
רווח מעסקי בטוח של הוצאות רפואת שיניים	856,469	562,719
הכנסות מהשקעות שלא נזקפו לדו"חות עסקי בטוח	62,383	93,011
הוצאות הנהלה וכלליות שלא נזקפו לדו"חות עסקי בטוח	(215,311)	(153,508)
רווח — לפני הפרשה למסים	703,541	502,222
הפרשה למסי הכנסה ורווח (כולל שנה קודמת)	599,351	445,663
רווח נקי לשנה	104,190	36,559

באור: כל המספרים במיליד העצמי.

הערות: 1. דין וחשבון מפורט ומלא, עם הביאורים של הנהלת החברה, כולל דין וחשבון של מבקרי החשבונות, ימסר במשרדי החברה, ברחוב רמב"ל 4, ת"א, לכל דורש.

2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי בטוח, התשמ"א-1981.

דו"ח על השינויים בהון העצמי לשנתיים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר, 1987

(בשקלים חדשים)

	הון וקרנות הון	מבקשי מניות	רווחים (הפסדים)	סה"כ הון עצמי
יתרה ליום 1 בינואר, 1986	1,554,711	—	(531,963)	1,022,768
תקבולים בגין מניות שטרם הוקצו	—	348,360	—	348,360
רווח לשנה	—	—	36,559	36,559
יתרה ליום 31 בדצמבר, 1986	1,554,711	348,360	(495,384)	1,407,687
תקבולים בגין מניות שטרם הוקצו	—	8	—	8
הקצאת מניות	348,368	(348,368)	—	—
רווח לשנה	—	—	104,190	104,190
יתרה ליום 31 בדצמבר, 1987	1,903,079	—	(391,194)	1,511,885

מצב ההון הנפרע

(באלפי שקלים חדשים)

ההון הנפרע המינימלי המתחייב לפי התקנות		1,843
ההון הקיים מחושב לצורך התקנות		(*) 1,465
	גרעון	378
הון מניות נפרע המתחייב לפי התקנות		614
הון מניות נפרע הקיים, בניכוי ההפסד המצטבר		811
	עודף	197

(*) לאחר ניכוי נכסים לא מוכרים על סך 42 אלף ש"ח.

בשם מועצת המנהלים

א. גולף — יו"ר הדירקטוריון

י. בר-ניב — מנהל כללי וחבר הדירקטוריון

גם היא באינתיפאדה

החשודה ברצח תלמיד הישיבה בגן סאקר בירושלים מסמנת „וי" בשתי ידיה בעת שהיא מובאת להארכת מעצר. (צילום: יצחק הררי)

מעמד ירושלים נעשה נושא במערכת הבחירות בארה"ב

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – שאלת מעמדה של ירושלים נהפכה לנושא במערכת הבחירות לנשיאות בארה"ב, לאחר שמייקל דוקאקיס, המועמד הדמוקראטי, חזר על עמדתו, לפיה יש להעביר את שגרירות ארה"ב בישראל מתל־אביב לירושלים, ולאחר שספג ביקורת חריפה ממזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ.

דוקאקיס הבהיר באחרונה כי הוא מצדד בזכותה של ישראל לקבוע מהי בירתה, באופן שיחייב את ארה"ב לשכן את שגרירותה באותה בירה. מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ הגיב על כך בראיון טלוויזיה במאדריד בסוף השבוע, ואמר כי דבריו של דוקאקיס הם „שגיאה גדולה", וכי זה „מזעזע" שמישהו מציע הצעה כזאת. שולץ הדגיש כי ירושלים, כמו הגדה המערבית, רצועת עזה ורמת הגולן היא טריטוריה כבושה, והיא אמורה להוות נושא למו"מ. הוא אמר, כי עמדתה של ארה"ב היא שירושלים צריכה להיות עיר מאוחדת, אך עם זאת, הדגיש כי הסטאטוס שלה צריך להיות נושא למו"מ. „אם אתה רוצה להמשיך במו"מ, אינך יכול להכריז על התוצאה שלו מראש".

כשנשאל דוקאקיס לתגובתו על דברי שולץ במסיבת עיתונאים שקיים בבוסטון, הגיב תחילה בחוסר בטחון, ואמר כי לא התכוון לומר שירושלים צריכה להיות בירת ישראל, אלא רק לכך שכל מדינה תוכל לקבוע מהי בירתה. אולם מאוחר יותר הוציא מטה הבחירות שלו הודעה בטוחה יותר, שבה נאמר כי דוקאקיס אכן מצדד בהעברת השגרירות האמריקאית לירושלים.

אחד מאנשי המטה של דוקאקיס אמר „הצהרתו של מזכיר המדינה שולץ מטרידה, משום שהוא שולל מישראל, שהיא ידידה נאמנה ובעלת ברית, את הזכות שאותה אנחנו נותנים למדינה כמו מערב־גרמניה – הזכות לקבוע מהי בירתה". העוזר הוסיף „המושל דוקאקיס מאמין, כי ירושלים הינה וצריכה להישאר הבירה הבלתי־מחולקת של ישראל ותחת שלטון ישראלי".

מטה הבחירות של דוקאקיס הודיע גם על תמיכה ביוזמה של הסנאטור מניו־יורק פטריק מויניהן להגיש הצעת חקיקה לסנאט, שתחייב את הממשל להעביר את השגרירות האמריקאית לירושלים.

משקיפים פוליטיים בארה"ב העריכו אתמול כי עמדתו של דוקאקיס מקורה במאמץ לחזק את תמיכת המצביעים היהודים בו. דוקאקיס עורר בשבועות האחרונים דאגה בקרב הממסד היהודי בארה"ב, לאחר שבכמה הופעות פומביות סרב להתחייב, כי ארה"ב תתנגד בכל מקרה להקמתה של מדינה פלשתינית.

סופר „דבר" בירושלים יורם לוי מוסר:

ראש עיריית ירושלים טדי קולק מתנגד לנסיונות לנצל את ירושלים כדי להשיג קולות בבחירות לנשיאות בארה"ב. בתגובה להכרזותיהם של מזכיר המדינה שולץ והמועמד המפלגה הדמוקרטית מייקל דוקאקיס בעניין ירושלים אמר קולק כי הוויכוח על העברת השגרירות האמריקאית לירושלים הוא ויכוח סרק שכן ממילא אין סיכוי שיקויימו הבטחות כאלה, בגלל לחצי הערבים.

קולק הציע לארה"ב לנקוט צעדים מעשיים חשובים. בראש ובראשונה לבטל את העצה לתיירים האמריקניים להמנע לבקר בירושלים ולסייע גם בהשקעות בתעשיה ובחפירות ארכאולוגיות בבירה.

שגרירות ישראל אישרה בבית־המשפט:

לפלשתיני שנעצר בלונדון על החזקת נשק קשרים עם ישראל

מאת דליה שזין, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר").– שגרירות ישראל בלונדון אישרה, כי לישמעאל חסן סואן, הפלשתיני הנאשם בהחזקת נשק השייך לאש"ף, היו קשרים עם ישראל – כך נאמר אתמול בבית המשפט הפלילי „אולד ביילי" בלונדון.

ביום הרביעי למשפטו סיפר ישמעאל חסן סואן, בן 29, על עבודתו בשירות ה„מוסד". סואן, שהיה עד למעצרו בחודש אוגוסט עובד מחקר באוניברסיטת האל, התכחש לכל קשר בינו לבין הנשק וחומרי הנפץ, שנמצאו בשש מזוודות במחבוא בחדר האמבטיה של ביתו בהאל. הוא טען, כי הנשק הושאר שם בידי אדם בשם עבדל רחמן מוסטפה, אשר היה חבר ב„כוח 17" של אש"ף. הנשק התגלה במהלך החקירה של רצח הקריקטוריסט הפלשתיני אלי אל־אראמי, שנרצח לפני כשנה בלונדון. סואן סיפר כי התיידד עם מוסטפה, משום שקיבל הוראות ממפעיליו ב„מוסד" לעשות זאת. הוא סיפר כי משפחתו נמצאת בישראל, וכי התחיל לעבוד בשירות „המוסד" בלבנון בשנת 1979, המשיך בקפריסין, אחר־כך עבר לעבוד בלונדון, והמשיך תקופת־מה בהאל. כאשר החליט להתחתן הפסיק לעבוד עבור „המוסד". הוא הדגיש, כי במשך כל תקופת עבודתו למען „המוסד" לא הופעל עליו שום לחץ. „המוסד" שלם לו משכורת חודשית וכיסה את הוצאותיו, וכאשר רצה לעזוב – אמרו לו כי הוא חופשי לעשות כן.

ההודעה שנמסרה למשטרה על־ידי שגרירות ישראל בלונדון הוקראה על־ידי התביעה, ללא התנגדות הסניגור. המשפט יימשך מחר.

20 מיליון מארק פיצוי לעובדי הכפייה שהועסקו בדיימלר־בנץ

בון (א.פ. ורויטר).– חברת „דיימלר בנץ" המערב־גרמנית הסכימה לשלם 20 מיליון מארק (11.5 מיליון דולאר) כפיצויים לעובדי הכפייה שהעסיקה בתקופת שלטון הנאצים – על כך נמסר בהודעה של הצלב האדום המערב־גרמני. ההודעה מציינת, כי הכספים יועברו לארגונים מחוץ למערב־גרמניה, המטפלים בקרבנות עבודת הכפייה או קרובי משפחותיהם.

הצלב האדום ציין, כי קיבל כבר תשלום ראשון בסך 5 מיליון מארק (2.9 מיליון דולאר), שבו ישתמש בבלגיה, צרפת והולנד, תוך תיאום עם אגודות הצלב האדום במדינות אלה.

מחברת „דיימלר בנץ" נמסר ביום ו', שמחר תכונס מסיבת עתונאים במטה החברה בשטוטגארט, ש„תתמקד בפרק האפל של עבודת כפייה בתקופת השלטון הנאצי". במהלך המסיבה יפרסמו אנשי החברה את תוצאותיו של מחקר שהיא הזמינה אודות היקפו המדוייק של כוח העבודה הכפוי שניצלה החברה.

על „דיימלר בנץ", החברה התעשייתית הגדולה ביותר במערב־גרמניה, נמתחה ביקורת חריפה בקשר עם התפקיד שמילאה בתקופת שלטונו של היטלר, כאשר הנאצים הכריזו עליה כעל „מפעל נציונאל־סוציאליסטי לדוגמה". הביקורת כוונה בעיקר להחלטת החברה להפעיל במפעליה עובדי כפייה שגוייסו על־ידי הצבא הנאצי מבין שבויי המלחמה ואסירי מחנות הריכוז. עבודתם הכניסה לחברה רווחים גדולים, מאחר שבעזרתם הצליחה להרחיב את הייצור.

בדו"ח של המכון להיסטוריה חברתית בהאמבורג, שפורסם בשנה שעברה, נאמר, כי החברה העסיקה בשנת 1944 46,300 עובדי כפייה, כמחצית מכוח העבודה הכולל שלה.

פגישת תיאום

נשיא צרפת פרנסואה מיטראן נפרד מראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר על מדרגות ארמון האליזה. תאצ'ר שהותה בצרפת יום אחד בלבד בביקור עבודה שנועד להכין את הקרקע לפסגת טורונטו של המדינות המתועשות בשבוע הבא. (צילום: א.פ.)

מצנע ספג הפגזה כבדה של יו"ר ועדת הקצבות חוץ של הקונגרס

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – בפגישות שקיים האלוף עמרם מצנע ביום ו' בקונגרס הוא נקלע לעימות גלוי עם חבר הקונגרס דייוויד אובי, יו"ר תת ועדת החוץ להקצבות חוץ. אובי, הידוע בסגנון דיבורו הבוטה, תקף את מדיניות ישראל בשטחים והשיטות הננקטות לדיכוי ההתקוממות והשגת רגיעה. בחריפות מיוחדת התייחס חבר הקונגרס, שבוועדה שבראשה הוא עומד צריך הסיוע הישראלי לקבל אישור כל שנה, לגירוש מובארק עוואד.

פגישה נפרדת שקיים מצנע עם לי המילטון, יו"ר ועדת החוץ בבית הנבחרים, התקיימה באווירה חיובית בהרבה, למרות שגם בה התגלעו ונדונו חילוקי דעות.

ממקור בקונגרס נודע, כי המילטון וצוותו העלו שאלות קשות על המצב הכללי בשטחים המוחזקים, מצב ההתקוממות והשיטות שנוקט צה"ל לדיכויה. המשתתפים הביעו דאגה וביקורת על השימוש שעושה ישראל במעצרים מינהליים המוניים, גירושים והריסת בתים. גם בפגישה זו הועלה נושא גירושו של מובארק עוואד והתנגדותם של האמריקנים לביצוע צו הגירוש נגדו.

אולם, בניגוד לאווירת העימות ששררה בפגישה עם אובי, התנהלה השיחה עם המילטון באווירה חיובית ותוך רצון להבין ולהחליף דעות. הנוכחים התרשמו מאד מטיפולו הרציני והיסודי של האלוף מצנע בנושאים, גם אם לא תמיד חשו ששאלותיהם נענו במלואן. המקור ציין כי גם הבינו את המיגבלות הנובעות מכך שבנוסף להיבטים הצבאיים של הנושאים יש להם היבטים מדיניים, אליהם לא יכול האלוף להתייחס, „שעשה כמיטב יכולתו" לענות על השאלות.

האלוף מצנע הנמצא בוואשינגטון לרגל חופשה, נפגש גם עם עתונאים אמריקנים והופיע במכון המזרח־תיכוני, שבראשו עומד מרטין אינדיק. בתארו את המצב בשטחים אמר שהאינתיפאדה שוככת וכי הוא מקווה שאפשר יהיה להגיע לרגיעה כוללת בעתיד הלא רחוק. הוא הסביר שצה"ל עושה ככל יכולתו למנוע סבל מתושבי השטחים, אך הדגיש את דביקותו של הצבא במשימתו וכוונתו להשלימה. מצנע הוסיף, שבכל מקרה הפתרון הכולל למצב יהיה פוליטי ולא צבאי. אלוף פיקוד המרכז, זכה לתגובות חיוביות תמות מהנוכחים בהופעות, שהתרשמו מהמקצועיות, היסודיות והמתינות שהוא מקרין.

השבוע מבקרים בוואשינגטון עוד 4 אלופים (מיל) ישראליים. האלוף אהרון יריב, אודי אור, ואפרים סנה ויורם אגמון שיקיימו הופעות ציבוריות ובכלי התקשורת, פגישות בקהילה היהודית ועם אישים בממשל ובקונגרס.

שוב משתוללים קרבות עזים בין פלגי 'פתח' במחנות של ביירות

כ־20 הרוגים ו־100 פצועים מתחילת ההתלקחות החדשה, השישית במספר

ביירות (א.פ.)– תשעה בני־אדם נהרגו ו־85 נפצעו, לדברי המשטרה, בקרבות עזים שהתחוללו בסוף השבוע במחנות הפליטים בורג' אל־בראג'נה ושאתילה שבביירות בין שני פלגי „פתח" היריבים, זה שבהנהגת ערפאת וזה שבהנהגת אבו־מוסא הנתמך על־ידי סוריה.

בכך הגיע מספר הנפגעים ל־19 הרוגים ו־95 פצועים מאז החל הסיבוב האחרון של הקרבות בין הפלגים הפלשתינים היריבים ביום ד' שעבר.

שני הצדדים השתמשו בקרבות בארטילריה, במטולי רימונים ובמכונות יריה כבדות. לפחות 60 אחוז מבתי המגורים וכן רוב בקתות הפח בבורג' אל־בראג'נה ו־90 אחוז מהמבנים בשאתילה ניזוקו קשות בחילופי האש בין הפלגים הפלשתינים היריבים מאז החלו הקרבות.

לפי שעה לא ידוע מה גרם להתלקחות האחרונה, שהיא השישית מאז תחילת מאי.

אתמול הפגינו כ־50 נשים פלשתיניות שנמלטו משני המחנות במחנה הפליטים מאר־אליאס שבמערב ביירות, ששמר על נייטראליות. הנשים קראו להנהגות הפלשתיניות הנפרדות להתערב בקרבות, כדי לשים להם קץ.

הקרבות נמשכו במשך יום אתמול תוך כמה קריאות להפסקת אש מצד ועדה משותפת לנציגי קבוצות פלשתיניות שונות. הקריאה האחרונה, שהושמעה בצהרי היום, גרמה להאטת קצב הלחימה, ולהפסקת השימוש בתותחים כבדים, אך נמסר, כי חילופי רימונים ואש מכונות יריה נמשכו כקודם.

ממקורות פלשתיניים נמסר, ש־95 אחוז מאוכלוסיית שני המחנות, המונה 92,000 נפש, נמלטו מהם ומצאו מקלט ארעי בבנינים בבניה או אצל קרובים.

בסיבובי הקרבות הקודמים עלה בידי נאמני ערפאת לדחוק את רגלי אנשי אבו־מוסא משני המחנות, אך אלה שבו לאחוז בשטחי המחנות, הנתונים תחת שליטה סורית.

מסורב העלייה יולי קושרובסקי בשיחת טלפון ממוסקווה:

'מוות ליהודים' – הארגון החדש הפועל בברה"מ בחסות השלטון

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

בברית המועצות פועל באחרונה ארגון המתקרא 'מוות ליהודים' (S.I.) ואנשיו הדביקו כרזות אנטישמיות על כתלי מועדון במוסקווה, ימים לפני שהעוסקים בו כנס מיוחד [illegible] יהודית, [illegible] יולי קושרובסקי [illegible] העליה היהודי בברה"מ, בשיחה טלפונית ארוכה שקיים שלשום עם יו"ר התאחדות עולי ברה"מ בישראל, אפרים (פימה) פיינבלום.

קושרובסקי, מסורב עליה מזה כ־17 שנה, אמר „שכרגע אולם, היתה הידברות ברורה וכעבור כמה שעות הודבקו כל מיני כרזות על הקירות. אתה יודע שככה זה פועל כאן. מדברים שני אנשים עם ראש המועדון ושלוש שעות לאחר מכן כל אחד יודע על כך". הוא ציין כי אנשי ארגון 'מוות ליהודים' מצויידים במידע חיוני שהם זקוקים לו ומקבלים, על פי החשד, חסות מהמוסדות הסוביטיים המוסמכים.

„אני התלוננתי על כך במפורש לוועד המפלגה באזור שלי, בקונסבה וחבריו העבירו זאת לוועד המרכזי של המפלגה. טלפנו אלי לפני יומיים ואמרו שהשלטונות עכשיו נוקטים בכל האמצעים הדרושים כדי להגן עלינו. אמרתי להם שלדאבוני הרב, יש לנו חשד שלארגונים האנטישמיים, המאיימים על הפרעות האפשריות, יש כל המידע שבנמצא במשרד הפנים או אצל הק.ג.ב. התשובה היתה שבכל זאת, רוב האנשים שם הם טובים", סיפר קושרובסקי לפיינבלום. הוא הוסיף עוד, כי יהודי ברה"מ, שהם נעדרי חוק או חברה האמורים להגן עליהם, חשים אי־בטחון גמור והדבר משפיע על הגדלת פוטנציאל ההגירה בקרבם. לדבריו, אנשי ארגון 'מוות ליהודים' פעילים באסיפות רשמיות ובמקומות עבודה. פיינבלום העלה, במהלך השיחה, רעיון כי יתכן ששלטונות ברה"מ רוצים לעזור ליהודים לעזוב ועל כן הם אינם פועלים להפסקת פעילותו של הארגון. על כך השיב מסורב העליה, כי יש כוחות הפועלים ברורות נגד היהודים ורוצים להביא ליציאתם מברה"מ, [illegible] שיש כוחות המעוניינים להשאיר את היהודים בברה"מ.

[illegible] אמר קושרובסקי לפיינבלום „אני חושב שהמשלחת הקונסולרית שתגיע מישראל לברה"מ תוכל להשפיע לטובה על גורלנו כאן, בתנאי שהעדיפות לטיפול ביהודי ברה"מ תהיה גבוהה מאד. אחרי ענייני המדינה, צריך גורלם של יהודי ברה"מ להיות שני בסדרי העדיפות". פיינבלום הביע בפני קושרובסקי תקווה שהמשלחת הקונסולרית תילחץ להביא ליציאתו מברה"מ ומסורב העליה השיב כי במקרה שלו, מדובר בהחלטה פוליטית בלבד.

יולי קושרובסקי אמר עוד כי טיסות ישירות מברה"מ לישראל, תאפשרנה להציל יותר יהודים מברה"מ. „אני חושב שהסיכויים להגדיל את מספר היוצאים במסוכם, בטיסות ישירות, הם די סבירים. השלטונות הסוביטיים לא מקבלים את זה בשמחה, אבל בדרך הזו בוודאי שיש לנו סיכויים יותר טובים. כך נוציא יותר יהודים מכאן", אמר.

מסורב העליה סיפר אמר כי משיחותיו עם האמריקנים הוא מתרשם שגורמים אמוציונאליים או מוסריים אינם משפיעים עליהם, וכי מה שמדריך אותם היא רק גישה פרגמטית. קושרובסקי הטעים כי בברה"מ קיים פוטנציאל של 500 אלף יהודים שרוצים להגר ולפחות 25 עד 30 אחוז מהם מתכוונים לעלות לישראל. בהקשר זה אמר פיינבלום, כי עמדת התאחדות עולי ברה"מ, היא שעל היהודים היוצאים את ברה"מ לבוא בתחילה לישראל. „אנחנו מדינה חופשית ולא בית סוהר. מי שרוצה אחר כך לנסוע למדינה אחרת יש לו זכות כמו לכל אדם שחי כאן. אבל אנו רוצים ליצור כאן מכסימום תנאים כדי שיהודים יוכלו סוף סוף לחיות במדינה שלהם", אמר.

העבודה באליאנס תחודש השבוע אך משבר תוכנית המפרק בעינו

ייסגר מפעל 'נייר רציף' בבירה ● האוצר מונע הבראת בית־שמש

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

מפעל הצמיגים „אליאנס" בחדרה, המושבת כבר יותר מחודש ימים, יופעל, כנראה, מחדש במהלך השבוע, בעקבות סיכום שהושג ביום שישי בין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לבין מפרק „אליאנס", עו"ד עמרם בלום.

בינתיים הותרה ל־1,030 עובדי „אליאנס" מקדמה בסך 700 ש"ח, שמקורה בקרן משותפת של „משען" ומועצות הפועלים, על חשבון המשכורות של חודש מאי שטרם קיבלו.

בדיון בלשכתו של קיסר, שבו השתתפו גם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד וסגנו אפרים זילוני וכן מנכ"ל „אליאנס" ינון עזרוני, הוחלט שהיום או מחר יפנה המפרק לבית המשפט המחוזי בתל אביב ויבקשו להורות על פתיחת המפעל וחידוש העבודה בו.

המפעל אמור להפתח על בסיס „הסכם זילוני" הקובע בין היתר שמ„אליאנס" יפוטרו 250 עובדים ועוד 80 עובדים במפעל הקשור בו, „שמשון" שבפתח תקווה, פיצויי הפיטורים יגיעו לכ־200 אחוז, העובדים יוותרו על 11 אחוז משכרם עד יוני '89 ולא ישולמו להם תוספות מפעליות, למעט תוספת שכר ארצית ותוספת יוקר.

גורמים בוועדה המנהלת של חברת העובדים הביעו חשש שהסיכום בין המזכ"ל קיסר לבין המפרק לא ימנע הישנות המשבר ב„אליאנס" בעתיד. גורמים אלה ציינו כי לעובדים הובטח שבמפעל יוישם „הסכם זילוני" ואולם בפני בית המשפט תוצג תוכנית המפרק, המתמידה עם העובדים ומעניקה יותר סמכויות להנהלה ביחסיה עמם. אם בית המשפט יורה על הפעלתה של תכנית המפרק ולא של „הסכם זילוני", ייפתח משא ומתן מחודש עם העובדים על ביצועה והחשש הוא שהדבר יערער שוב את יחסי העבודה ב„אליאנס".

בדיון שקיימה שלשום סיעת המערך בהסתדרות, טען מוניה אדמתי, איש האגף לאיגוד מקצועי, שהפגנת עובדי „אליאנס" ביום חמישי שעבר אורגנה בידי הליכוד והיתה „מעשה לינץ' נגד ההסתדרות". לדבריו, „מראות השוטרים, הסוסים וזרנוקי המים הזכירו את האירועים בשטחים".

מפעל מוצרי נייר ייסגר

מפעל „נייר רציף" בירושלים, השייך לחברת העובדים, נמכר בסוף השבוע שעבר לחברת „פלרו כרמל תעשיות" ו־65 עובדיו יפוטרו. המפעל, על ציודו יועבר כנראה לשדרות שם יש לחברת כרמל תעשיות מפעל למוצרי נייר.

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות, עליזה תמיר, האשימה שלשום את האוצר כי הוא מונע הבראת המפעל, בכך שאינו מממש את החלטות הממשלה מה־3 במאי, לפיהן הממשלה תיטול על עצמה את חובות המפעל כדי להבטיח תעסוקה ל־400 מעובדיו. היא קראה למ"מ ראש הממשלה שמעון פרס לזמן את ועדת השרים לעניין „מנועי בית שמש" ולהבטיח פיצויי פיטורים ל־270 העובדים שיפרשו מהמפעל.

מת ג'וזפה סאראגאט

נשיא איטליה לשעבר ג'וזפה סאראגאט, שמת ביום ו' בלילה בגיל 90 בתום מחלה ממושכת. סאראגאט היה מייסד המפלגה הסוציאל־דמוקראטית ואחד ממעצבי חוקת איטליה לאחר מלחמת העולם השנייה. הוא היה נשיאה החמישי של איטליה בין השנים 1964 ל־1971. סאראגאט הצטרף למפלגה הסוציאליסטית בשנת 1922 ונעשה תוך זמן קצר לאחד ממנהיגיה הבולטים. בתקופת שלטונו של מוסוליני הוא גלה מארצו וחי באוסטריה ובצרפת. עם שובו לאיטליה, בשנת 1943, הוא נעצר בידי הצבא הגרמני, אך נמלט מכלאו ביחד עם סאנדרו פרטיני, ממנהיגי הפרטיזנים האיטלקים, שכיהן לימים כנשיא איטליה. ב־1947 הוא פרש מהמפלגה הסוציאליסטית והקים את המפלגה הסוציאל־דמוקראטית. בשנות ה־60 הוא כיהן כשר חוץ בשתי ממשלות, שבראשן עמד אלדו מורו. (צילום: א.פ.)

אחריות משותפת

בתערוכת שנת הארבעים נחשפים לראשונה בתצוגת התעשיות הבטחוניות כמה פריטי התגוננות נגד לוחמה כימית, שפותחו על־ידי „בצלאל מחקר ופיתוח", חברה בת של האקדמיה לאמנות ולעיצוב „בצלאל" בירושלים. מערכת מיגון לטייסי־קרב פותחה ועוצבה בשביל היחידה למחקר ופיתוח של משרד הבטחון. המוצר מהווה פיתוח ייחודי המתבסס על ידע ישראלי מקורי. מערכת דומה פותחה על־ידי „בצלאל" בעבור חיל־האוויר האמריקאי. מערכת מיגון לילדים עוצבה על־ידי בצלאל מו"פ בעבור מפעל „שלאון" בקריית־גת, אשר פיתח את המוצר ומייצרו בעבור משרד הבטחון. הברדס מקנה מיגון יעיל לאוכלוסיית הילדים ומאפשר המשך פעילות נורמלית והתפקוד יום יומי תחת מצב מיגון.

נגיף איידס יותר חלש בודד במערב־אפריקה

וואשינגטון (ע"ד). – שני צוותי מחקר אמריקאיים דיווחו ביום ה' על גילוי זן פחות קטלני של נגיף האיידס, שבודד מדמם של חולי איידס [illegible] בסנגאל. הנגיף החדש רווח במערב־אפריקה.

זן זה שונה מנגיף האיידס, האחראי למגיפת האיידס בארה"ב, באפריקה ובמקומות אחרים בעולם.

ג'ורג' שאו, חוקר רפואי מאוניברסיטת אלבאמה שבבירמינגהאם, אמר, כי גילוי הזן החדש יאפשר העמקת המחקר השוואה לגבי התיפקוד הביולוגי של זני האיידס בכללותם. „הגילויים האלה", אמר, „שלנו ושל אחרים, יראו לנו בסופו של דבר איזה גנים ואילו חומרים כימיים אחראים למחלה הקטלנית."

שני סוגי הזן החדש נתגלו על־ידי צוותי מחקר שפעלו באורח נפרד, האחד באוניברסיטת בירמינגהאם והאחר במכון מחקר הסרטן של אוניברסיטת קולומביה בסאן־פראנציסקו.

10 מיליארדים יכולים לחיות מפרי החקלאות

וואשינגטון (ע"ד) החקלאות העולמית מסוגלת כיום להזין 10 מיליארד נפש – כפליים מאוכלוסיית העולם כיום – על אף המחסור האזורי במזון כיום, אמר היום המומחה לענייני חקלאות רוברט צ'נדלר, זוכה „פרס המזון העולמי" ל־1988.

צ'אנדלר הוסיף עם זאת, כי אם כמה אומדנים דמוגרפיים הם אכן מדוייקים, והאוכלוסיה העולמית תתקיים ברמה של 16 מיליארד, יהא הכרח להכניס שינויים מרחיקי לכת בשיטות העיבוד החקלאי.

לדבריו, אפשר להכניס אדמות נוספות לעיבוד חקלאי באפריקה ובאמריקה הדרומית, אולם העובדה שיש רק כמות סופית של אנרגיה מן השמש וכמות סופית של מים, גורמת לכך שקיימת תקרה לייצור החקלאי העולמי.

צ'אנדלר בן ה־80, המנהל הראשון של מכון האורז הבינלאומי לפיליפינים, פיתח זני אורז חדשים, שסייעו לביצוע „המהפכה הירוקה" בייצור המזון בעולם. הוא קיבל בסוף השבוע את פרס המזון העולמי בסך 200,000 דולאר. הפרס הוענק לראשונה ב־1987.

דמוגראפים העריכו, כי אוכלוסיית העולם תוכפל ותגיע ל־10 מיליארד במחצית המאה הבאה ותתייצב זמן מה לאחר מכן.

דו"ח האו"ם, שהתייחס למגמות דמוגראפיות אלה, קבע, כי יידרשו שינויים מרחיקי לכת בשיטות העיבוד החקלאי כדי שאפשר יהיה להזין אוכלוסיה של יותר מ־10 מיליארד נפש.

צור תובע ששמיר ימנע הגשת חוק מיהו יהודי עד דו"ח 'ועדת הגרים'

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

שר הקליטה יעקב צור יתבע היום מראש הממשלה יצחק שמיר בישיבת הממשלה למנוע את העלאתו של חוק „מיהו יהודי" בכנסת, עד שוועדת השרים המיוחדת, שהוקמה לבדיקת נושא רישום גרים, תסיים את עבודתה ותגיש את מסקנותיה לממשלה.

ועדת השרים המיוחדת הוקמה לפני כשנה, בעקבות כשלון הסיבוב הקודם של חוק „מיהו יהודי" בכנסת, וראש הממשלה התחייב להציג את מסקנותיה בתוך שישה חודשים. לדברי השר צור, במקום שראש הממשלה יכנס את הוועדה ויחפש פתרונות לגופם של דברים, הוא נותן את ידו למחטף פוליטי של החלטה כה גורלית לעתידו של העם היהודי.

שר הקליטה פנה בסוף השבוע במברקים ליו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים, מוריס אברם וליו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, מנדל קפלן, ותבע מהם למחות ולפעול נגד הכוונה להעלות את ההצעה לתיקון חוק „מיהו יהודי" השבוע בכנסת. השר צור כותב במברקים כי הליכוד עושה שימוש ציני בחשבונות פוליטיים, קטנוניים ובעסקות של ערב בחירות, על חשבון עתידו של העם היהודי. „זו הפעם הראשונה", אומר צור, „שהכנסת עלולה לקבל החלטה, שתכריע לגבי גורלם של מיליוני יהודים ברחבי העולם, ותגרום לקרע בל־יאוחה בין זרמי היהדות הקונסרווטיבית והרפורמית לבין מדינת ישראל."

هكذا من الأصل

صكزامن الأصل

בכינוס האגודה הישראלית לטיפול מיני:

מטרת הרופאים כיום לדחות את תופעות גיל־המעבר ב־20 שנה

טיפול הורמונלי משולב של אסטרוגן ופרוגסטרון השיג עלייה בשכיחות האורגזמה

(ע). – ד"ר צבי צוקרמן, מנהל המרפאה לייעוץ מיני בבית־החולים בלינסון בפתח־תקווה אמר בכנס האגודה הישראלית לטיפול מיני, שהתקיים שלשום בבלינסון, כי מטרת הרופאים היום היא לדחות את תופעות גיל המעבר בעשרים שנה, כדי להעניק איכות חיים טובה יותר הן לנשים והן לגברים. המטרה היא להתחיל את גיל המעבר ותופעות הבלות בגיל 70 ולא 50.

ד"ר צוקרמן הציג בפני המשתתפים ממצאי כנס בינלאומי שהתקיים לאחרונה בסאן־פרנסיסקו שבו נדונו בעיות גיל המעבר, טיפול מיני באימפוטנציה ומניעת האיידס.

הצורך בדחיית גיל המעבר נובע בעלייה בתוחלת החיים שחלה בעולם כולו. הממוצע העולמי השתנה בעשרים שנה, ולפיכך מטרת הרופאים להאריך את התקופה היפה את הפריחה המינית של בני אנוש ודחיית תופעות הבלות, הדיכאון והירידה בתשוקה המינית וברמת האורגזמה בחיי המין.

הדרך שנדונה בכינוס היא טיפול משולב של הורמון אסטרוגן ופוגסטרון בנשים, וזאת כדי למנוע סרטן. הטיפול המשולב בהורמונים אלה הביא לעלייה בשכיחות האורגזמה: 45 אחוז מהנשים דיווחו על עלייה בחשק המיני, 30 אחוז דיווחו על עליה בעוצמת הסיפוק המיני ומסקנת הרופאים היתה, כי לא ניתן להסתפק רק בייעוץ מיני אלא בטיפול תרופתי מבוקר.

עוד דיווח ד"ר צוקרמן, כי בכינוס בסאן־פרנסיסקו נמסר, שההצלחה הגדולה ביותר בטיפול מיני בגיל המעבר היתה במרכזים מיוחדים שבהם ניתן טיפול משולב על־ידי צוות רב־מקצועי. מתוך 700 נשים עזבו רק שלוש את הטיפול, ואילו אצל נשים שטופלו רק אצל גינקולוג, 50 אחוז נשרו במהלך הטיפול.

בכינוס הראשון של האגודה הישראלית לטיפול מיני שהוכרה כאגודה על־ידי משרד הפנים, השתתפו רופאים, סקסולוגים, פסיכולוגים, ועובדים סוציאליים.

ד"ר צוקרמן אמר עוד בכנס, כי המחסור באסטרוגן בנשים בתקופת הבלות גורם לעלייה במחלות־לב ובאירועים מוחיים. כמו כן קיימת עלייה תלולה במספר השברים הפתלוגיים עקב איבוד סידן בעקבות מחסור בהורמון זה.

לדברי ד"ר צוקרמן, מתן אסטרוגן הוכיח כי קיימת ירידה של שליש בתמותה ממחלות לב ומאירועים מוחיים. מחסור באסטרוגן, לדברי ד"ר צוקרמן, גורם להפרעות בכלי הדם והלב.

עם זאת, אין מקום לחשש מקבלת אסטרוגן, משום שנסיונות בחולות הראו כי הפסקה במתן אסרוגן הורידה את התופעות הקשות, והיום ניתן לטפל בנשים במינון מבוקר ולהביא להן פריחה מחודשת ומניעת מחלות מחלות לב, כלי דם ושברים פתלוגיים.

תאונה קטלנית נוספת בצומת כברי: בת 66 מחניתה נהרגה

מכונית „אופל" נכנסה בסערה לצומת והתנגשה ב„פורד־קורטינה". ארבעה הנוסעים האחרים נפצעו

מאת יוסי ליבוביץ, כתב „דבר" בגליל המערבי

קיבוצניקית ותיקה מחניתה נהרגה וארבעה נפצעו באורח קל עד בינוני בתאונת דרכים קשה בצומת כברי.

ההרוגה היא בת־שבע ארגמן בת 66 מקיבוץ חניתה. הפצועים הם: בעלה יוסף, תייר בשם ספקטור מלקולם ובן אייל עורן בן 19 ויצחק עורן בן 40, שניהם ממעלות.

הארבעה מאושפזים במחלקה הכירורגית בבית־החולים הממשלתי בנהריה.

התאונה אירעה ביום שישי בשעה 6:45 בבוקר, כאשר מכונית אופל־אסקונה שנסעה מכיוון שלומי, נכנסה במהירות רבה לתוך צומת כברי, בלי לציית לתמרור „עצור", והתנגשה במכונית „פורד־קורטינה" שנכנסה גם היא לצומת. כתוצאה מההתנגשות, הועפה ה„אופל" לתוך תעלה. יושבי ה„אופל" נלכדו בתוכה וחולצו בעזרת אנשי כיבוי אש. צוות ניידת לטיפול נמרץ ניסה לבצע בבת־שבע ארגמן, שישבה ליד בעלה, פעולות החייאה, אולם כעבור חצי שעה נקבע מותה במקום.

ארבעת הפצועים הועברו באמבולנסים לבית החולים לאחר שקיבלו טיפול רפואי במקום. חוקרי לשכת התנועה במרחב הגליל קבעו כי נהג מכונית ה„אופל" עקף מימין לפסי האטה שורה של כלי רכב, נכנס לצומת בסערה ואז אירעה התאונה.

בהודעה יוצאת־דופן שפירסמה מזכירות קיבוץ כברי, מחה המזכיר עודד סבר על כך, שמשרדי הממשלה נוקטים סחבת מכוונת בכל הנוגע להסדר הצומת. „התאונות בצומת כברי חוזרות ונשנות: יש נפגעים רבים והנושא תקוע מחוסר תקציבים", הוסיף המזכיר.

ראש המועצה האזורית מטה אשר, יחזקאל בריס, אמר: „זה צומת קטלני שמטעה את הנהגים החושבים שהכביש פתוח והם יכולים לעבור. אחר [illegible] בעצבה. בצומת כברי, הוכנו תוכניות מפורטות שאושרו על־ידי הוועדה המחוזית לתיכנון ולבנייה, אבל היישום נתקע.

בדיקות לחץ־דם באופן אוטומטי (בתצלום) ריתקו את המבקרים בפינת קופ"ח בביתן ההסתדרות בתערוכת ה־40 שבגני התערוכה בת"א (צילום: מ. דקל)

כלבים התנפלו על צעירה נכה ונשכו אותה בפניה ובצווארה

מאת יוסי ליבוביץ, כתב „דבר" בגליל המערבי

אישה בת 33 מנהריה, נכה, שיצאה שלשום בבוקר לטיול עם אימה, הותקפה על־ידי עדת כלבים שנשכו אותה בחלקים שונים בגופה.

האשה נשכה בידיים, בחזה, בפנים ובצוואר, ואושפזה בבית החולים הממשלתי בנהריה כשהיא סובלת מחתכים עמוקים.

בשעה 6:30 בבוקר יצאה הצעירה עם אימה לטייל ברחוב אשכול בנהריה. במקביל, הוצאו שני כלבים מסוג בוקסר ודוברמן לטיול בוקר על־ידי שני ילדים בני 9 ו־10, המתגוררים בסמוך.

במהלך הטיול שחררו הילדים את הכלבים ואלה התנפלו לפתע על הצעירה. היא פתחה בצעקות היסטריות בעוד הכלבים נושכים את ידיה ורגליה, נפלה ונחבטה בראשה. אז נשכו אותה הכלבים בפניה.

בהתערבות עוברים־ושבים ואמה של המותקפת, גורשו הכלבים. אמבולנס מנהריה מיהר להביאה לבית־החולים. שוטרי תחנת נהריה שהוזעקו למקום, עצרו את הכלבים והם נשלחו לתחנת הסגר לכלבים. אמה של הצעירה המותקפת סיפרה כי זו לא פעם ראשונה שהכלבים המשוחררים תוקפים את בתה.

בניית התשלובת הפטרוכימית החדשה בחיפה תחל תוך שבועיים

מאת יוסף כיבלסקי, כתב „דבר"

120 מיליון דולר,בהם 20 מיליון דולר סיוע ממשלתי,יושקעו בשלב א' של התשלובת הפטרוכימית החדשה שבנייתה תתחיל בחיפה תוך שבועיים – מסר ביום שישי שר האנרגיה והתשתית משה שחל בפגישה עם חברי ועדי העובדים של חיפה בבית מועצת הפועלים.

בניית המפעל תימשך שנתיים,יועסקו בה 1500 איש ובהפעלתו יעבדו 600 איש. המפעל, שיהיה בבעלות משותפת של בתי הזיקוק והמפעלים הפטרוכימיים, ייצר 60 אלף טונות פרופילן מחומרי ההזנה של מתקני האתילן והפוליאתילן של בתי הזיקוק והמפעלים הפטרוכימיים. שני מתקנים אלה יועברו לרשות המפעל החדש. הקמת המפעל החדש הוא שלב ראשון בפרויקט תשלובת גדולה יותר, שתעלה 360 מליון דולר.

השר משה שחל ציין שהמפעל לא יוסיף זיהום אויר לחיפה וסביבתה. בטרם נתקבלו האישורים לבנייתו, נערך סקר מקיף של השפעתו על איכות הסביבה. ההחלטה על הקמת המפעל החדש נתקבלה למעשה לפני כשנתיים, אולם מאוחר יותר הביע האוצר התנגדות לפרויקט, בנימוק שהוא לא יהיה רווחי. בהצבעה בישיבת ועדת השרים לכלכלה ,שנערכה בשבוע שעבר, נמנעו השרים:משה נסים ויגאל הורביץ. ההחלטה בעד המפעל נתקבלה ברוב קולות של השרים האחרים, בהם בעלי ההצעה: משה שחל ואריאל שרון. מ"מ מזכיר מועצת פועלי חיפה יהודה בדנץ אמר בפגישה שהפרוייקט החדש יוסיף תעסוקה למפעלי קונסטרוקציה ומתכת כבדה בחיפה וסביבתה.

הסכם פשרה לאספקת רהיטים לנפגעי „דניש"

לאחר חודשים ארוכים של המתנה הוגש היום לאישור של ביהמ"ש המחוזי בת"א הסכם פשרה שנחתם על־ידי הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות, מפרק חב' דניש ובי"כ בנק לאומי.

הסכם זה יאפשר לחלק מהלקוחות לקבל את רהיטיהם הנמצאים בנמל מזה חודשים רבים ואת תמורת תוספת למחיר לצורך כיסוי ההוצאות הגבוהות הכרוכות בשחרור הסחורה מהנמל.

הרשות להגנת הצרכן שייצגה את לקוחות דניש בדיונים שהתקיימו בבית המשפט עם תחילת הליך הפירוק של החברה עשתה מאמצים רבים כדי לאפשר ללקוחות דניש לקבל את רהיטיהם ואת מאחר והלקוחות הרבים שפנו לרשות הביעו את רצונם בקבלת הרהיטים למרות תשלום ההוצאות הכרוכות בשחרור הסחורה. הרשות להגנת הצרכן מקווה כי בזמן הקרוב ביותר יוגש הסדר נוסף שיאפשר לעוד חלק מלקוחות דניש לקבל את רהיטיהם.

6000 רשיונות נהיגה נשללים מדי שנה בשל הפרות חוקי תנועה

מאת נתן רועי, כתב „דבר" לענייני משטרה

משטרת ישראל שוללת מדי שנה כ־6000 רשיונות נהיגה, בעקבות הפרות חוק בתחום התנועה – אמר שר המשטרה חיים בר־לב בביקור במטה הארצי.

לדבריו, היו בחודשים ינואר־אפריל 1988 162 הרוגים וזאת בהשוואה לשנת 1987 שבה היו 139 הרוגים.

הוא ציין כי אי שמירה על רווח הוא הגורם הרציני ביותר להרוגים. 13.4 אחוז מהתאונות נגרמו מאי־שמירה על רווח. הסיבה השניה – היא אי ציות לתמרור עצור – 7.2 אחוזים.

עובדי „יובל גד" יפגינו הבוקר מול בניין „כור"

מאת אבי שורש

עובדי מפעל „יובל גד" באשקלון יקיימו הבוקר הפגנה מול בניין „כור" בתל־אביב, בעקבות הודעתו של מנכ"ל „כור" בני גאון, כי אם לא יימצא משקיע, ייסגר המפעל בקרוב.

לדברי יו"ר ועד עובדי „יובל גד", אתי בר, אמר מנכ"ל כור בפגישה שקיים עימם, כי ל„כור" אין עניין בבניין. היא הוסיפה, כי בחמש השנים האחרונות ירד מספר העובדים מ־1,000 ל־250 בשלושה גלי פיטורים, אך כל זאת ללא תוכנית הבראה.

לדברי אתי בר, הובטחה לעובדים תוכנית הבראה על־ידי הנהלת המפעל והנהלת חטיבת המתכת ב„כור", אך הם לא עמדו בהבטחתם. העובדים מעריכים בדיעבד, כי הפיטורים שנעשו בשנים האחרונות, נועדו להביא לסגירת המפעל, והעובדים מרגישים מרומים.

ועד העובדים תובע לא לסגור את המפעל ודורש מההנהלה לגשת למכרזים חיצוניים שיאפשרו קבלת עבודות למפעל.

אמש לא ניתן היה לקבל את תגובתה של דוברת „כור" לטענות העובדים.

קצר חשמלי שרף את המטבח של „יין יאנג"

מאת נתן רועי, כתב „דבר"

שריפה פרצה ביום שישי במסעדה הסינית „ין יאנג" ברחוב רוטשילד בתל־אביב.

המסעדה, השייכת לישראל אהרוני, ניזוקה באורח חלקי. במהלך עשרת הימים הקרובים ייערכו במסעדה שיפוצים.

ישראל אהרוני סיפר אתמול, כי ביום שישי בשעה 07:30 פרצה אש במטבח המסעדה בגלל קצר חשמלי. האש כילתה כליל את המטבח. מאחר שהדלת המפרידה בין המטבח לבין המסעדה עשויה נירוסטה, לא התפשטה האש לחלקים אחרים במקום.

משאית ממולכדת התפוצצה בכפר קנא – הנהג ניצל בנס

מאת מחמוד חלילה, כתב „דבר"

עורמאן עבד אל־נור בן 52 מכפר קנא ליד נצרת ניצל אתמול בנס, כאשר בשעה 7 בבוקר, התניע את משאיתו מסוג „וולוו" וזו התפוצצה.

מחקירה ראשונית שערכה משטרת נצרת עולה, כי המשאית מולכדה ברימון שהונח באיזור תא המנוע. עם התנעת המשאית התפוצץ הרימון שהעיף את כל החלק הקדמי של המשאית.

עבד אל־נור מתפרנס מהובלת משאות בטבריה. בכפר קנא אומרים שהוא איש פשוט ושקט, ואין יודעים את הרקע למעשה. המשטרה חוקרת.

חוקר מכס נזרק מן המשאית

(ע).– בית־משפט השלום בחיפה הוציא שלשום צו הבאה כנגד נהג המשאית שלמה כהן (38) ממושב שומרה, החשוד שהשליך ביום ד' אחר הצהרים את חוקר המכס אריה שוורץ מריכבו תוך כדי נסיעה.

המקרה אירע במיפרץ חיפה סמוך לשדה התעופה, כאשר החוקר ליווה לחקירה בחיפה את הנהג כאשר הסחורה שבמשאיתו הוברחה מלבנון.

נציג המשטרה אמר, כי נהג המשאית זרק את החוקר תוך כדי נסיעה וברח מהמקום, ועדיין היותו עצור על־פי חוק.

בית המשפט הוציא צו לעצור את החשוד בכל מקום שיימצא.

גבה כספים עבור חשבונות מים – ושלשל חלקם לכיסו

מאת אריאלה ראובני, כתבת „דבר"

עובד מחלקת הגביה של עיריית חיפה, קאסם חוסיין שהודה בגניבת 7500 ש"ח מכספים שגבה עבור חשבונות מים הושעה בסוף השבוע מעבודתו.

הגשה תלונה למשטרה שפתחה בחקירה, ועד לסיומה הוחלט להשעות את העובד מעובדתו. מהעירייה נמסר כי הגניבה התגלתה בבדיקה פנימית של גזברות העירייה אשר העלתה חשד לזיוף ולגניבת כספים. העובד הודה כאמור במעשים והחזיר את הסכום שנטל לעצמו.

חום כבד במפעל המאווררים

מפעל המאווררים „אלקטרו סטאר" ביפו עלה באש אתמול בבוקר וכל תכולתו נשרפה. נבדק חשד להצתה (צילום: מאיר פרטוש, באדיבות „על המשמר")

התקף־לב בעקבות ויכוח עם לקוח הוכר כתאונת עבודה

(ע). – מסעדן שלקה בהתקף־לב בעקבות ויכוח חריף עם לקוח שסירב לשלם עבור בקבוק בירה שהזמין, הוכר על־ידי בית הדין האזורי לעבודה בתל־אביב כנפגע תאונת עבודה.

התובע רב שולמן (71) מתל־אביב טען בתביעתו, כי הלקוח הזמין במסעדתו בירה, אולם כאשר הגיש לו את החשבון – סירב לשלם וקילל אותו בגסות. בין השניים התפתח ויכוח חריף, שבסיומו עזב הלקוח את המסעדה בלי ששילם את החשבון.

כתוצאה מהתנהגות הלקוח ומהויכוח החריף, התרגז התובע מאוד ותוך כדי כך חש ברע ובכאב עז בחזהו. הוא נלקח לבית החולים, שם נקבע כי לקה באוטם שריר הלב.

בתביעתו מציין שולמן, כי עד אירוע זה היה בריא ואילו בעקבות המקרה לא היה מסוגל לכל עבודה במשך תקופה ממושכת.

תביעתו מן המוסד לביטוח לאומי לשלם לו דמי פגיעה ולהכיר בו כנפגע בתאונת עבודה נדחתה, ולכן פנה לבית־הדין לעבודה.

השופט עמירם רבינוביץ' קבע, כי האוטם בו לקה התובע הוא תאונת עבודה, הריב והצעקות גרמו לתובע להתרגזות ולהתרגשות רבה ביותר, ויוצאת דופן בהשוואה לאירועים אחרים בעבודתו.

השופט קיבל סיוע מחוות־דעת רפואית שהוגשה לבית הדין, לפיה עיתוי האוטם הושפע מהאירוע בעבודה, אשר החיש את הליקוי בליבו.

בנק או בית־כנסת?

בית־המשפט העירוני בירושלים יכריע היום במחלוקת בין העירייה לישיבה חרדית

מאת יורם ליי, כתב „דבר" בירושלים

בית המשפט העירוני בירושלים יכריע היום במחלוקת שנתגלעה בין ישיבה חרדית בשכונת רמות לעיריית ירושלים, החרדים שיפצו מבנה ששימש בעבר בנק והסבו על יום לבית־כנסת.

מנכ"ל העירייה, אהרון שריג, אף דחה פנייה של הרבנים הראשיים לירושלים, שהעירייה תבטל את תביעתה.

העירייה האשימה את ישיבת „תפארת התורה" בהפרה צו קודם של בית־המשפט לפנות מבנה ששימש בעבר כבנק, אך החרדים פלשו אליו במטרה להפכו לבית־כנסת וישיבה. העירייה [illegible] מבית המשפט לתת צו סגירה או אטימת הכניסה של המבנה כדי למנוע הפרה מתמשכת של צווים משפטיים. נציגי החרדים טענו, כי לבית־המשפט אין סמכות לדון בנושא מכיוון שהמבנה בתוכו שכן הבנק הפך מקום קדוש עם הפיכתו לבית כנסת.

בתשובה לפניית הרבנים הראשיים לירושלים לבטל את התביעה המשפטית שהגישה העירייה נגד החרדים כתב המנכ"ל שריג, כי „התושבים עושים שימוש כבית כנסת במבנה שלפי ייעודו החוקי הוא מבנה בנק וחנויות, ומפרים בפרהסיה צו שופט של בית־המשפט האוסר שימוש של אותו מבנה שלא לייעודו". שריג הציע לרבנים, שבמקום לתת גיבוי [illegible] התושבים [illegible]

תלונה למשטרה נגד גולשים במקום אסור בשמורת מירון

מאת יוסי ליבוביץ, כתב „דבר" בגליל המערבי

פקחי רשות שמורות הטבע יגישו הבוקר תלונה למשטרה נגד שלושה צעירים מפתח־תקווה שנתפסו גולשים בחבל לתוך בור („הוטה") בעומק של 100 מטר בשמורת הר מירון. השלושה יואשמו בפגיעה בערכי טבע מוגנים ובגלישה במקום האסור.

פקח של רשות שמורות הטבע, שהיה בסיור בשמורה שבהר מירון שלשום בערב, הבחין ברכב נטוש ליד בור ענק, המכונה „הוטה". בשמורה יש שש הוטות בקוטר של כמה מטרים ובעומק של כמה עשרות מטרים, ורק אחת מהן מותרת לגלישה. ההוטות האחרות אסורות לגלישה בגלל ערכי טבע מוגנים. חובבי הגלישה מפתח־תקווה נכנסו עם בוקר ל„הוטת ג'דמק" האסורה לגלישה, ויצאו ממנה רק ב־9 בלילה. כאן ציפתה להם הפתעה: הפקחים הורימו את ציוד בסיוע משמר הגבול.

דובר רשות שמורות הטבע עופר גרינשטיין הסביר, כי ב„הוטת ג'דמק" יש ערכי טבע מוגנים כגון נטיפים, עטלפים מיוחדים וצמחים נדירים הצומחים בחשיכה ובלחות האופייניים רק להוטה. לכן קיים חשש שהגולשים השחיתו חלק מערכי טבע אלה.

התאפק 20 שעות במעצר עד שפלט חומר החשוד כהרואין

מאת יוסי ליבוביץ, כתב „דבר" בגליל המערבי

כ־20 שעות התאפק תושב חיפה מלעשות את צרכיו בתחנת המשטרה בחיפה ובשלא היה מסוגל עוד להתאפק, התבררה התעלומה: בצרכיו מצאו השוטרים שקיק עם 30.7 גראם חומר, החשוד כהרואין.

ביום ו' בשעה 6 בערב, הבחין סיור של מחלק הסמים בחיפה בשלושה סוחרי סמים הנוסעים במכונית פרטית באיזור הקישון, לכיוון חיפה. הבלשים עקבו אחר הנוסעים, וליד רחוב החשמל בעיר עצרו אותם לבדיקה ולא מצאו דבר.

השוטרים לא ויתרו, והחליטו לעצור את השלושה בגלל התנהגותם החשודה. בחיפוש שנערך על גופם, במשרדי היחידה המרכזית, מצאו על גופו של אחד חומר החשוד כהרואין. אתמול בצהריים פלט החשוד השני חומר החשוד כהרואין.

מזכירות התנועה הקיבוצית המאוחדת (התק"ם)

השר יעקב צור
וסגן השר ח"כ אברהם כץ־עוז (כצל'ה)
מזמינים את חברי מרכז המפלגה ומועמדי מרכז המפלגה
למפגש חברים וקבלת פנים
מחר, יום שני ה־13.6.88, בשעה 17.00 באולם הרצפלד, בית המרכז החקלאי (קומה 17).

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מזכירות הועד הפועל
ישיבת הועד הפועל של ההסתדרות הכללית
תתקיים ביום א' כ"ז בסיון תשמ"ח 12.6.88 בשעה 10.00 באולם הישיבות של הועד הפועל קומה 7.
בסדר היום:
א. המשבר במערכת הבריאות ודו"ח „ועדת פריינק".
ב. משא ומתן על השכר ותוספת היוקר
ג. ההתפתחויות במשק 1987 ודו"ח בנק ישראל
ד. מינויים
ה. שונות.

במלאות שנה לפטירתו של חברנו

דב טאובליב ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי כ"ט סיון תשמ"ח 14.6.88 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין במשמר השבעה.

המשפחה
ובית דפנה

במלאות שנה לפטירתה של חברתנו

שולמית אבני ז"ל

נעלה אל קברה בבית העלמין בגבעת־ברנר ביום ב' כ"ח בסיוון תשמ"ח 13.6.88 בשעה 17.00

המשפחה
ובית גבעת־ברנר

בצער וביגון רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי אבינו אחינו וסבנו היקר

יצחק קושניר

ההלוויה תצא מביתנו ברחוב שפינוזה 28 רחובות בשעה 3.00 אחה"צ. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

מתאבלים: רעייתו אסתר
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

נפלה עטרת ראשנו
בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של ראש משפחתנו היקר באדם

שלמה נבו (נבוזני)

מהעיר סרני, רוהלין

הלוויה תתקיים היום יום ראשון 12.6.88 בשעה 11 בבית העלמין הדרום בגבול בת־ים חולון.
יוצאים מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה בשעה 10:15.
השבעה בבית המנוח רח' קפלנסקי 6 גבעתיים.

אבלים: אשתו – זהבה נבו
בנותיו וחתניו – טובה ויהושע אורן
עדית ושלום מילר
נכדיו – דנה, איתי ועידו
טלי, ערן ואייל
אחיו וגיסתו – אריה ואורה נבוזני ובני"ב בלטימור
צביה וילדשטיין

דבר היום

מה רוצים הרוסים

לירושלים משאלה כפולה ממוסקווה: לאפשר ליהודים לצאת ולישראלים לבוא. בשני התחומים נרשם שיפור הדרגתי בשלוש שנותיו של מיכאיל גורבצ'וב, במיתאם ישיר עם התחזקותו הפנימית במערכת הסובייטית, עם מקובלותו הגוברת בזירה האמריקאית ועם ההסתגלות הישראלית לרעיון הפשרת היחסים עם ברה"מ. גם אם המצב בתחומים אלה עדיין רחוק מלהשביע רצון, התקדמות יש. המהפך שחולל גורבצ'וב בהתייחסות הציבור האמריקאי אליו הקטין את הנטייה הסובייטית לראות בשיפור היחס לישראל וליהודים רק מכשיר להשגת הטבות־סחר אמריקאיות. המגע הבלתי־אמצעי של גורבצ'וב עם צופי־הטלוויזיה האמריקאי ולפיכך גם עם נציגו בקונגרס, הגביר את בטחונו העצמי. המדיניות הסובייטית הנוכחית כלפי ישראל והיהודים נובעת יותר מבעבר משיקולים מפוכחים של תימרון במזרח־התיכון, כמו גם מהרפייה מסויימת של הריכוז הפנימי בברה"מ.

כל זאת, בכפוף לשיקולים סובייטיים מרכזיים יותר ובראשם הרצון להשתוות לארה"ב במעמד עולמי. ברה"מ אינה מסתפקת במקום שני, גם אם שתי הגדולות ניצבות הרחק מעל לכל האחרות. לכן היא שואפת לעמדה של "קו־גארנאטור", ערבה־שותפה, בסיכסוכים אזוריים. עמדה זו כבר השיגה באפגניסטן. כעת היא תותרת אליה באפריקה הדרומית (אנגולה ונאמיביה), כדברי סגן שר־החוץ אדאמישין. טיבעי שהממונה על אדאמישין, שר־החוץ שווארדנדזה, יתווה שאיפה דומה כלפי המזה"ת, בין השאר בפגישתו עם ראש ממשלת ישראל.

הסובייטים אינם רגשנים. עוד קודם לרוטציה בראשות הממשלה בירושלים אמרו מפורשות שאין להם עניין "לגמול" לאחד מהצדדים במחלוקת הפנימית בישראל על מתינותו. גרומיקו שוחח עם קארטר כמו עם רייגן; גורבצ'וב ידבר עם מימשל דמוקרטי כמו עם רפובליקאי. שווארדנדזה מדבר עם שמיר כמו עם פרס. הקו הסובייטי אינו משתנה לפי בדיחת "נצחונו" של שמיר בעצם הנכונות הסובייטית לשוחח איתו אינו גדול יותר מ"כשלונו" בשיכנוע שווארדנדזה לחזור בו מהתעקשותו על ועידה בינלאומית.

בפרשת המשלחות הקונסולריות השיגו הסובייטים את מטרתם: משלחתם הגיעה ארצה חודשים רבים, למעלה ממחצית השנה, קודם שתצא סוף־סוף משלחת ישראלית למוסקווה, עם כתב־סמכות מוגבל. הסובייטים השיגו גם מראית־עין של ערוץ־תקשורת קבוע עם ישראל, בדמות המיפגשים הרבים עם פרס, שמיר ועוזריהם, בלי לשלם בחידוש ממשי של יחסים רשמיים. העיתוי (המוכחש) של צאת המשלחת הישראלית אינו מקרי: תחילה תיערך ועידת המפלגה הקומוניסטית, שם ייאבק גורבצ'וב ביריביו, ורק אחר־כך יבואו הישראלים, כי אם ינצח יקבל הכשר למהלכים נוספים, בעוד שאם ינוצח יתכנו שינויים גם בהקשר הישראלי והיהודי. העמדה הסובייטית קרובה עתה לאמריקאית יותר משהאמריקאית קרובה לזו של שמיר: מי שלא רצה את שולץ, אבל רצה כל־כך להיפגש עם שווארדנדזה, עוד יקבל את שולץ ושווארדנדזה גם יחד, כשותפים הערבים זה לזה.

מינימשאל / על עטיפות ספרים

בין פרויד לכרובית

שבוע הספר. חגיגה לקוראים. חגיגה לעיניים. שפע של צבעים מתפרץ מן הדוכנים. לעטיפות הספרים שפה משל עצמם. שיחה עם גרפיקאים מעצבים

סטודיו שמוראי־קסמן עיצבו במשך השנים עטיפות ספרים רבות ומגוונות. צבעוניות מאוד, בולטות מאוד, בעיקר להוצאת זב"מ ול"כנרת". "בעקרון", אומרים אבי ויוסי "אין הבדל בין פרויד לבין כרובית מוקפאת. את שניהם צריך למכור והעטיפה היא הדבר הראשון שהצרכן רואה. דרך הטיפול בספר שונה. זהו מוצר מתוחכם יותר. אבל גם כאן יש שתי תפיסות. בעיצוב ספר של מנדלי, למשל, אפשר ללכת עם האבק של אז או לאוורר אותו. ואם כלי העבודה שלי הם צבעים ונייר, למה שלא אדבר בכלים אלה?"

דעה השונה גורסת כי נמאס כבר מחגיגת הצבע הזו, העין מחפשת משהו שקט יותר. "צריך לעבוד עם היד על דופק הזמן שלך. עטיפה תמה פירושו של דבר הסתגרות בדלת אמותיך ויותר מראש על מינימום של קומוניקציה".

– האם אפשר לוותר לפחות על הכיסוי המבריק?

"זה דווקא טוב. כי עטיפה זו שומרת על הספר מפני לכלוך".

לכל סוג ספרות יש להתאים את ה"אריזה" המתאימה כדי לקרב את הצרכן אליו, הם אומרים. ובמלים אחרות, ליצור תחושות מוקדמות, פוליטיות, מיסטיות ורומנטיות. אך גם המלה חשובה, הטיפוגרפיה, סוג האות, גודלה ומיקומה. לא רק הציור.

– האם יש דרך למדוד את השפעת העטיפה על המכירה?

תשובתם חיובית החלטית. שבוע הספר הוא אינדיקציה טובה. "אם לפני שנתיים שכבו ספריו של יונג כאבן שאין לה הופכין. הרי בשנה שעברה, עם העטיפה החדשה, הוא נמכר טוב".

ביניה שור עיצבה את סדרת "פרוזה אחרת" בהוצאת "עם עובד". עטיפה שהיא האנטיתזה של האמור לעיל. צבע חום, ללא ציורים או צילומים. שם הספר והסופר בשחור, במרכז העטיפה, ורק הלוגו של "פרוזה אחרת" הוא נקודה בודדת של צבע. "כשהתחלתי בעבודה יצאתי מאסוציאציה של ספר מסוים, הספר הראשון בסדרה. שום דבר לא מצא חן בעיני. לאחר שיחה עם אילנה המרמן, עורכת הסידרה, החלטתי לשנות את הפורמאט מספר רגיל לספר קטן. וזאת, מכיוון שגם הנובלות או הסיפורים בספרים אלו קצרים יחסית. החלטתי גם להשתמש בנייר אריזה, שאני עובדת אתו הרבה בעיקר בפלקטים. חשבתי שסוג זה של נייר יתאים לסדרה, ונייר כזה כבר מחייב פשטות גם בעיצוב העטיפה."

– האם התכוונת מראש לעצב עטיפה שונה מהמקובלת כיום?

"כן. רציתי שהיא תהיה אחרת. בגלל הצמצום, בגלל שם הסדרה רציתי שלא רק הפרוזה אלא גם העטיפה תהיה אחרת. הנושא בסך הכל הכתיב את הגישה, חוץ מן העובדה שאני בדרך כלל מינימליסטית בגישתי. אני לא שוללת באופן כללי את הסדרות הצבעוניות, ואת הגישה שספר צריך להימכר, אבל תלוי איך. ובמקרה הספיצי הזה נראה לי שזה הפתרון הנכון. האשימו את העטיפה כאילו היא עניה ומיושנת. יש בזה משהו מן האמת. ואכן חששתי שבהוצאה לא יאשרו זאת ומאוד שמחתי כשהסכימו לגישה שלי."

ורדה צימרמן

בשולי דברים

אדם גדול

שמיר לפני הפגישה עם שוורנאדזה: "גורבאצ'וב הוא אדם גדול". (מן העתונות).

גורבאצ'וב בעקבות הפגישה (כפי הנראה): "אני לא רוצה לאמר ששמיר הוא אדם קטן, אבל כשהוא אומר שאני גדול למי הוא מתכוון להשוות אותי ולמה אינו אומר שהרשמתי אותו כמו ז'בוטינסקי, כפי שאמר בגין על קארטר. ובכלל, מתי אשמע דברים כאלה גם מליגאצ'וב ?"

י.א.

מחזה כזה אינו שכיח בתיאטרון "בולשוי" במוסקווה: אנשי הכמורה של הכנסייה האורתודוכסית וקרואים רבים צופים בטקסים ומאזינים לנאומים בציון "אלף שנות נצרות ברוסיה". ברוח הימים האלה הוזמנו הרבה אורחים מארצות חוץ להיווכח בכבוד שמעניקה ברה"מ לדת.

שחיתות / יורם לוי

תמורת בצע כסף

בית המשפט מצא את רפי לוי אשם בתשעה מתוך 11 סעיפי האישום. אך קשה להשתחרר מן הרושם שזהו רק קצה קרחון

הרשעתו בפלילים של הממונה לשעבר על מחוז ירושלים במשרד הפנים רפי לוי במרבית העבירות שבהן הואשם, לרבות שלוש עבירות של לקיחת שוחד, אינה מסעירה את הציבור. ראשית, משום שהפרשה נחשפה בשלהי 1986 ובקצב החיים הישראלי זה כמעט היסטוריה. שנית, הציבור התרגל להסתבכותם של עובדי ציבור בכירים בפלילים.

אף־על־פי־כן הרשעתו של לוי בשתי עבירות של לקיחת שוחד, בקשירת קשר ללקיחת שוחד, בארבע עבירות של הפרת אמונים, בסחיטה באיומים, בניסיון לשידול להדחה בחקירה, בעבירת מס"ח ובהבדחה, צריכה לעורר דאגה בקרב כל מי שעוד אכפת לו טוהר המידות בשירות הציבורי. נכון, גזר־הדין לא ניתן עדיין והסניגוריה תעלה בוודאי אל הדוכן, במסגרת טיעוניה לעונש, עדים שיספרו על תרומתו של לוי לבטחון המדינה וירושלים. סניגוריו של לוי יוכלו גם, כמובן, לבחון את האפשרות לערער על ההרשעה בבית המשפט העליון, אך אין בכך כדי להפחית מחומרת הדברים, בייחוד לאור מעמדו הבכיר של הנאשם במשרד הפנים.

רפי לוי בצאתו ביום ה' מבית המשפט בירושלים

רפי לוי התמנה לתפקידו ב־1965 וכיהן בו עד לאחר שנעצר ב־1987. משך הזמן הארוך שמילא את התפקיד העניק לו ברבות השנים עוצמה לא רגילה בעיקר במזרח ירושלים וסביבותיה. עוצמה זו שאיפשרה לו "להזיז דברים", גם אם לא התיישבו עם מינהל תקין, הביאה בסופו של דבר לנפילתו. "מעבר לסמכויות הפורמליות רכש לעצמו הנאשם בשנות עבודתו מעמד מיוחד בעיר", כתבה השופטת דליה דורנר בפסק־הדין. "הוא קשר קשרים מסועפים עם הכנסיות הנוצריות והיה מעורב מאוד בנעשה בהן, כולל במינויים בהיירכיה הכנסייתית. תושביה הערביים של ירושלים המזרחית שנזקקו לשירותי משרד הפנים בענייני איחוד משפחות, תעודות מסע לצורך נסיעות לירדן ותעודות אר"מ – אישיות רמת מעלה – (המאפשרות מעבר בגשרים ללא חיפוש – י.ל.) ראו בו את 'מושל העיר', כמקובל בתקופת המנדט".

היו לו לרפי לוי קשרים ענפים והדוקים עם הפקידים הבכירים בעיריית ירושלים ובכללם ראש העיר טדי קולק וקשרים עם גורמים שונים במערכת הבטחון. בתוקף תפקידו היו לו סמכויות בכל הקשור לרישום אוכלוסין, רישוי כלי נשק, אך גם בנושא תכנון ואישור בניה, בתוקף היותו יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה. ריכוז עצום זה של סמכויות ומילוי התפקיד במשך תקופה ארוכה עלולים במקרים מסויימים להיות מכשול מסוכן וכך כנראה פעלו גם במקרה זה.

חקירת היחידה הארצית לחקירות הונאה במטה הארצי של המשטרה החלה בחודש מאי 1986 ונמשכה שישה חודשים בצורה סמויה, במהלכם הוקלטו שיחותיו של לוי בבית ובמשרד. הקלטות אלו שימשו ראיות מרכזיות במשפט. העבירות בגינן הורשע לוי נעשו בעיקר במחצית שנות ה־80. חלק מפעולותיו של לוי נעשו בניגוד למדיניות, אך לעתים, חמור מכך, פעל תמורת בצע כסף. הוא הורשע ב־9 מתוך 11 סעיפי האישום נגדו, אך קשה להינתק מן התחושה, אף שבית־המשפט אינו מתייחס לכך, כי העבירות בהן הורשע הן רק קצה הקרחון.

השופטת דורנר ציינה כאמור, כי לרפי לוי היו קשרי עבודה הדוקים עם טדי קולק, במיוחד בנושאי הבניה בירושלים. הכימיה ששררה ביניהם היתה גלויה ולוי ביקש להעמיד קשרים אלה במבחן לאחר שנעצר. הוא ניסה, כזכור, להבריח מבית המעצר מכתב, בו הנחה את בנו רענן לוי לנסות להשפיע על חלק מן העדים, לבל יפלילו אותו במשטרה. במכתב דרש מבנו לפנות לקולק – "שאין מה להתבייש ממנו", כתב – זאת משום, שלדבריו, גם הוא קיבל מתנות. הוא מבהיר במכתב, כי אין בדעתו "לסתום את הפה" במשפט והזהיר את קולק, כי "לטובתו" כדאי שידחה נסיעה מתוכננת לחו"ל, עד שהוא, לוי, ישוחרר מהמעצר. "שלא יבוא אלי בטענות", כתב לוי, כי "אחרי המבול". דבריו של רפי לוי על קולק לא נדונו במשפט ולא נותר אלא להסתפק במשמעותם הפשוטה.

אמנם היו דברים מעולם, ומשפטו והרשעתו של מי שהיה פקיד בכיר במערכת הממשלתית אינם בבחינת תקדים, אך אסור לשלטון ולציבור בישראל להתעלם מריכוז העבירות, חומרתן והשיטתיות שבהן נעשו.

שקט אבל יסודי / שלמה גינוסר

חריש בדרך להנהגה

מאחריו רקורד פוליטי עשיר, שלא תמיד זכה לכיסוי תקשורתי רחב הראוי לו. אבל לא במקרה היה ח"כ מיכה חריש האיש מאחרי מגעים בין־לאומיים עדינים

בשבוע שעבר קיבלה הכנסת ברוב קולות החלטה התומכת במדיניותו של שר החוץ שמעון פרס בנושא תהליך השלום, והקוראת לראש הממשלה יצחק שמיר לשנות את יחסו השלילי ליוזמת שולץ. ההצבעה התקיימה בשעת ערב מאוחרת בכנסת מותשת למדי, לאחר דיון ארוך בנושא שינוי שיטת הבחירות. נציגי הליכוד וסיעות הימין כבר נטשו את המליאה לבתיהם, לסניפי המפלגות ולאיצטדיון הלאומי ברמת־גן למשחק הדרבי על הגביע.

רק חברי כנסת בודדים נכחו בהצבעה: ארבעה חברי המערך מול שני חברי חד"ש וח"כ דראושה. ביחסי קולות אלה – המערך נגד הקומוניסטים ודראושה – קיבלה הכנסת את החלטת התמיכה בפרס נגד הקו של שמיר. זה לא היה מקרה, כמובן, אלא מהלך מתוכנן עד לרגע האחרון של ההצבעה. מאחורי המהלך הזה עמד ח"כ מיכה חריש, מ"מ יו"ר ועדת חוץ ובטחון, בתרגיל פרלמנטרי אופייני לו: בלי בומבסטיות יתירה, אבל בתיכנון וביסודיות.

כך גם העביר ח"כ חריש לפני כחצי שנה החלטה ברוב קולות במליאה, בניגוד מפורש לעמדתו של שר התחבורה חיים קורפו, להקים ועדת־חקירה פרלמנטרית בנושא תאונות הדרכים. חריש הוא פרלמנטר שקט. יותר מאשר בסערות של קריאות ביניים ודרמות מנופחות במליאה, תמצא אותו בפעילות בוועדות (בכנסת הנוכחית – בעיקר בוועדת חוץ ובטחון) וב"משיכה" רצינית של נושאים שעליהם הוא מחליט להתלבש. סגנונו של חריש הוא ה"אנדרסטייטמנט". בסגנון זה הצליח בשנות פעילותו (החל מימיו ב"משמרת הצעירה", עבור בראשות המחלקה לקשרי־חוץ של מפלגת העבודה, והמשך בוועדת חוץ ובטחון בכנסת הנוכחית) לרכוש אמון, אמינות ומיומנות, הן בהנהגת מפלגתו והן בקרב עמיתים־יריבים בכנסת.

סגנון זה שירת את מיכה חריש גם בקשרים המצויינים שקשר, החל מראשית שנות ה־70, עם מדינאים סוציאליסטיים מן השורה הראשונה. חלקם, כמו וילי בראנדט, כיהנו כראשי ממשלות. חלקם, כמו מאריו סוארש הפורטוגזי ופיליפה גונזאלס הספרדי, היו במחתרת בטרם הגיעו לעמדות הנהגה במדינותיהם.

כך, למשל, נקרא חריש על ידי גולדה מאיר משירות המילואים שלו מיד לאחר מלחמת יום הכיפורים לארגן את מיפגש ראשי הממשלות הסוציאל־דמוקרטיות בלונדון, באמצעות וילי בראנדט והארולד וילסון, כדי להניא אותם מכניעה לחרם הנפט הערבי. כך אירגן לפרס, באמצעות קרייסקי, את הפגישה הראשונה עם סאדאת, וכך גם תיכנן את פגישתו הראשונה והחשאית של פרס עם חסאן מלך מרוקו.

כך בדיוק גם ניצל חריש את קשריו המצויינים עם פיליפה גונזאלס עד שאחרי כמה סופי־שבוע שבהם נעלם מהארץ, הצליח לקבל מראש ממשלת ספרד תאריך סופי לכינון קשרים דיפלומטיים עם ישראל. למרות שחריש נטש כבר את תפקיד יו"ר המחלקה לקשרי חוץ של מפלגת העבודה, הוא נהנה גם עכשו מקשרים מעולים וארוכים עם כמה ראשי ממשלות אירופים חשובים כמו מישל רוקאר הצרפתי ואינגוואר קרלסון השוודי.

בכנסת הנוכחית הקדיש ח"כ חריש את עיקר פעילותו הפרלמנטרית לנושאים שבטיפולה של ועדת חוץ ובטחון. הוא מכהן כמ"מ יו"ר הוועדה וכמ"מ יו"ר ועדת המישנה לענייני השירותים החשאיים. הוא נטל חלק פעיל בוועדת המישנה לתפיסת הבטחון, אחד הגופים הפרלמנטריים היותר רציניים שפעל בכנסת הנוכחית, ועדה שעסקה בהיערכות הבטחונית של ישראל ובהיערכותו של צה"ל לשדה־הקרב העתידי. נושאים אחרים שבהם טיפל במסגרת פעילותה של ועדת חוץ ובטחון וועדות המישנה שלה: פרשת פולארד (סיכל נסיונות לגולל אחריות על פרס ורבין), שכרם ותנאי שירותם של משרתי צבא הקבע, המאמץ לצמצם את הנזקים

חבר ועדת החוץ והבטחון מיכה חריש

לתעשייה האווירית כתוצאה מסגירת פרוייקט ה"לביא", והסיוע למשטרה למלא את תפקידיה הבטחוניים בחודשי ה"אינתיפאדה".

הפעילות הפרלמנטרית האחרת של מיכה חריש נובעת מהיותו כלכלן בהשכלתו ובעיסוקו. עוד בתקופת־כהונה קודמת בכנסת ניהל מאבק עקבי ועיקש מול שרי הפנים למען הנהגת שעון קיץ. פעמיים עתר לבג"צ בנושא זה, פעם נגד שר הפנים בורג ופעם נגד שר הפנים פרץ, עתירות שקידמו את המאבק להפעלת שעון קיץ. כיום הוא פועל בכנסת לקבלת חוק, שיבטיח הנהגת שעון קיץ באורח קבע, מבלי שהממשלה תוכל לשעבד את הנושא הזה לאינטרסים קואליציוניים. בתחום הכלכלי־חברתי ופעילותו הפרלמנטרית נכללים גם יוזמתו של ח"כ חריש שהביאה לקבלת החוק להינתקות דיירים מההסקה המרכזית "לטובת" התקנת דודי שמש, וטיפולו המתמשך בבעיות התחבורה ותאונות הדרכים.

תפקידו כיו"ר הוועדה המדינית של מפלגת העבודה, שבו החליף את שמעון פרס, קידמה את חריש אל שורות ההנהגה. יונים וניצים כאחת בסיעת המערך בכנסת אומרים עליו: חריש הוא מצע המפלגה.

עם רקורד זה הוא רץ בבחירות לעשיריה הראשונה ברשימת המערך לכנסת. זה לא מירוץ קל. אבל, אתגרים כאלה אינם זרים לו. חריש חורש חרש. עכשו הוא מקווה לקצור.

לפני 40 שנה / טלי זלינגר

מקום של כבוד

אתמול לפני 40 שנה נהרג בשוגג הקולונל מיקי סטון, הוא דוד מרכוס. המתנדב האמריקאי המפורסם ביותר במלחמת השחרור

באחד הימים היותר קיצים של חודש דצמבר אשתקד, כשבשטחים כבר נדלקה האינתיפאדה ושר הבטחון יצחק רבין עמד לשוב ארצה מארה"ב, התקיים טקס מוזר במקצת למראה אך מכובד ונוגע ללב באקדמיה הצבאית בווסט־פוינט. יצחק רבין הניח זר גדול על קברו של מיקי סטון, הוא דוד מרכוס, חבר לנשק ומדריך רוחני, בוגר ווסט־פוינט שנקבר שם בחודש יוני 1948, אחרי שנהרג בשוגג באזור אבו־גוש, בדרך לירושלים. "אני חייב לו הרבה מאוד", אמר שר הבטחון טרם שהניח את הזר, "אני חש כלפיו אחריות מוסרית מסויימת. הוא היה יחיד במינו. הרגשתי שאני צריך להגיע לכאן באופן אישי בשל כל מה שאנחנו חבים לקולונל מרכוס".

לו חי כיום היה מרכוס בן 87. ואילו זכה למות בשיבה טובה, יקשה לדמיין לאן היתה מוליכה אותו שארית ימיו. ספק גם אם היה זוכה לדברי החיבה וההערכה החמים שנאמרו על קברו מפי מי שהיה מפקד־חבר, צעיר ממנו ב־20 שנה, כמו רוב המפקדים־חברים שאותם פעל במשך שלושה חודשים, שבהם השתתף בלחימה למען עצמאות ישראל. ייתכן שהיה נשאר בארץ, מביא לכאן את רעייתו ונעשה חבר קשיש ומכובד בפנתיאון המיתוסים של מלחמת השחרור. ייתכן שהיה בכל זאת חוזר לביתו באמריקה ודוהה אל תוך שיכחה.

אבל מיקי סטון, הוא קולונל דוד מרכוס, אמר את המלה האחרונה שלו לפני 40 שנה ופועלו מאז, טרם שפגע בו כדור שוגג, הוא השורה התחתונה. בה קפא המיתוס וממנה הוא שואב עדיין את כוחו.

ספק אם ילדי בתי־הספר בישראל יודעים היום מי האיש. רובם לא ראו את סרטו של קירק דאגלס "הטל צל ענק". אבל בתולדות מלחמת השחרור שמור לו מקום של כבוד. ופקודיו ועמיתיו מאז, חלקם הגיעו רחוק, היו ודאי מרווים נחת את איש הצבא הקפדן, המקצוען, קצר הקומה ומלא ההומור.

מרכוס נהרג אתמול לפני 40 שנה, שלושה חודשים אחרי שהגיע ארצה לתרום את יכולתו בידע, בפיקוד ובאומץ למלחמת העצמאות, הקשה במלחמות ישראל, כפי שמגדיר אותה יצחק רבין. מותו הותיר מבוכה ובלבול. היו גם נסיונות טשטוש של נסיבות מותו האמיתיות. בעיתוני היום שאחרי מותו התפרסמה הודעת אבל מטעם ראש הממשלה הזמנית, ובה דברי צער ושבח לאיש, ואחריהם תיאור קצר של נסיבות מותו. "מכדור תועה", נאמר, "בדרכו מירושלים". מאוחר יותר הוכח כי אחד השומרים שלא זיהה את דמותו בחשיכה ירה במרכוס, שהיה מפקד מרחב בחזית ירושלים ואחראי למספר מבצעים יפים בנסיון לפתוח את הדרך לעיר.

לישראל הטריה הגיע מרכוס, בוגר ווסט־פוינט ומשפטן על־פי השכלתו, אחרי שחזר לשירות בצבא ארה"ב במלחמת העולם השניה על אדמת אירופה. אי־אפשר לכנות את התגייסותו לייעוץ, הדרכה ופיקוד על צה"ל החדש, ראשית שיתוף הפעולה האסטרטגי עם ארה"ב. הרקע להתנדבות היה אישי לחלוטין ורגשי. אבל הקשר של חילופי ידע בין הצבא האמריקאי לבין ישראל עשה דרך ארוכה מאוד מאז יוני 1948, ומרכוס הפך לסמל גם להתגייסות היהודית וגם לשיתוף הפעולה הזה. רעייתו, שנשארה באמריקה, מתה לפני שנים אחדות ערירית, חולה, וחסרת כל, כמעט, והתברר כי התקיימה פחות או יותר רק על קיצבת משרד הבטחון, ששולמה לה בקביעות. המנגנון לא שכח אותה, ושר הבטחון לא שכח את בעלה. על קברו בווסט־פוינט המשיך יצחק רבין את הדברים שאמר בן־גוריון עם מותו של מרכוס: "...הצליח לתרום תרומה כבירה להקמתו ושכלולו של מנגנון המלחמה שלנו. על מפעלו זה זכה למקום כבוד בשלב הגורלי של המאבק".

פסטיבל ישראל/מירי פז

אנטומיה של לא־אירוע

מכירת פסטיבל ישראל היא פרק מאלף לא בשיווק אמנות, אלא באמנות השיווק. הרושם שמעוררת התקשורת בדיווחיה הוא שהחברה הישראלית מיטלטלת בין פסטיבל לאינתיפאדה, ולא יותר

החברה הישראלית מיטלטלת בשבועות האחרונים בין האינתיפאדה לבין הפסטיבל. האינתיפאדה והפסטיבל מעסיקים את הציבור הישראלי עכשיו. זה, לפחות, הרושם המצטייר מעיון בעתונות העברית, שהבליטה את שני האירועים בהיקף סיקור כמעט שווה, באותה מידה של גודש וחשיבות.

באנומליה של הקיום הישראלי אין פסול בכך. לכאורה, מעיד הדבר על מידה לא מבוטלת של חוסן. החיים נמשכים, למרות הכול, אנשים צורכים תרבות, בידור ושעשועים ואלה ממלאים תפקיד מרכזי בסדר יומם, לא פחות מן האירועים המאיימים לזעזע אושיות קיום וערכים. אלא שרק לכאורה. כי הפסטיבל, לא־אירוע מובהק שהתקשורת התפיחה אותו לממדים על־טבעיים, כאילו היה באמת האירוע החשוב, המרכזי, חורץ הגורלות בארבעת השבועות האחרונים.

אינטרסים שונים ומגוונים עמדו מאחורי מעשה ההתפחה הזה: שיווקיים־כלכליים (של מארגני הפסטיבל), ומעמדיים־כלכליים (של העיתונאים המסקרים). כיוון שהמארגנים רוצים למכור מוצר (חבילות פסטיבל) והעיתונאים המסקרים רוצים למכור מוצר (את עצמם או את עיתונם), האינטרסים חופפים. שיתוף הפעולה הפורה הזה איפשר הסטה מלאכותית לחלוטין של תשומת־הלב הציבורית ללא־אירוע, עד כדי אחיזת־עיניים מדאיגה.

מכירת פסטיבל ישראל היא פרק מאלף לא בשיווק האמנות, אלא באמנות השיווק. שבועות לפני הפסטיבל כבר הזינה התקשורת את הציבור בהמלצות סמויות וגלויות על רבים מן המופעים בפסטיבל. האמת היא שציבור

הקוראים לא קיבל כל מידע ממשי על הצפוי לו. שום מידע מוקדם על להקה מסויימת, גם אם היא בעלת מוניטין בין־לאומיים, אינו מהימן דיו כשמדובר באירוע ספציפי. הרי כותבי המאמרים המקדימים בעיתונות ("פריוויוס") לא ראו את ההצגות שעליהן כתבו, גם אם שמעו וקראו על יוצריהן ואפילו צפו בהפקה אחרת של אותם יוצרים. תוכניות־המופעים שסיפקה הנהלת הפסטיבל חסרו לעיתים מידע בסיסי וחלקן נכתבו ונערכו ברישול.

האמון של צרכני התרבות נתון במקרה זה להנהלה האמנותית של הפסטיבל. הרי אין מדובר באמרגן פרטי שרק שיקולי רווח מדריכים אותו. הנהלת הפסטיבל מכרה לציבור לקט מופעים לא אחיד ברמתו ולא סלקטיבי, שנמכר בחבילה "פסטיבלית". לקט המופעים האקראי הזה אינו ראוי בחלקו למסגרת הקרויה "פסטיבל", שסלקטיביות היא ממרכיבי הגדרתו ומהותו. לא שלא היו בלקט הזה גם מופעים טובים, ואפילו טובים מאוד, אך אלה בלטו במיעוטם על רקע המופעים הרבים המקוממים בסתמיותם. והרי הטעם המאוס של הבינוניות הרווחת סופו שהוא מכריע גם את הטעם הטוב. הדברים אמורים לגבי מופעי התיאטרון והמחול, שראיתי כמעט כל אחד מהם. בתחומי המוסיקה והג'ז היה המצב טוב לאין שיעור, כולל כמה

(המשך בעמוד 8)

هكذا من الأصل

مكذامن الأصل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

הפינק פלויד

כוכב הפופ הבריטי דיוויד גילמור מלהקת פינק פלויד (בתמונה משמאל) מנופף בידו לקהל במהלך הופעה חיה שערכה הלהקה ביום ו' בנאנט, שבמערב צרפת. לצידו המתופף גארי וולים.

לראשונה

בסוף השבוע נוסד לראשונה בישראל ארגון טייסות ישראליות. באגודה רשומות 14 טייסות המפעילות מטוסים קלים. בראש הארגון עומדת רינה לוינסון, מדריכת טיס שהיתה טייסת בחיל האוויר במלחמת הקוממיות. סגנית יו"ר היא אילונה בנען המטיסה מטוסים קלים זה עשרים שנה. הטייסות הסבירו, שהיה צורך להקים ארגון נפרד לנשים כדי להצטרף לארגון „99" – ארגון טייסות בארה"ב המקיף 6,000 טייסות ברחבי העולם. הטייסות הישראליות אינן חשות מקופחות כחברות בארגון התעופה הכללי, בו חברים 500 הטייסים בישראל שאינם טסים במטוסים מסחריים. לא כל חברות הארגון החדש היו חברות בארגון התעופה הכללי בישראל, אך מדובר בנשים שאינן טסות לעתים קרובות כל כך. אחת המטרות החשובות של הארגון החדש – לקדם את נושא הנשים בטיס, ובתוך כך להגשים את החלום של טייסת בחיל האוויר וכן בתפקיד ליד הגאי המטוס ב„אל על".

עתיים

מינוי

הוועד הפועל של ההסתדרות יאשר היום את הצעת המזכ"ל ישראל קיסר לבחור בד"ר רן כוהן כיושב ראש האגף לתרבות וחינוך בהסתדרות. כוהן מחליף את נחום פסה שהתפטר מהתפקיד עם בחירתו למנכ"ל קופת חולים. הוא חבר קיבוץ צרעה, מראשי התנועה הקיבוצית המאוחדת, בן 47. כוהן, שלאחרונה היה מזכיר המשק, שימש בעבר מרצה ליחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית.

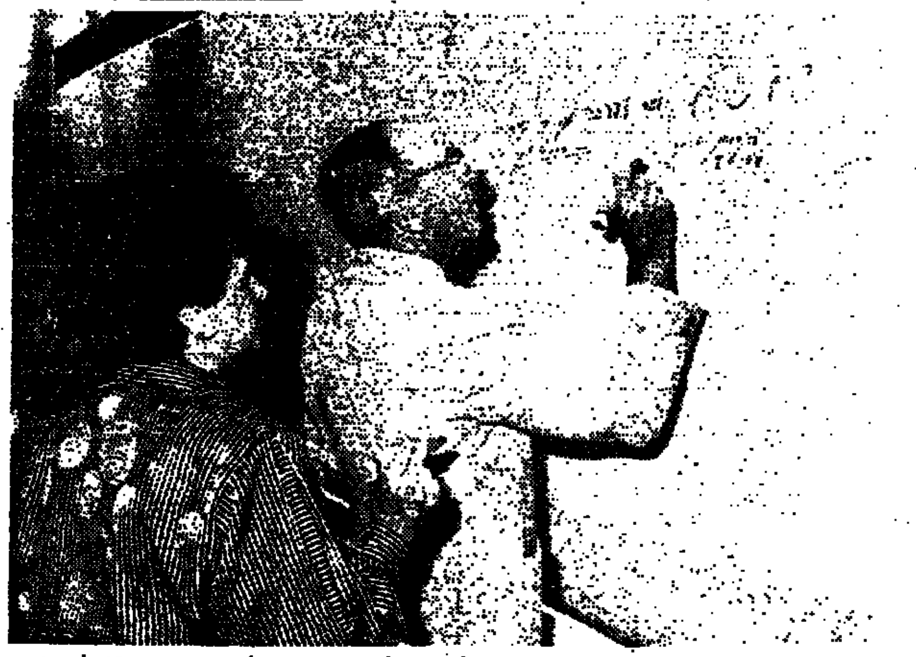

נשיא המדינה חיים הרצוג ורעייתו, אורה הרצוג, (בתמונה) חנכו את מגילת תערוכת ה־40 למדינת ישראל בעת בקורם בתערוכה. מגילת התערוכה, המסוקמת בביתן בנק הפועלים בגני התערוכה, מותקנת על גבי לוח בד ענק, והיא מאפשרת למבקרי התערוכה לבטא בכתב את הזדהותם עם מדינת ישראל ועם הישגיה ב־40 שנות קיומה. נשיא המדינה, שהיה הראשון שכתב על גבי קיר המגילה, כתב: „שים שלום טובה וברכה על כל ישראל". רעיית הנשיא, הוסיפה: „אמן, עם ישראל... א אגדה". רבים מקהל מבקרי התערוכה הלכו בעקבות נשיא המדינה ורעייתו ומילאו את קיר המגילה בברכות, חתימות וציורים, ותוך זמן קצר התמלאו שטחי בד גדולים של מגילת התערוכה במאות רבות של כתובות וציורים בשלל צבעים, ויצרו פסיפס צבעוני עשיר, יחיד במינו.

פרס שר החינוך והתרבות לתרגום ספרים מעברית לשפת זרות ולהיפך הוענק בפעם הראשונה בסוף השבוע, עם פתיחת שבוע הספר העברי, על־ידי השר יצחק נבון לאסתר כספי ולדליה בילו. את הפרס, שנועד לעודד ולקדם את ענף התרגום הספרותי בארץ, יזמו שר החינוך ואגודת המתרגמים. כספי קיבלה את הפרס על תרגום מעברית לאנגלית של „יריד ההבלים" מאת ו.מ. תאקרי ובילו על תרגום מעברית לאנגלית של „זכרון דברים" מאת יעקב שבתאי. השר נבון הודיע בטקס כי החליט להעניק, החל מהשנה הבאה, גם פרסי יצירה לשני מתרגמים שיאפשרו להם, בעזרת מילגה ממשרד החינוך, לעסוק בתרגום במשך שנה ולקבל משכורת ממשרד החינוך. בתמונה: אסתר כספי (מימין), יצחק נבון ודליה בילו.

(צילום: רוני נעמן)

חסד של אמת

את משה טימור (בתמונה) פוקדים חוויות לא מעטות בעקבות תוכניתו היזמית „טלרדיו". בשבוע שעבר התקשרה אחת המאזינות ומסרה כי אחת ממכרותיה הגלמודות נפטרה והיא חוששת, כי לא יגיעו אנשים להלוויה. היא ביקשה מטימור להודיע על המקרה בתוכנית הרדיו. למחרת התקשר אחד המאזינים לטימור ואמר לו „אתה לא יודע איזו מצווה גדולה עשית", ענה לו טימור „את המצווה עשית אתה, לא אני". מסתבר שלהלוויה הגיעו עשרות אנשים מכל רחבי הארץ בעקבות פניית טימור בתוכנית.

אורה זרניצקי

הבוגר המבוגר

בין כ־1000 מקבלי תארי „בוגר" ו„מגיסטר" שהעניקה השבוע אוניברסיטת בן גוריון בנגב, הדמות הבולטת יותר בין מקבלי התארים היתה של ארגאר לרצאמו, בן 74 שסיים בהצטיינות את לימודי התואר הראשון בספרות ובלשון עברית. לא היה זה התואר האקדמי הראשון של הבוגר המבוגר של אוניברסיטת בן־גוריון: באמתחתו שני תארי דוקטור בהנדסה כימית ובמשפטים ואילו לפרנסתו הוא עוסק בעריכת פטנטים.

עתיים

היו שחשבו

„במפלגת העבודה יש מי שעושים כנראה חשבון עם אבי" התבטאה בליל שבת יעל דיין (בתמונה) בערב צוותא אוורית שנערך בקיבוץ רביבים, והוסיפה „וזו כנראה היתה נקמתם המתוקה בי, שלא נכנסתי לפאנל". „השם דיין לא עזר לי לקראת הבחירות", הוסיפה יעל דיין ואמרה, „והיו שחשבו במפלגתי שאם אבחר אקח עמי את המנדט ואעבור למפלגה אחרת כפי שעשה אבי". „עוד לא מאוחר לעבור לתנועת החרות", התלוצץ כלפיה ח"כ מאיר שטרית שהשתתף עמה באותו כינוס. גזבר הסוכנות העיים שאי־בחירתה של יעל דיין ברשימה לכנסת מהווה תעודת עניות למפלגת העבודה.

עודד בר מאיר

מכתבים למערכת דבר

„ירידה" על התנועה הקיבוצית

ההתקפה החריפה והבוטה של שילה גל, ראש המועצה האזורית גוש עציון על התנועה הקיבוצית (ראה דיווח ב„דבר" 29.5.88) מחייבת תגובה. „ועקתו" היא כנראה מלחמת מאסף אל מול ההתפכחות הגורפת רבים וטובים והמעבירה אותם מסף הקנאות הפנטית אל. ותפיר הבטחות של ההיגיון השפוי. בכתב הפלסתר שלו על התנועה הקיבוצית לא ימצא מאחוריו לא את טירת־צבי, סעד ושלוחות וגם לא את בני ישיבות ההסדר. אין זו גם מורשת גוש־עציון שחונכו עליה.

התנועה הקיבוצית איננה זקוקה לתעודות הכשר משכמותו. מורשתה, יצירתה ואהדותיה כתובים יום יום מחדש את בריתה עם הביטחון, על צה"ל ועם משימותיו. ראשי הצבא תובעים מאיתנו תביעה בלתי־פוסקת לגיוס בני הקיבוצים ליחידות צה"ל השונות בכל הדרגים והם נענים יום יום ושעה שעה. לא הם הזוחלים באישון לילה מחמת עינו הפקוחה של צה"ל לכיוון צמיגי תושבי קלקיליה ולא הם המותחים חוית שניה לצה"ל בדרכים לצורך „חיסול חשבונות"...

...גם מה שהוציא את גל להכפיש את התנועה הקיבוצית היא קריאתי לשפיות – אין ספק, כי הנושא טעון מצידו הרבה שעות חשבון עצמי.

ואם לעת כזאת תמצית האשמה הנישאת לכיוון התנועה הקיבוצית היא רגישות, הבנת התהליכים המתפתחים באיזור ושפיות מתוך אחריות – אנחנו נעמוד בה יציבים ומאמינים מאוד, שאם יש תקווה למדינה הזאת, לחברה הזאת כחברה של יצירה ושלום – מכאן היא תבוא. לכן, שילה גל, של נעליך לפני שאתה „יורד" על התנועה הקיבוצית.

שמואל אייל

מזכיר ברית התנועה הקיבוצית

הליכוד חותר לרפואה ציבורית

מי שצפה ב־1.6 בתוכנית „מוקד" בעימות בין השרים מודעי וגור על דרך פתרון המשבר בבריאות, ראה כיצד מודעי, כמו קוסם, שולף מן הכובע את הפתרון ומציגו כביתן בקלות לביצוע, והוא ביטוח עלידי חברות ביטוח מסחריות כדוגמת ביטוח רכב. הד חולקו

השיטה המוצעת על־ידי מודעי קיימת בארה"ב וליקוייה כה רבים שלא כאן המקום לפרטם. אציין רק שבתי־החולים המנוהלים ע"פ עקרונות מסחריים מגדילים ללא צורך את מספר הבדיקות, אף את הניתוחים, מאריכים את האישפוז, כדי לזכות בתשלומים גבוהים יותר מגופי הביטוח הן – כתוצאה מכך – נאלצות להגדיל את הפרמיות וכך אנו עדים לעליה מתמדת של ההוצאה הלאומית לבריאות, אשר כבר הגיעה לשיא של 10% מהתל"ג. דמי הפרמיה הגבוהים מונעים מהשכבות החלשות לעשות ביטוח מקיף, דבר המביא להתרוששות במקרים של אישפוז ממושך.

רוב מדינות ארה"ב מחפשות דרכים לעצור בעד ההתייקרות המהירה של הרפואה, אך לשווא. הממשל הפדרלי ניסה לאמץ את השיטה הבריטית של שירות רפואי ממלכתי, אשר שימש דוגמה לכל ארצות אירופה המערבית ואימצו אותו באוסטרליה שינויים, אך חברות הביטוח שיש להן השפעה כלכלית גדולה וארגוני הרופאים גילו התנגדות חריפה הממשלה נסוגה מהתוכנית. אף מדינה בעולם אפילו קרוה העשירה השכבה לא אימצה את שיטת ארה"ב, אשר מודעי מנסה להגיש אותה כדוגמה.

עתה ברור יותר מתמיד, כי נסים ממשיך את מדיניותו של מודעי קודמו בהריסת הרפואה הציבורית על־ידי חנק תקציבי ועל חורבותיה להקים את הרפואה המסחרית, אשר פירושו אחד: כל אחד יקבל טיפול רפואי לפי היכולת הכספית שלו. במילים אחרות רפואה לעשירים לחוד ולעניים לחוד.

אליעזר יצב

ירושלים

השיטה הפוליטית כולה דורשת שינוי!

רבים וטובים התייאשו, ובצדק, משיטת הבחירות הנהוגה בארצנו, ומאמינים שחוק פשוט, שישנה אותה, יכול לרפא את כל תחלואי המדינה. אין ספק, שלשיטת הבחירות האזורית־אישית יש יתרונות אחדים, היא מאפשרת יותר יציבות ויעילות, מונעת סחטנות של רסיסי מפלגות ומשחררת את הנבחר מתלות במנגנון המפלגתי. מאידך, יש לשיטה הזאת גם חסרונות, שהציבור מתעלם מהם, והם רבים! ראשית, היא נותנת כוח רב יותר בידי תושבי האזורים, בהם מתמודדים בכירי הפוליטיקאים על חסדי הבוחר. נבחר חייב לדאוג לאינטרסים של בוחריו ומי שגר באיזור הבחירה של ראש הממשלה או שר האוצר, מובטח לו ייצוג טוב יותר מלאורח המתגורר, לרוע מזלו, באיזור הבחירה של חבר כנסת פשוט, מיושבי הספסלים האחוריים.

איך נוכל, למשל, לפתח את הנגב או הגליל, על־ידי העדפת אזורים אלה, כאשר לרוב חברי הכנסת תהיה מחוייבות ישירה לבוחרים המתגוררים בגוש דן? האם ברצינות רוצה מישהו, כי לראש ממשלת ישראל תהיה מחוייבות ישירה לאוכלוסיה המונה 0.8 אחוז מכלל בעלי זכות הבחירה, האשר מתגוררים בשטח גיאוגרפי צר ובעל אוכלוסיה מגוליטית? ומעל לכל, האם שאלת ה„מי" בפוליטיקה הישראלית, לא תופסת גם כיום מקום חשוב במידה מופרזת לעומת שאלת ה„מה", שהיא צריכה להוות השאלה העיקרית? אין ספק, שבשיטה האזורית־אישית הדגש מה„מה" יועתק עוד ביתר שאת אל ה„מי" וזה לא טובו אדם בינוני ואנטיפטי, הפועל למען מדיניות, הנראית לבוחר, עדיף על פוליטיקאי נחמד ומוכשר החותר להגשמת מטרות זרות לרוח בוחריו.

אכן, יש לשנות, אך לא רק את שיטת הבחירות אלא את כל המערכת הפוליטית. השיטה הנבונה חייבת לעבוד כך: מרכזי המפלגות השונות חייבים לגבש מצע מדיני ואידיאולוגי מפורט ולאשר אותו ברוב קולות, וזאת לפני בחירת מועמדיהם. רק חבר, המקבל מצע זה ומתחייב לפעול על פיו, יוכל להגיש את מועמדותו מטעם אותה מפלגה. הבחירות תהיינה אישיות, אזוריות, אך גם הבוחר וגם הנבחר ידעו, כי הנאמנות למצע המפלגה (ולא לראשי המפלגה) היא מעל למחוייבות לבוחרים. מועמד, שליבו אינו שלם עם מצע מפלגתו, רשאי להתמודד כמועמד עצמאי ומי מהבוחרים שרוצה בו, יוכל להצביע עבורו, אך במקרה זה לשני הצדדים צריך להיות ברור, שהאיש אינו מייצג אלא רק את עצמו ואת בוחריו.

דב שנער

ערד

ארה"ב או ברה"מ של ישראל

לאחר פיסגת רייגן־גורבצ'וב מנסות ארה"ב וברה"מ ללחוץ להסדר במזה"ת, לכן ישראל צריכה בהחלטה חד־צדדית לכונן ביש"ע את ברה"מ או ארה"ב שלה.

הכוונה לברית המחוזות (ברה"מ). יש לחלק את יש"ע למחוזות יהודיים וערביים ולכרות ברית מוסכמת ביניהם. המינוח הגיאוגרפי למחוזות יכול להיות גם אחר: סופרכיה, קנטון או ארץ. לדוגמה המינוח ארץ כחבל גיאוגרפי הוא עתיק־יומין. במקרא מופיעות ארצות שונות באיזור יו"ש, ארץ בנימין, ארץ תפוח וכו'. אם מחוזות אלה ייקראו ארצות אז יש"ע תהיה ארה"ב של ישראל.

חלוקת יו"ש למחוזות תהיה מקובלת על כל הגורמים מאחר שזה יתן מצד אחד הגדרה עצמית לערבים בשטחים, אמנם במחוזות מפורזים ולא כמדינה עצמאית ברצף טריטוריאלי, ומצד שני יישארו 70% מהשטחים כמחוזות יהודיים עם פוטנציאל לביסוסם מבחינה כלכלית והברתית.

חוסיין, המודד מאינתיפאדה בעבר הירדן המזרחי, יקבל פתרון זה לפני שלהבות האינתיפאדה יאחזו גם בכסאו, מאחר שמחנות פליטים יש כידוע משני עברי הירדן. הפתרון האחר עלול להיות בעתיד כינון הדקאפוליס, היא ברית עשר המדינות מחדש. רק כדי להזכיר לחוסיין: 80% משטח הדקאפוליס היה בעבר הירדן המזרחי, ורק 20% בעבר הירדן המערבי.

החלטה ישראלית חד־צדדית לחלוקת יש"ע למחוזות תיתן „קונטרה" להחלטה של פיסגה ערבית כלשהי וכן להצהרת חוסיין בעניין היניתקות מהשטחים. המדינאים הפקחים תמיד מוצאים פתרון למציאות שאנו נגררים לתוכה עקב החלטות ערביות או בינלאומיות, אך חכמה מדינית היא להוביל תהליך ולא להיגרר אחריו.

שמעון חנגאל

ירושלים

החטיא את המטרה

ברצוני להתייחס לרשימתו של דני בן סימון „האם תהיה 'בזק' מונופולין" („דבר", 5.6.88).

א. כתבכם לא ביקש את תגובת משרדנו ולכן לא היתה הזדמנות למשרד להעמיד אותו על דיוקם של הדברים.

ב. הקמת חב' „בזק" יצרה מהפך באשר להיקף ולאיכות שירותי התקשורת, בכלל זה הביאה להתקנת של כ־¼ מיליון קווי טלפון בשנה ולקיצור דרמטי בתורי הממתינים לטלפונים בישראל.

ג. הקמת חב' „בזק" היתה מכוונת לכך שהביצוע בתחום זה ינותק ממשרד התקשורת ויעבור לחברה עסקית בעלת כושר פעולה וניהול עצמאיים, ואין זה תפקידו של משרד התקשורת לנהל את חב' „בזק".

ד. תפקיד משרד התקשורת הוא לקבוע את מדיניות התקשורת בישראל, את תוכניות הפיתוח, הסטנדרטים ואת סדר העדיפויות בפעולותיה של חב' „בזק", רשות הדואר ומערכות אחרות שהן בסמכותו, נוסף על כך משרד התקשורת מתכנן את מערכת התקשורת ומופקד על ביצועם של פרוייקטים מרכזיים בתחום זה וממונה על הבקרה של החברות שבאחריות השר.

אם לדעת בן סימון אלה הם תפקידים מיותרים זו בעייתו. המשרד לא קיים למען עצמו אלא למען הציבור והבעיה איננה איך להיות גדול וחזק אלא באיזו צורה מערכת זו תשרת את הציבור ואת המשק.

משרד התקשורת איננו שולל תחרות, אבל מקפיד על כך שחוקי המדינה ובכלל זה חוק הבזק יקוימו וההתפתחויות הטכנולוגיות המתקדמות ימומשו באמצעות חב' „בזק", רשות הדואר וגורמים מדעיים ועסקיים אחרים בישראל בתנאים שווים.

חבל, שרשימה זו כתוצאה מהיותה חד־צדדית ומקוטעת לא שירתה את המגמה להביא מידע מדוייק ומאוזן לידיעת הציבור.

אבי חפץ

דובר משרד התקשורת

דני בן סימון מעיר:

א. ברשימתי התייחסתי בצורה מפורשת לשיפורים העצומים שחלו בשירות הטלפונים ובשירות הדואר.

ב. הרשימה עסקה בנושא ספציפי שעליו חלוקים משרד התקשורת וחב' „בזק", והוא „הרשיון הכללי" שעל פיו פועלת „בזק". ברשימה מעצתי לחילוקי־דעות חריפים ביותר בין מנכ"ל התקשורת בקדעמי גוב לבין הנהלת „בזק" על אופן הפרשנות של „הרשיון הכללי".

ג. בעקבות חילוקי־דעות אלה נאלץ מנכ"ל התקשורת להתפטר. אפשר להכחיש שקיימת בעיה בין שני המשרדים. אך איך אפשר להסביר ששר התקשורת הקים ועדה שתפקידה להגביר אות ולתמיד את תופש הפעולה של „בזק" וכפיפותה או אי־כפיפותה למשרד התקשורת.

זאת לדעת: דמוקרטיה אינה מונרכיה

ח"כים שלא נבחרו ב„בחירות המוקדמות" במפלגת העבודה כועסים, אפשר להבין זאת ונותנים פומבי לכעסם או, הכל לפי אופיים וחינוכם, לדעתם וזה „לא בסדר"; שלא להעריך כושרם ופועלם האמיתי בבית הנבחרים שלנו, מה הם חושבים, שהבחירה היא לכל החיים, כמונרכים? גם המונרכים לא תמיד גומרים חייהם כמלכים...

ועוד דבר: לא חייבים לדאוג להם לתפקידים „במקום" נהנו די!

י. שיין

גבעתיים

לפני 60 שנה

דבר

שוב ריב־מפלגות במצרים

שוב הועמד בשאלה קיומה של הקואליציה המצרית רבת התרפתקאות. הצעת חוק להתמרת התקנון הפנימי של בית הנבחרים, אשר עוררה כבר סכסוכים קשים בין הרוב הוופדי לבין כל המיעוטים.

פרטי האסון אשר קרה ל„איטליה"

נגויל נוביליה מודיע מלונדון כי תא־המעופפים ניתק מגוף אוירת־הפיד „איטליה" והפריד את אנשי האניה לשתי קבוצות. רק אחת מאלו נמצאת במקום בטוח והצלת הנותרים קשה מאד מפני שהאנשים ירדו על לחות קרח הנישאים כלפי צפונית־מערבית.

לפני 40 שנה

הקולונל מרכוס נפל בחזית

ראש הממשלה הזמנית מודיע בצער על מותו בחזית של הקולונל דוד רפאל מרכוס (מיקי סטון), מפקד המבצעים בחזית ירושלים. הקולונל הגיע לארץ לפני שלושה חודשים ועד מהרה הפך לדמות נערצת בכל חטיבות הצבא. הוא נהרג מפגיעה של כדור תועה והיה בן 46 במותו. הלווייתו תיערך בארה"ב.

נפתחה דרך אספקה לירושלים

כעת אפשר לגלות כי צה"ל הצליח לסלול דרך אספקה חדשה לירושלים כמה ימים לפני הפסקת האש. תחת חיפוי הפעולות הצבאיות בגזרת לאטרון סללו מהנדסים ופועלים כביש שבו עברו מדי לילה שיירות ללא הפרעה.

משחקי הסגל, ואליפות הארץ

ברידג'

מאת ארנונה שמאן

תחרויות חצי גמר אליפות הארץ עומדות בפני השלב הסופי, כשבחצי הגמר סיימו ראשונים בתחרות הפתוחה לוויט–כוהן (בית א' – 171) ופרידריך–הוכציים (בית ב' – 141), ובתחרות הנשים אלבו–לוויס (בית א' 175) ואנגל–שוורץ (בית ב' – 163).

כמו כן, נערך סוף שבוע נוסף לתחרויות סגל נבחרת ישראל (לקראת האולימפיאדה שתערך בוונציה בין ה־8–22 לאוקטובר), ובתחרות זו לא היו שום הפתעות מרעישות וזוגות הצמרת ממשיכים להתמודד על ה„כרטיס לוונציה".

היד הבאה חולקה בתחרות הסגל:

♠ 8 7 6 5
♥ K Q 9 x x
♦ A x x
♣ A

♠ x
♥ A x
♦ Q J x x x
♣ K Q J x x

צפ
מז מע
דר

♠ x x x
♥ J 10 x x
♦ x x x
♣ x x x

♠ A K Q J 10
♥ x x
♦ K x
♣ 8 7 x x

מחלק: מערב
פגיעים: צפון דרום

ההכרזה:

מערב	צפון	מזרח	דרום
1 דיאמונד	1 הארט	---	2 ספייד*
3 קלאב	4 דיאמונד**	---	4 ספייד***
---	5 הארט****	---	5 ספייד*****
---	6 ספייד	---	---

* סדרה סגורה בספייד
** ספייד מתאים לי, מה מצבך בדיאמונד?
*** סינגלטון או מלך דיאמונד (שנטרול שני)
**** מה מצבך בהארט?
***** גרוע!

מערב הוביל במלך קלאב, ביצוע החוזה אינו דורש כושר מיוחד, משום שהכרוז שיחק על סידרת ההארט (המוגבלת לאחר חיתוך אחד), והחוזה בוצע. מה שיפה היא ההכרזה. והנסיון להגיע לסלם לאחר שמערב פתח את ההכרזה והכריז בשנית, אולם בשחקי המבחן מיועדים לבחון מי באמת מסוגל להשיג תוצאות טובות במסגרת תחרות מהמעלה הראשונה, וזוגות היכולים להתמודד עם ידים שכאלו, בהחלט ראויים לייצג אותנו.

לא נוכל לסיים מדור זה ללא ציון לשבח להתאחדות הברידג' הישראלית אשר, כמדי שנה, תרמה את חלקה לסירותרום, ולחיילי צבא ההגנה לישראל, יופי!

אנטומיה של לא־אירוע

(סוף מעמ' 7)

פסגות בלתי נשכחות. אל הפסטיבל הזה נכנסים כמו אל מרכול ענק, שאפשר לצפות בו בכל מכל כל: מוצרים חשובים ואיכותיים בצד מוצרים לא שימושיים ולא איכותיים, שרק זמינותם על המדף מפתה את הצרכן.

השאלה היא מי צריך כל־כך הרבה מופעים? האין זה הגיוני יותר לצמצם את מספר המופעים, הן מטעמי הסכון והן מטעמי טעם טוב? כאן גם המקום לתמוה על טעמיו של המנהל האמנותי. עודד קוטלר הוא איש תיאטרון עתיר נסיון, בעל טעם ושאר־רוח. לא אחת תמהתי מה הביאו להחלטה לייבא מופעים סתמיים רבים כל־כך. האם האילוצים הרבים – כלכליים, אירגוניים ופוליטיים – הכריעו את שיקולי הטעם והבחירה האמנותית? הפגם הבולט בבחירה היה הטשטוש המוחלט בין האיכותי לסתמי, בין המרכזי לשולי.

בפסטיבלים חשובים, שאחריהם צריך הפסטיבל הישראלי להשות, קיימת אבחנה בין מרכז לשוליים (בפסטיבל אדינבורו כבוד להשתתף גם במסגרת ה„פרינג'", והתיאטרון הקאמרי השתתף בה בעבר). פסטיבל ראוי לשמו מציע לבאיו מופעים שאין רואים כמותם בכל יום. באיו מצפים לחוויה שתשאיר בהם חותם.

היוצרים המקומיים – האמנים, המוסיקאים, אנשי התיאטרון – מקווים למפגש עם עמיתים יוצרים, מפגש מפרה ומעודד השראה ליצירתם בעתיד. רק מעט מזה היה בפסטיבל ישראל המסתיים בימים אלה.

שערורייית מחירי הכרטיסים

חלק מתקציבו של פסטיבל ישראל ממומן מכיסו של משלם המיסים. צרכן התרבות משלם המיסים נאלץ לרכוש כרטיסים במחיר שערורייתי – כ־30 עד 60 ש"ח למופע יחיד בפסטיבל. זה המחיר שגובה אמרגן פרטי, המייבא מופע מחו"ל. פנחס פוסטל, מן האמרגנים חדי־העין, המביבים ובעלי הטעם, ייבא לישראל כמה ממופעי האיכות הבלתי־נשכחים בשנים האחרונות. בזכותו של פנחס פוסטל התוודע הקהל הישראלי ללהקת „סנקאי ג'וקו" הנפלאה, לפסנתרן איוו פוגורליץ' ועוד. פוסטל מוכר כרטיסים בתעריפי פסטיבל ישראל, בהבדל אחד: הוא אינו זוכה לסיבסוד נדיב כמו פסטיבל ישראל ולרשותו ודאי לא עומד תקציב פירסום כזה. רשימה חלקית של מממני פסטיבל ישראל: משרד החינוך והתרבות, ממשלת גרמניה, ממשלת איטליה וממשלת בלגיה.

אלמקס ® יעילה פי 3 במניעת עששת
משחת השיניים

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
נצח ישראל – כצנ ישראל 11 (בין שד' חן לכבר סמריק) 226545.
קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 203492
ירושלים
פ. זאב – שד' משה דיין 18 – 855681
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
905051.
בני־ברק – רמת־גן
יהלום – קריניצי 63 רמת־גן – 721968
בת־ים – חולון
מזור – הביבה רייק 20 בת־ים 583360
אהרון – הפיין 52 חולון – 889155
קופ"ח עין יהב – עין יהב 2 חולון – 884854
+ מידעון

אלמקס ®
מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ, ברשיון GABA שוויץ

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמל 26 קומה ג' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
ערן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 05-261115
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-335316
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111
קו פתוח – ארון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשיש 02-690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146
טל' 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

חוק התכנון והבניה התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי קרית טבעון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה–1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: „תכנית מס' טב/83 – שינוי יעוד אזור מגורים לשטח בית אבות", המהווה שינוי לתכנית ג/405 – תכנית מאוחדת טבעון. ומשפיע על התכנית המופקדת טב/34 – תכנית מתאר קרית טבעון.

מקום התכנית: רחוב החורש בקרית טבעון.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3449, התשמ"ז, עמוד 1599.

השינוי האמור, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, קרית טבעון, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

משה גלזר
הממונה על מחוז חיפה
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

י"א באייר התשמ"ח
28 באפריל 1988

אלרון
תעשיה אלקטרונית בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות

ניתנת בזה הודעה כי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות בחברה תתכנס ביום ה', 7 ביולי 1988, בשעה 16.00 במשרדי החברה שבמרכז תעשיות מדע, חוף הכרמל, חיפה לצורך קבלת ההחלטות כדלקמן:

א. החלטות רגילות:
1. בחירת דירקטורים.
2. אישור שכר הדירקטורים מקרב הציבור.
3. אישור דו"ח המבקרים, דו"ח הדירקטורים והדו"חות הכספיים של החברה לתקופה שהסתיימה ב־31 בדצמבר 1987.
4. מינוי רואי חשבון.

ב. החלטות מיוחדות בדבר:
1. תקון ההון הרשום של החברה בתזכיר ובתקנון החברה באופן שיבוטא בשקלים חדשים.
2. תקון בנוסח תקנה 47 בתקנון החברה באופן שיקבע כי מניין חוקי יהווה ייצוג של 33 1/3% לפחות מההון המונפק של החברה, ונסוח מחדש של תקנה 48 באופן המגדיר בצורה ברורה את מהלך האסיפה הכללית במידה ולא נכח בה מנין חוקי.
3. תקון בנוסח תקנה 69 בתקנון החברה באופן שתיווסף לה תקנה (ב)69 אשר על פיה תתאפשר אסיפת דירקטורים באמצעות שיחות ועידה טלפוניות או באמצעות ציוד תקשורתי אחר.

ג. שונות.

ד. הערות:
1. הנוסח המלא של ההחלטות שיובאו לאישור האסיפה הכללית עומד לעיונם של החברים המעוניינים בכך במשרדי החברה.
2. בעל מניות רשאי למנות מיופה כח שיוכל להשתתף ולהצביע מטעמו באסיפה הכללית וזאת באמצעות כתב מינוי שצריך להגיע למשרדי החברה לפחות 48 שעות לפני מועד האסיפה הכל.
3. הדו"חות הכספיים של החברה לתקופה שהסתיימה ב־31 בדצמבר 1987 עומדים לעיון הציבור במשרדי החברה.

בשם מועצת המנהלים
מזכירות החברה

להפסיק את ה"בי־3"

גם היום אני סבור, שהפסקת פרוייקט ה"לביא" היתה אולי המישגה הכבד ביותר של הממשלה הזאת. אולם משנחרץ גורלו, יש להסיק עד תום את המסקנות מהחלטה אומללה זו. האקטואלית שבהן: לחדול מפרוייקט ה"בי־3".

בניגוד למקובל להניח, את פרוייקט ה"לביא" לא הפסיקו הרמטכ"ל דן שומרון ואנשיו, אף לא שר־הבטחון יצחק רבין ושר־האוצר משה נסים. את גורלו של הפרוייקט חרצו מ"מ ראש־הממשלה שמעון פרס, שחזר בו בן לילה מתמיכתו ב"לביא", והשר גד יעקבי, שסיפק את הביסוס האידיאולוגי־כלכלי לשרי מפלגת העבודה, שנגררו אחרי מנהיגם. פרס סירב להודות, שהביא בכך להרס התעשיה האווירית. משום כך המציא את הסיסמה, שנועדה לסבר את האוזן האלקטורלית: "לביא 2,000". כך נולד רעיון העיוועים, לאפסן את שני דגמי־האב הקיימים של ה"לביא" ולהתחיל בבניית השלישי, בהוצאה של 100 מיליון דולר, במשך ארבע שנים, כדי להשלים ולהוכיח כמה מ"גבורות ה"לביא". זהו ה"בי־3".

התכנית היא כה חסרת שחר, שאילמלא הצורך להציל את כבודו של שמעון פרס, לא היה נותן איש ידו לה. היא מאפשרת ל־400 איש, בראשותו של חתן פרס ישראל עובדיה הררי, להמשיך בפיתוחן מערכות שונות, שלא יהיה אפשר להשתמש בהן לעולם. מטוס־קרב חדיש הוא מערכת לחימה משולבת ואי־אפשר להעתיק את גזרותיו למטוס אחר במחיר כלכלי. לפיכך לא יימצא למערכות המיועדות ל"בי־3" שימוש של אמת. ללא ה"לביא" אין להן קיום.

משום כך גם אי־אפשר יהיה לייצא את המערכות הללו, אלא אולי לארצות, שמטעמים מדיניים אינן יכולות להשיג כלים חדישים במחיר סביר. אולם גם האפשרות הזאת תיאורטית בלבד. מעולם לא הצליחה ישראל למכור מערכות, שצה"ל לא השתמש בהן, ובמערכות הללו צה"ל לא ישתמש לעולם, בוודאי לא במטוסי הקו הראשון.

מן הבחינה הטכנולוגית, ה"בי־3" הוא אפוא מעשה אונן. ברגעים של גילוי לב מודים גם בתעשיה האווירית להודות בכך. אולם שם מקווים כי ה"בי־3" יהיה מנוף להשגת נתח מה"חלופות", האמורות להיכלל בתכנית־העבודה הרב־שנתית החדשה של צה"ל. לרוע המזל, זו תקוות־שווא. בתכנית הזאת אין יותר ממה שיש כבר כיום. יש בה אולי חזון לימים יבואו, אולם חזון זה לא יוכל לפרנס 400 איש, בוודאי לא בתעשיה האווירית דווקא.

יש אפוא להתרגל לעובדה העצובה, בכיה־לדורות של ממש, שפרוייקט ה"לביא" נגמר וצריך להפסיק לאונן. את 25 מיליון הדולר בשנה מוטב להעמיד לרשות תכנית־העבודה הרב־שנתית של צה"ל, בתקווה שבמסגרת זו יימצא להם שימוש ראוי.

אריה ארד

זה נקרא פרסומת בתמונה: פרסומת לעתון הלונדוני פיננשל טיימס, מעל גשר לונדון המפורסם
צילום רדיו: אי. פי.

שלטון השכל / נתן רוטנשטרייך

בלי מצרים

א

"קשה שלא לכתוב סאטירה". אדם בעל מעמד רשמי מובהק בתחום היהדות הדתית טוען, כי הצניעות מחייבת למנוע מאשה להיות חברה בגוף ציבורי שיש לו נגיעה בדת, כמו מועצה מקומית. היוצא מדבריו כי אדם – האדם שומר מצוות במשמע – מנוע על־ידי יצר ללא מצרים, ונוכחותה של אשה בקהל הדנים ומחליטים היא מניע ממריץ את היצר. אין הוא טוען לכיבוש היצר, אלא נותן גושפנקה לכיוון הממריץ את היצר – וביצר המין מדובר.

במקום להבליט את יעוד ההלכה והמצוות, כלומר לעצב את הנתונים של האדם, מובלטת השליטה של נתונים אלה על בני האדם. נוכחותה של אשה כוחה רב, כנראה, בכיוון של המרצת היצר יותר מכוחה של מצווה. לכאורה אתה חייב להעריך את הכוונות שבדברים אלה, משום שאין הם מסווים את המניע של בני אדם בדרך שנוהגים לעקים. אך לדאבון לב, הקשר בין כנות ופרימיטיביות אינו עניין לא שכיח. בהקשר זה מדובר על כך כי נוכחותו של אדם ברמות אשה היא לאמיתו של דבר גורם ממריץ בכיוון של ראיית הזולת, היא האשה, כמושא (אובייקט בלעז) של מין, ולא כאדם בעל מעמד בבחינת כוח. האם אפשר להניח, כי היצר יגבר על אדם בלי שיפרש את מעמדו של הזולת, כלומר בלי שיראה בזולת מושא ולא זולת?

ב

דומה שמותר להסיק את המסקנה, כי נוטרים אלה של חומות היהדות שומרת המצוות עומדים בפני סוגיה שאין הם יודעים כיצד להתמודד עימה: השינויים שחלו במערכות המציאות. השינויים הם משני כיוונים – סדרי חיים חדשים שלא ידעום, כמו סדרי תחבורה, אורחות התנהגות, רפואה המבוססת על פענוח של תהליכים ועל מכשור המבוסס על פענוח זה – ומכאן מציאות שבה המצטבר מפנה את מקומו לחדש. מול החדש הם דבקים בהשקפה שהחדש אסור מן התורה ונמצאת המסורת מודחקת למעמד של שריד של העבר ונמצאים שומריה שרידים אף הם. את מבוכתם הם מבטאים לעיתים קרובות בשלילת החדש.

השינוי בכיוון השני הוא עניין לתודעה ולא של אורחות חיים בהתרחשותן היום־יומית, אך השינוי בתודעה מוביל לשינויים באורחות חיים. מעמדה של אשה הוא ללא ספק אחד מגילויי השינוי מן הטיפוס הזה, שהרי לא השתנה המבנה הפיסיולוגי של האשה. השתנתה ומשתנים אופני הגישה וההערכה של האשה הן מזווית הראיה של הנשים עצמן והן מזווית הראיה של החברה על מרכיביה השונים.

התפיסה כי בני אדם הם שווים ויש לתת ביטויים יום־יומיים לתודעת שוויונם זה – גוברת והולכת ומחוללת את השינויים הבולטים בסדרי החיים. אולם האטום לשינויים נוח לו כנראה לסגת אל היצרים. הללו נתפסים כנתונים נצחיים ומול הטענה, כי חוק או מצווה אין להם משקל של נצח, מותר להסתמך על יצרים כמייצגים את הנצח העובדתי, כאשר תש כוחו של הנצח המדריך.

ג

מה שנראה כביטוי של כנות הוא לאמיתו של דבר טכסיס ביודעין או שלא ביודעין. אמנם מה הוא בגדר של חוק ומה הוא בגדר של מנהג שהשתרש אינו ברור – כדבריו של פרנץ רוזנצוייג: "דבר שצריך היה לצוות עליו לפנים את העם בסעיפים חוקיים, נעשה במשך הזמן מנהג שאדם נגרר אחריו בלי לחשוב עוד שהוא מצווה ועומד עליו... הפקעת מנהג וחוק מתוך חייו השוטפים וחייו החולפים של העם"... ("רוחה ותקופותיה של ההיסטוריה היהודית").

כדי להישאר בתחומי הבאת דברים בשם אומרם, נזכיר כי אחד־העם קרא את חיבורו הנודע על הרמב"ם "שלטון השכל". במקום שלטון זה באה כפיה של יצר בלי מצרים. שכל נועד לשכנע, כפיה מטלטלת ובכל זאת: עד שאומר רוצה אני.

בדרכו של אלון / ארנון מגן

הקיבוצניק היחיד שהוא שר

יעקב צור מאמין כי יש בציבור חמישה אחוזים שיכולים להטות את כף המאזניים ולהביא בבחירות הקרובות את מפלגת העבודה לשולחן הממשלה

בשל הספקטרום הרחב למדי של דעות בעניינים מדיניים במפלגת העבודה, מיהרו הפרשנים לאחר הבחירות ל"רשימה המרכזית" של מפלגה זו כדי למיין את 23 העבודרים על דרך האורניתולוגים: כך וכך יונים, כך וכך ניצים. במקרה של ספק יכלו להיעזר בהגדרה "ינץ" – מין עוף כלאיים הקיים רק בפוליטיקה, לא בטבע.

אולי ההגדרה האחרונה מתאימה ליעקב צור, חבר נתיב הל"ה, השר הקיבוצניק היחיד היום, בן 53. הוא נמנה כידוע עם מחנה רבין, ורבין מחזק בו. אבל גם יונה צחורה במו אורה נמיר נמנית עם מחנה זה. יש אומרים כי בחודשים האחרונים חלה בו, כמו גם בשאר חברים מרכזיים במפלגה ובתנועתו, התק"ם, מטמורפוזה מסוימת, ויש כבר עתונאים שמגדירים אותו יונה. או לך דע.

מכל מקום, תוכנית אלון של מורהו ורבו עדיין מקובלת עליו, אבל הוא טורח להדגיש כי זוהי תוכנית מדינית ובטחונית כוללת, שעיקר העיקרים בה, לדידו, הוא אי־שליטה בריכוזי אוכלוסיה גדולים של ערבים, תוך הבטחת קו בטחון בגבול המזרחי, ולאו דווקא תוכנית הבאה להתוות גבולות מוגדרים. וגם זאת: אסור שישראל תקבור את האופציה הירדנית, אם כי פתרון זה נחלש לאחרונה – בין השאר בגלל סרבנות השלום של יצחק שמיר. צור מוכן לשבת עם כל גורם פלשתיני בלי לבדוק בציציותיו, ובלבד שלא ידבק בו כתם של טרוריזם.

ועוד הוא אומר: הסטאטוס־קוו מת. מתרחשים דברים ביהודה ובשומרון. לראשונה מאז נובמבר 1947 הפך הסכסוך בין מדינת שכנות לסכסוך בין עמים, וברצועת עזה – אפילו לסכסוך בין דתות, עם התחזקות הפונדמנטליזם המוסלמי שם. מתרחשים שינויים גם בעמדת המעצמות, ובעיקר של ברה"מ, וצריך להיות אוטיסט כדי לטעון, כפי שטוען שמיר, כי הכול כתמול־שלשום.

צור אינו מוכן לומר ולפרט, מה לדעתו צריכה ויכולה ישראל להציע לפלשתינים ולירדן. העיקר להגיע לשולחן הדיונים. בכל־זאת, כאשר שואלים את שר הקליטה, אם יהיה מוכן לוותר על בקעת הירדן, שבה יושבים גם קיבוצים של תנועתו, הוא משיב כי קו ההגנה צריך גם להבא להיות על הירדן. זהו תנאי לשלום. אם הערבים לא יסכימו לכך – לא יהיה שלום.

בינתיים, בלי קשר לשאלה אם ייפתחו שיחות שלום ויושגו הסדרים, אסור לשבת בחיבוק ידיים. שר הקליטה חוזר ומפרט תוכנית בת שישה סעיפים, שהגיש כבר לפני שנה וחצי, לגבי השטחים המוחזקים: סיוע בפיתוח העצמי, הרחבת המנהל העצמי, הרחבת הסמכויות של הרשויות המקומיות בגדה, הפסקת ההתנחלויות בלב היישוב הערבי, הקמת ערכאות לערעור על פסיקות בתי־הדין הצבאיים. בעתיד, כשהתנאים יהיו כשרים לכך, יש לשקול גם אפשרות של בחירות פנימיות בשטחי הגדה. אבל מדינה פלשתינית – לא. מדינה כזאת, אומר צור, תהיה מדינה של אש"ף, מדינה שתאיים על בטחונן של ישראל וירדן.

שר הקליטה יעקב צור

אשר לרצועת עזה, הרי יעקב צור אינו נראה נלהב ביותר להצעתו של הנציג הבכיר של התק"ם בכנסת, סגן השר אברהם כץ־עוז, "לנתק מגע" עם איזור זה. למשל, על־ידי העברתו לגורם בין־לאומי כלשהו. צור מתנגד ליציאה חד־צדדית מן הרצועה, להקמת גדרות בלתי־עבירות, לגישה של "יעשו מה שיעשו, אין זה מעניינינו". כיוון שמצרים אינה רוצה ברצועה, צריך לשלב את הפתרון לאיזור זה בהסדר כולל עם ממלכת ירדן.

אני אומר ושואל: הבשורה שתביא מפלגת העבודה למערכת הבחירות אינה חד־משמעית, יש בה גוני דעות שונים, מלובה אליאב ועד לשלמה הלל. כיצד ישפיע הדבר על מערכת הבחירות ועל תוצאותיהן? וכיצד תשפיע האינתיפאדה?

יעקב צור: אשר לחלק הראשון של השאלה – מפלגה שאיננה קיצונית, מפלגה הדוגלת בפשרה, יש בה מדרך הטבע מגוון של דעות. אין בכך כל רע. העיקר שיש מכנה משותף רחב למדי, ועל בסיס זה יכול וצריך כל אחד מדוברי המפלגה להביע את דעתו. אשר לחלק השני: אני מאמין שדווקא האינתיפאדה ממחישה לציבור בארץ, שעמדות מפלגת העבודה, של ההתנגדות לשליטה בעם אחר, היו נכונות ביסודן. אני מאמין באמת ובתמים – ויש לי יסוד רב לאמונה הזאת, על סמך ביקורי בערים, בעיירות, בבתי־ספר, על סמך שאלות שמציגים לי אנשים מן הקהל, בהם גם תומכים של "הליכוד", כי יש בציבור הישראלי לפחות אותם אחוזים מועטים, חמישה או משהו כזה, שדי בהם להטות את כף המאזניים בבחירות ולאפשר הקמת ממשלה בראשות מפלגת העבודה.

ולבסוף, שאלה לצור כאל אחד מראשי התק"ם: כיצד תשפיע העובדה, שהתנועה הקיבוצית מזוהה עם השמאל, ובעיקר עם מפלגת העבודה, על סיכוייה של מפלגה זו בבחירות, למשל בקרב הציבור של עיירות הפיתוח?

יעקב צור: בגין ניסה לתקוע טריז בין הקיבוצים ובין עיירות הפיתוח – ואמנם הצליח. אני בטוח, שגם ראשי "הליכוד" של היום ינסו לפעול בדרך דומה. אבל אני גם מאמין שרוב אנשי שלומי ובית־שאן, שדרות ואופקים, מבינים שהם יושבים כתושבי הגליל והנגב בסירה אחת עם הקיבוצים באזורים אלה, והם שואפים באותה מידה לחזק את אזורי הספר של המדינה ולמנוע המשך ההתגודדות במרכז הארץ.

נ.ב./ שלמה שבא

מי יזכור

בשנתון ליהדות זמננו שיצא מטעם האוניברסיטה העברית מתפרסם מאמר של יונתן פרנקל על ספר "יזכור" משנת 1911, שהוקדש לזכרם של השומרים הראשונים שנפלו חלל. הוא נחשב כספר הראשון מסוגו שיצא לאור בארץ.

לצערנו, מאז ועד היום יצאו עוד ספרי "יזכור" רבים מאוד. העורכים של הספר היו יהושע רדלר־פרידמן, הוא ר' בנימין ואלכסנדר זיסקינד־רבינוביץ, אז"ר. לאחר מכן, במלחמת העולם הראשונה יצא הספר בשתי מהדורות בארצות־הברית, תחילה בעריכתם של יעקב זרובבל, יצחק בן־צבי ואלכסנדר חשין. אחר־כך יצאה לאור מהדורה נוספת בעריכת אלכסנדר חשין ודוד בן־גוריון. הספר יצא שוב ב־1918 ביידיש בעיר לודז' שבפולין עם הקדמה של שמריהו לוין ואחר־כך בגרמנית בברלין. את הספר תירגם לגרמנית גרשום שלום, ופרופ' מרטין בובר כתב לו הקדמה. לספר היתה תפוצה רבה מאוד, בעיקר בין הצעירים. הוא שימש את היסוד לסיפורי הגבורה של "השומר" והשפעתו היתה רבה מעבר לספרות – הוא חינך לגבורה ולמלחמה ויש לו חלק בעיצוב ה"הגנה" ובדמותו של הלוחם היהודי במשך עשרות שנים. מהספר יצא מיתוס.

יונתן פרנקל עוקב אחרי מניעי העוסקים בספר, מר' בנימין, שהיה מהראשונים אשר קראו לשיתוף פעולה עם הערבים, ושבדבריו בספר שם דגש על האחווה השמית דרך אז"ר, שהיה איש דתי וראה בלחימת השומרים המשך לקידוש־השם היהודי מדורות, ועד זרובבל ובן־צבי, בורוכוביסטים־ציונים־מרכסיסטים, שראו בשומרים אנשי מלחמה חדשים הלוחמים על אדמתם ומחנכים את הדור החדש לקוממיות. מהם, לברנר, שראה במלחמה הכרח ויצא נגד פתוס מוגזם, ולדוד בן־גוריון המשתלט באמריקה על המערכת, מסלק את זרובבל ובן־צבי ומקדים את מאמרו לראש הספר. וכמובן, יש להוסיף לכך את אותה אירוניה, שמרטין בובר וגרשום שלום, אנשי ברית־שלום לעתיד, מתעסקים בהוצאתו לאור של ספר שכולו לכאורה מלחמה. אבל, למרות חילוקי הדעות בין המשתתפים, המייצגים את כל גוני הקשת הציונית של אז, הרי דבר אחד משותף לכולם: ההכרה בצורך ליישב את ארץ־ישראל על־ידי יהודים, לבנותה ולהגן עליה.

אבל בספר "יזכור" יש עוד ראשוניות סמלית: הוא פותח במלת הפתיחה של התפילה המקובלת מזה דורות רבים בכל קהילות ישראל – "יזכור". אבל שלא כאותה תפילה האומרת "יזכור אלוהים", נכתב בספר "יזכור עם ישראל". זו היתה אחת ההצהרות הנועזות של היהודים המתעוררים מחדש בארץ־ישראל. הם משתמשים בתפילה הישנה, שבזמנה בטחה באלוהים ומסרה את גורלנו בידיו, ומצהירים על דרכה החדשה של הציונות: "יזכור עם ישראל" – את גורלנו אנו לוקחים מעתה לידינו. ואת השינוי הזה, כאמור, עשו שני העורכים ר' בנימין ואז"ר, שהיו דתיים.

זרובבל, שכתב ביקורת על הספר, ציין את ה"יזכור" החדש: "לא כלפי שמיא כי אם כלפי עם ישראל, לא תפילה ותחינה, כי אם תביעה ודרישה. יזכור נא עם ישראל וידע".

מאז נתחברו "יזכורים" רבים, מימי הקרב על תל־חי ועד מלחמת העצמאות ועד מלחמת יום־כיפור. (ואגב, לאחר מלחמת העצמאות הוקמה אנדרטת זכרון לנופלים בכניסה לירושלים ועליה לא נחרת אפילו "יזכור", אלא "נזכור" – אנחנו). אבל במפגני יום העצמאות שנערכו השנה במלאות ארבעים למדינה, נאמר "יזכור" והפעם בחזרה לתפילה הישנה: "יזכור אלוהים".

וכן, לאחר 77 שנים, אנו חוזרים לנוסח הישן, שהציונות ביקשה לחדש בו כדי להצהיר קבל עם על דרכו החדשה של העם היהודי. וכיום, כמו בעניינים רבים אחרים, חוזרים אנו אל הנוסח הישן, זה שבו מרדה חיבת־ציון והציונות.

פקיסטאן/ "אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

על סף רתיחה

כאשר מוחמד חאן ג'ונג'ו נתמנה ראש ממשלת פקיסטאן ב־1985, הוא ניסה לשכנע עולם ספקני שארצו הולכת ונעשית דמוקרטית. השבוע הוברר כי הסחורה הדמוקרטית שניסה ג'ונג'ו למכור אינה קיימת. ראש הממשלה, הממשלה, הפרלמנט ובתי־המחוקקים המחוזיים פוטרו "במכה אחת" על־ידי הנשיא האבסולוטיסטי של פקיסטאן, הגנרל זיא אל־חאק.

הנשיא נהג לפי החוקה. אבל זוהי רק תזכורת לאופיה הבלתי דמוקרטי של החוקה, אשר את חלקה הגדול חיבר הוא עצמו. ג'ונג'ו סולק מתפקידו ב־29 במאי ביעילות ברוטאלית. הוא למד על פיטוריו רק מדיווחים על מסיבת עתונאים שנתן הנשיא. לנשיא זיא נמאס, כנראה, לעמוד בצל לטובת מי שנראה כמנהל הראשי של המדינה. הוא רצה להזכיר שוב שרק הוא מסוגל להציל את פקיסטאן מבעיותיה הסבוכות.

הבעיה הקשה ביותר היא הכלכלה. הנשיא אומר כי ארצו היא למעשה פושטת רגל. הוא צודק: פקיסטאן במצב קשה, עם חוב חיצוני גדול, עם ירידה במשלוחי הכספים מפועלים העובדים בארצות חוץ ועם שיטת גביית כספים בלתי יעילה עד גיחוך. תסבוכות אחרות הן בעיות ספרטיסטיות, ביחוד בבלוצ'יסטן; בעיות עם השכנים, בעיקר עם הודו, אשר פקיסטאן חוששת כי היא רוצה לשלוט בכל תת־היבשת; ועבירות חברתיות שונות, כמו שחיתות והתמכרות נפוצה מאד לסמים.

אבל הצרות הללו אינן חדשות. מה שהפך אותן פתאום לאיום כבד הוא השינוי באפגניסטן. הנשיא זיא אינו מקבל את הסכם ז'נווה בדבר צאתם של הרוסים מן המדינה. הוא רוצה, כמובן, שהרוסים יעזבו, אבל הוא סבור שההסכם נותן לאיש שלהם בקאבול, נאג'יבוללה, מעמד חזק מדי, ויש בכך בגידה בלוחמי הגרילה האנטי־קומוניסטים אשר הנשיא זיא נחוש בדעתו כי עליהם למשול באפגניסטן (בחסות פקיסטאנית). ג'ונג'ו היה להוט לחתום על ההסכם וחשב שאסור לעכב את צאתם של הרוסים. הוא גם השיג את תמיכתן של מפלגות האופוזיציה וטען שבעניין זה יש קונסנסוס לאומי. כאשר האמריקאים לחצו על הנשיא, הוא ויתר אך לא זנח את חששותיו.

החששות עלולים להתברר כמוצדקים אם ממשלתו של נאג'יבולה בקאבול תחזיק מעמד. הלחימה תימשך, והפליטים שפקיסטאן כה רוצה להיפטר מהם יסרבו לשוב הביתה. הנשיא זיא חושש כי האשמה תוטל עליו, אף־על־פי שהוא הביע במפורש את ספקותיו בעניין עיסקת השלום האפגאנית. הוא גם משער שיאשימו את הצבא הפקיסטאני, משום שבעיני פקיסטאנים רבים הוא קשור עם הצבא.

הצבא אינו מרוצה גם מדברים אחרים שקרו בזמן האחרון. ג'ונג'ו, שאינו לובש מדים, שקל לקצץ בהוצאות ההגנה כדי להחזיר את התקציב למצב סביר. גרוע מזה, יש בידו דו"ח של חקירה פרלמנטארית הטוען שהתפוצצות מחסן תחמושת ליד איסלאמבאד באפריל נגרמה, לפחות בחלקה, על־ידי הזנחה של הצבא. יותר מ־100 אנשים נספו ואלפיים נפצעו בהתפוצצות זו, ונראה שג'ונג'ו המליץ לפטר ידיד קרוב של זיא. אין פלא איפוא שזיא הרגיש שג'ונג'ו מרשה לעצמו יותר מדי.

למרות סילוקה של ממשלה שלמה, רוצה זיא למנוע את הרושם כי יש בדעתו להחזיר את המשטר הצבאי למדינה והוא מרבה לדבר על דמוקרטיה. לפי החוקה, הוא חייב להכריז על בחירות תוך 90 יום, אף שיועציו המשפטיים ימצאו בוודאי דרך לדחותן, אולי אפילו עד 1990, המועד שנקבע מראש לבחירות. זיא עצמו יעמוד בראש ממשלת ה"מעבר" שהוא עומד למנות, והשרים בה לא יהיו אולי גרועים מקודמיהם. ההבדל הוא רק שממשלתו של ג'ונג'ו השתדלה להיות אחראית בפני העם ולא בפני הנשיא, ושחבריה לא נשאו רובים.

נשיא אבסולוטיסט זיא אל חאק. כך הוא מתייחס לדמוקרטיה בארצו

באפוזיציה ניכרת מבוכה ממאורעות הימים האחרונים. מנהיגת "מפלגת העם של פקיסטאן", בנאזיר בהוטו, בירכה תחילה על צעדו של הנשיא; אחר כך הכריזה כי לא תשתתף בבחירות בפיקוחו של הנשיא. אבל בבוא הזמן היא תקריב את עצמה, ללא ספק, בשם החופש ותשתף פעולה עם "התנועה לשיקום הדמוקרטיה". הנשיא זיא יפגין את דבקותו באיסלאם כתשובה לבעיותיה של המדינה: הדברים, למרבה הצער, יחזרו להיות כפי שהיו בעבר.

קריית ספר / בועז אפלבאום

הלארה"ב היינו, הלשוויץ דמינו?

"החשבון הלאומי" מאת בועז עברון, הוצאת "דביר", 464 עמ'.

ספר עיון טהור. מתמאטיקה. אין בו התרפקות נוסטאלגית, אין בו התעמעמות קוקטית של [illegible], אין בו פשרה. יש בספר ניתוח דיאלקטי – הייתי אומר הגליאני – של קורותנו, יש בו מדה ראויה של פסימיות, יש בו אומץ־לב.

"החשבון הלאומי" מחולק לשערים: "בצמון ההלכה ושקיעת האומה", "הולדת הלאומיות היהודית המודרנית", "מולדת חדשה"; ולפרקים כמו: "הבשלת עוצמה והתהוות אומה", "הפארסה המשיחית", וכן הלאה.

הייתי מבקש להתפלמס בקצרה עם אחת התזות של בועז עברון. עם זו הקוראת־ממליצה לכונן באיזור מבנה קונפדראטיבי אובייקטיבי, המנותק מכל זיקה אתנית, עדתית או דתית, כפתרון סביר יחיד לקונפליקט היהודי־ערבי.

זה פשוט בלתי־אפשרי. אין אובייקטיביות בחיי־עמים. אין רק אלגברה. יש יצרים, יש מכאובים, יש תקוות, יש אימפולסים. בייחוד אצל היהודים. הלארצות־הברית היינו, הלשווייצריה דימינו? מה, אנחנו סתם ערב־רב של מהגרים? בלי היסטוריה משותפת, בלי שפה אחת, בלי אמונה כוללת? הלא המשיכה לארץ הזאת, דווקא נבעה מן הכמיהה לראות בהתגשמות אידיאל־הנעורים של האומה. היתה זו השתקפות של ה"אני" היחיד בתוך ה"אני" הלאומי. תקווה למצוא את "גן־עדן האבוד". הלא הציונות היא תורתם של אלה שלא השתרשו בארצות־הולדתם, דתם של אלה שתססו בכיסופי־העבר, בלי יכולת לממשם בעברם האישי־הגלותי, ולפיכך היפנו את געגועיהם אל העבר העתיק, הלאומי, לפיכך תרגמו את חוסר־הנחת הפרטי שלהם לחוסר־נחת לאומי – וכף התקווה הטובה היה ירושלים.

ואת הסלע המיוחל הזה מבקש בועז עברון לשטוף בגלים קונפדראטיביים. זה לא יעבור!

ארמניה / "אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

המחאות נמשכות

אם הארמנים לא יסתלקו מן הרחובות ולא יפסיקו לדרוש את החזרתו של חבל נאגורנו־קאראבך המנותק לשליטתה של הרפובליקה הארמנית, יתכן שבקרוב יחדל גורבצ'וב לראות בהם אך ורק תומכי גלאסנוסט שהוטעו במקצת. בשבוע שעבר, שוב התאספו מדי יום עשרות אלפי מפגינים בירוואן, בירת ארמניה. הם היו נרגזים, בין השאר, בגלל נאום של יגור ליגאצ'וב, מספר שניים בקרמלין, מן ה־21 במאי. בנאום זה הוא הכריז בגילוי־לב כי נאגורנו־קאראבך תישאר תחת שלטון אזרבייג'אן.

המחאות היו שקטות והמפגינים נשאו סיסמאות התומכות בגורבצ'וב ומוקיעות את סגנו. בפברואר, כשמאות אלפים יצאו לרחובות, היה למחאות אופי מפחיד. מוסלמים בעיר האזרבייג'אנית סומגייט הגיבו בפוגרום נגד ארמנים נוצרים. פקידים העריכו את מספר ההרוגים ב־34.

בסוף חודש מרס הכריזו הפוליטיקאים במוסקווה כי הם יתנו יותר כספים לארמנים בנאגורנו־קאראבך. ב־21 במאי, כאשר רעם המחאות לא נפסק, הם פיטרו את הבוסים של המפלגה בארמניה ובאזרבייג'אן.

אבל באותו זמן נשא ליגאצ'וב את נאומו המכעיס. הארמנים חזרו לרחובות. בסטפאנאקרט, בירת נאגורנו־קאראבך, שיתקה שביתה כללית של הארמנים בתי־חרושת ואת התחבורה הציבורית.

לארמנים יש עכשיו סיבה רצינית יותר לתרעומת מאשר בפברואר. משפטיהם של אלה שהשתתפו בפוגרום בסומגייט החלו ואזרבייג'אני בן 20, טאלך איסמאילוב, נשפט ל־15 שנות מאסר על רצח. הארמנים אינם מסתפקים בזה. הם רוצים יותר ייצוג ארמני בבית המשפט ודורשים שאחד ממנהיגיהם, פארואיר איירקיאן, ישוחרר. איירקיאן נאסר על הפצת "תעמולה אנטי־סובייטית". העבירה היתה שהעביר לעתונאים מערביים אינפורמציה על המצב, וגרוע מזה – הוא עודד את הארמנים להישאר ברחובות. הרושם הוא שאין הם זקוקים לעידוד מרובה.

هكذا من الأصل

נצרת עילית / יצחק מרידור

ייצוג לעולי רומניה

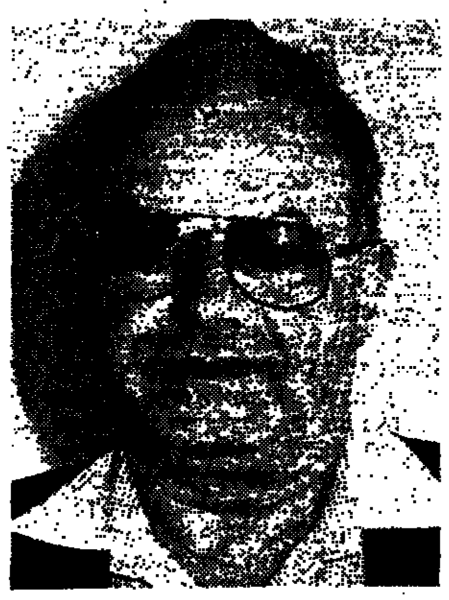

"26 שנים מחיי הקדשתי לנצרת עילית. מזכיר מועצת פועלים, סגן ראש עיר, מ"מ ראש עיר וכעת ראש העיר ויו"ר מועצת ישובי הגליל. בנינו כאן ישוב משגשג, מערכת יחסים מצויינת בין גלויות ועליות, תעשיה מודרנית ומתפתחת, טיפחנו מערכת חינוך לתפארת. עכשיו אני מבקש להצטרף לחברי הכנסת, שיכהנו בקדנציה הבאה, כדי לתרום מיכולתי גם בבית המחוקקים".

מנחם אריאב, מועמד המחוז הצפוני של "העבודה" לרשימת מפלגתו לכנסת, דוחה בתוקף רב כל נסיון לראות בו עסקן מפלגתי: "האם כל שעשיתי כאן, במערכות החיים המוניציפאליים; ולפני כן בחו"ל, כאסיר ציון, כחבר הנהגת תנועת נוער ציונית שהביאה לישראל עליה נהדרת, כמי שמייצג את העליה הרומנית, התורמת תרומה כה גדולה לחברה הישראלית (עליה שאין לה, אגב, עתה ייצוג בכנסת), אם המטען שאני מביא אתי, של עשייה, של יכולת לייצג את כל ישובי הגליל, האם את כל זה, יש' הזה ניתן לדחוס להגדרה של עסקן?"

– מהי הבשורה הגלילית שאתה רוצה להביא לכנסת?

"אני חי בצומת הבעיות הלאומיות של ישראל: נצרת עילית, עיר יהודית היושבת ליד העיר הערבית הגדולה, אמורה לבנות גשר של הבנה, של חיים משותפים. השנים לימדו אותי שאין לנו מנוס: אנחנו חייבים לחיות ביחד, אבל חיים אלה חייבים להיות מושתתים על ישוב יהודי גדול בגליל. חברינו הערבים, אלה שהשלימו עם קיומה של המדינה, ימצאו בגליל את מקומם רק יחד עם ישוב יהודי חזק, מבוסס ויציב. אחרת הלאומנות תחגוג. צריך לזכור, שכיום חיים בגליל רק שבעה אחוזים מהאוכלוסיה היהודית של ישראל, וזה חייב להשתנות. המדינה אינה יכולה להתרכז בין נתניה ורחובות. משאביה חייבים להיות מחולקים לגליל ולנגב, אזורים שאין לגביהם בישראל כל ויכוח. הם חייבים איכלוס, פיתוח והעדפה ברורה. היום עדיפויות הממשלה אחרות, ואני רוצה להאבק למען מטרות אלה, לייצג את הגליל בכנסת".

– עד כמה התדמית שלך כנץ הולמת אותך?

"אני לא דוגל בהגדרת העופות הזו. אני מגדיר את עצמי כנץ בכל הקשור לגליל ולנגב, ולא מתבייש בזה. אבל אני יונה, ומקבל את מדיניות המערך, לגבי פתרון בעיותיה של ישראל לקראת שלום. לגבי האופציות לשלום טמונות בתכנית אלון".

– אתה מדבר על חיים משותפים, של יהודים וערבים, יחד. מה קורה אצלך בבית, ביחסים של נצרת עילית ונצרת?

"אני מכיר היטב את נצרת הערבית. יש בה יסוד חיובי, רחב, מצויין. אבל יסוד חיובי זה, בנצרת כמו בכל הישובים הערביים האחרים בארץ, אינו מטופח דיו. לא על-ידי הממשלה, ולא על-ידי המפלגות הציוניות. הכל פרוץ ומופקר לרק"ח, לרשימה המתקדמת, ובזה יש להאבק, כי יש לנו בקרב ערביי הגליל משענת טובה ורחבה, שאותה צריך לטפח ולעודד".

מנחם אריאב גאה להזכיר את היותו יוצא רומניה. "אני מכיר רבים שלא מזכירים את היותם יוצאי רומניה. אני מתגאה בזאת. הייתי שם אסיר ציון, מנהיג תנועת נוער מפוארת. יוצאי רומניה יושבים בהתיישבות העובדת, בערי פיתוח, ואין להם פה. העליה הרומנית תרמה לארץ הזאת לא פחות מכל העליות האחרות, וצריך לטפח את המורשת שלה, ולהבליט את תרומתה לבנין הארץ".

דבר מארח / יעקב גיל

לא למסד החינוך האפור

"החינוך האפור", או בלשון הפורמאלית תוספת שעות חינוך בבית-הספר, בא לעולם בגלל הפגיעה המתמשכת במשאבים המוקצבים לחינוך. הקיצוצים העמוקים בתקציבי החינוך בעשור האחרון אילצו את מערכת החינוך לצמצם בלי-הרף את מערכות פעולתה, וכך נפגעו פגיעה חמורה עוצמתה ושוויוניותה.

לא זו בלבד שמערכת שירותי העזר בחינוך נפגעה – יום חינוך ארוך, יום לימודים ארוך, מפעל ההזנה, השירות הסוציאלי, השירות הפסיכולוגי-חינוכי וכיוצא באלה נושאים שבאו לסייע לאוכלוסיות החלשות להשתלב במערכת החינוך – נפגעה גם מערכת שעות ההוראה הפורמאליות.

עמותות ההורים בבתי-הספר קמו כדי לגייס אמצעים ו"לקנות" שירותי-חינוך לילדיהם. אילו הקיפה התארגנות זו את כל ההורים ואת כל התלמידים, צריך היה לראות בה גורם חיובי ממדרגה ראשונה. אך לא כל ההורים ידם משגת לסייע לילדיהם במימון פעולה חינוכית זו ולא כל ההורים מכירים בצורך לתת קדימות לחינוך בסדר ההוצאות המשפחתיות. משום כך יתהוו בהכרח, בגינו של "החינוך האפור", פערים חדשים, מסוכנים, בקרב תלמידי בתי-הספר. הפער הזה טומן בחובו סכנת אי-שקט חברתי, אפילו מסוכן מזה שהביא בשנות ה-70 להתפרצות "הפנתרים השחורים".

במשרד החינוך והתרבות מתרוצצות כיום שתי מגמות. האחת, החותרת לעצב מערכת שתמסד את הפעולה הספונטאנית של עמותות ההורים, והאחרת – שיזם אותה שר החינוך והתרבות – החותרת לחקיקת חוק להבטחת שעות ההוראה.

המציאות לימדה אותנו, שבחברה הישראלית "אין קבוע יותר מזמני". תעיד על כך ההתנגדות הקלה שמגלה המשרד בבואו להסדיר בתקנות ו/או בחוזר המנהל הכללי, שבימים אלה ממש שוקדים אנשי המשרד על הכנתו, את תופעת עמותות ההורים. מאידך גיסא עושה שר החינוך והתרבות נפשות לעמדתו, התובעת להחזיר לחינוך את עוצמתו שנלקחה ממנו בעשור האחרון.

אין ספק, שלשם כך יש לחוקק חוק שעות הוראה מינימום, שמשמעו – בכל מצב ובכל תנאי לא תיפגע מערכת החינוך בשל אילוצים מאילוצים שונים ויוחזרו לה שעות ההוראה שהיו לה לפני שנחתה עליה מאכלת הקיצוצים. מן הראוי לעשות הכל כדי שחוק זה יתקבל ויאפשר למערכת החינוך לתת לילדי ישראל כולם חינוך המתאים לחברה טכנולוגית מתפתחת.

פרופסור יוחנן פרס, במחקריו, קבע את אחד העקרונות הבסיסיים ביותר בנושא זה: אין די במתן הזדמנויות שוות לילדי ישראל בתהליך הסוציאליזציה, אלא על החברה לפעול כך, שהתהליך הזה יצמיח תוצאות שוויוניות.

לא די בהצהרת משרד החינוך והתרבות הקובעת שלא יהיה ילד אשר מסיבות כלכליות – משום שהוריו לא יוכלו להשתתף בקניית שירותי "החינוך האפור" – ייצא מקופח. המציאות מלמדת, שכבר כיום רבים הילדים שאינם נכללים בפעולות עמותות-ההורים, בשל חסרון-כיס הוריהם. "החינוך האפור", כמו שירותים רבים, נהפך לנחלתן של האוכלוסיות החזקות בחברה.

כדי שלא לטפח את האשליה, כי תמו צרותיה של מערכת החינוך בכך שמסדירים על-פי נוהל ועל-פי הוראת המנהל הכללי, בחוזר מיוחד, את תופעת "החינוך האפור", מוטב להשאיר את המצב הבלתי-אפשרי הזה כפי שהוא, כדי שיעיק על מצפונה של החברה. במקביל יש לפעול פעולה נמרצת להבטחת חוק אוניברסלי, שווה לכל נפש, שיתן לחינוך את מעמד הבכורה, שהוא ואנו ראויים לו.

ח"כ יעקב גיל הוא חבר הכנסת ממפלגת "העבודה".

התיישבות עירונית/יוסי ליבוביץ

כרמיאל תדבר בעדו

ראש עיריית כרמיאל, ברוך ונגר, סבור שהמיגזר שהוא מייצג – ההתיישבות העירונית בגליל המערבי – ראוי שיזכה אותו במקום ריאלי ברשימת "העבודה" לכנסת ה-12. בעיני ונגר, אופטימיסט מלידה, גם מקום 45 ברשימה הוא ריאלי: "הציבור יודע שבבחירות לכנסת הפעם ייקבע הקו הפוליטי של המדינה ל-20 השנים הבאות, ולכן יחשוב הרבה בטרם יכריע ואני מאמין שיכריע נכון".

ונגר לא השתייך לחוג או לקבוצה במפלגה, אך הוא נהנה מתמיכת 83.4 אחוז מתושבי כרמיאל, שבחרו בו בבחירות אישיות. אחד מחברי מרכז "העבודה", שביקר לאחרונה בכרמיאל, השיא לונגר עצה: "כל שאתה צריך לעשות הוא לארגן לחברי המרכז הסעות שיבואו לבקר בכרמיאל, זה הכל. העיר כבר תדבר בעד עצמה". ונגר שמח על שגשוגה של עירו, אך מצביע בדאגה על נתוני הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה שמלמדים, כי האוכלוסיה היהודית בגליל איבדה זה כבר את הרוב שהיה לה: 52 אחוז מול 48 אחוז לטובת האוכלוסיה הלא-יהודית. בסוף שנות ה-50, היו בגליל 60 אחוז יהודים לעומת 40 אחוז לא-יהודים. בממוצע מצטמצם כל שנה מספר תושבי הגליל היהודים בחצי אחוז עד אחוז אחד. "בקצב הגירה שלילי כזה, בעוד 20 שנה לא יישארו יהודים בגליל", מתריע ונגר.

כרמיאל היא עיר הפיתוח היחידה בכל צפון הארץ, שבה לא נרשם מאזן הגירה שלילי. אדרבא, אוכלוסייתה גדלה ב-3.5 אחוזים. הישג זה נרשם לזכותו של ונגר, שנסע לארצות דרום אמריקה – יחד עם ראש המועצה המקומית מגדל העמק, שאול עמיר – ופעל, אישית, להבאת 48 משפחות לכרמיאל. כך קמה שם שכונה "פרוייקט העליה האישית". הסוכנות היהודית ומשרד הקליטה אימצו את הרעיון של ונגר וכעת מיישמים אותו בעוד כמה ערים.

ונגר טוען, שכדי להביא עוד 20,000 משפחות לגליל – "והדבר לא בשמים", כדבריו – הממשלה חייבת לקבל החלטה עקרונית על מתן עדיפות לגליל ולנגב וקביעת מדיניות ההטבות בהתאם. אין לו ספק שאחת הבעיות של האזורים האלה היא חוסר נציגות בכנסת. הגליל והנגב נהפכו לבטן הרכה של מדינת ישראל. "אני משוכנע, שאם אגיע לכנסת, אצליח לגייס קבוצה של חמישה עד עשרה חברי-כנסת שיהיו משוגעים לשני נושאים: לקליטת עליה של עוד שני מיליון יהודים וליישוב האזורים הדלים באוכלוסיה יהודית".

ונגר הוא חסיד שיטת הבחירות האישיות. ישראל חייבת, לדעתו, ללמוד מצרפת, שם 36 אחוז מחברי הפארלמנט הם ראשי-ערים לשעבר. "הצרפתים יודעים שלראש-עיר יש נסיון עצום של עשיה והתחככות עם גלגלי הביורוקראטיה. הם מסוגלים לטלטל את המדינה טלטלה שהיא כל-כך זקוקה לה."

ברוך ונגר נולד ב-1930 בבוקובינה, רומניה. ב-1940 גורש, עם כל יהודי העיר, למחנות באוקראינה, שם שהה עד תום המלחמה. האניה שבה ניסה לעלות לארץ נתפסה על-ידי הבריטים והוא נותר במחנה המעצר בקפריסין עד 1949. אותה שנה עלה לארץ במסגרת עליית הנוער והצטרף לדגניה א'.

ב-1950 התגייס לצה"ל, והשתחרר אחרי שמונה שנים בדרגת רב-סרן. תשע שנים כיהן בתפקיד בכיר במשרד השיכון. לאחר מלחמת ששת הימים התמנה ראש צוות ההקמה בכרמיאל. ב-1971 מינה אותו שר הפנים לראש המועצה הממונה. במלחמת יום כיפור התייצב לבחירות בכרמיאל מטעם מפלגת-העבודה וזכה ברוב של 70 אחוז. ב-1983 הצביעו בעדו 83.4 אחוז מהבוחרים.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי גולן
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מיתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית הנקראת: תכנית מס' 5217 שינוי לתכנון מתאר מס' ג/131/2 – מרכז גושר בני יהודה, שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3339 מיום כ' אייר התשמ"ו (29.5.86) עמוד 2154
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
כמסומן בקו כחול בתשריט.
עיקרי מטרות שינוי התכנית, יעוד שטח למגורים, מסחר, בנייני ציבור ויעודים אחרים.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה גולן שבקצרין, רמת הגולן.
וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

ט' בניסן התשמ"ח, 27.3.1988

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי מחוזי יזרעאלים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית הנקראת: תכנית מס' 5148 שינוי לתכנית מתאר מס' 1679 ולתכניות מס' 1026/ג, 2255/ג, 3372/ג"ב – רומת הייב (רומנה הגלילית) שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריטים המצורפים אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3304 מיום י"א אדר א' התשמ"ו 20.2.86 עמוד 1430.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים: 17461, 17463, 17475, 17476, 17477, 17626, 17627, 17656, עיקרי מטרות שינוי התכנית:
קביעת הסדר תכנוני בתהליך ההתיישבות של בני שבט אל-הייב ע"י שידרוג הישוב הקרוב רומנה הגלילית ויצירת עיירה חדשה לפי עקרונות התכנון הכולל. התכנית קובעת: א) התוויית דרכים. ב) חלוקת הקרקע לאזורים ולמגרשים. ג) תכליות לכל אזור ואזור. ד) יחסים והגבלות – אחוזי בניה בכל אזור ואזור.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה מחוז הצפון שבבנין הממשלה נצרת עילית ויזרעאלים שבתל עדשים וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הצפון

י"א באייר התשמ"ח, 28.4.1988

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי גליל עליון הגולן
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל העליון שבמועצה אזורית הגליל העליון, קרית שמונה גולן הופקדה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' 5810 בית [illegible]" ביחד עם התשריט המצורף אליה.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
כמסומן בקו כחול בתשריט.
עיקרי מטרות התכנית: יעוד השטח לשרותי דרך האכסניה, חנות מזון, דלקים, ושטח ציבורי פתוח.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

כ"ט באייר התשמ"ח, 16.5.1988

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי שורקות
הודעה בדבר אישור שינוי
תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 101/02/21 שינוי לתכנית 14.
עיקרי הוראותיה:
א. שינוי יעוד משצ"פ למגורים א, ב, ג, לדרכים וחניות, למטרות ציבור ולמעברים להולכי רגל.
ב. שינוי תוואי הדרך מס' 6 ושינוי יעוד מדרך לתכנון בעתיד.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: 38,500 דונם
גוש: 1898
שדרות.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3513 מיום 29/12/87 עמוד 565.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שדרות וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים פתוחים לקהל.

[illegible]
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה – מחוז הדרום

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי גולן
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה גולן שבקצרין, רמת הגולן, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת תכנית מפורטת מס' 5829 – אזור מלאכה ותעשיה זעירה, בבני יהודה, ביחד עם התשריט המצורף אליה.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 200,000 לא מחולק.
עיקרי מטרות התכנית: הקצאת שטח לתעשיה, מלאכה, ותעשיה זעירה ושרותים.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית

הודעה על ניהול עזבון
המנוח יוסי רבגיד (נגיד)

נמסרת בזה הודעה כי הח"מ, ד"ר משה שלגי, מרח' יהושפט 4, ירושלים, מיקוד 93152, נתמנה למנהל עזבון המנוח יוסי רבגיד (נגיד), מס' זהות 0299201-4, שמקומו היה ברח' תחכמוני 25, ירושלים.
כל מי שיש לו תביעה או טענה כנגד העזבון נדרש להודיע עליה בכתב בתוך 90 יום מיום פרסום הודעה זו למנהל העזבון.

ד"ר מ. שלגי, מנהל העזבון

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה

חידוש כרטיסי המנוי
לעונת הקונצרטים תשמ"ט 1988/89
בתל אביב בירושלים ובחיפה
יימשך עד יום א' 31.7.88 (ועד בכלל).
חידוש בהנחה יימשך עד יום ד' 15.6.88
התשלום – דרך הבנקים ובאמצעות כרטיסי אשראי
הודעות בכתב בצירוף תכניות הקונצרטים נשלחות בימים אלה לבתי המנויים.
מנויים שלא יקבלו הודעות לבתיהם
מתבקשים להתקשר למשרדי התזמורת.
כולנו עם הפילהרמונית

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית

עקב הנהגת שעון קיץ
תחילת הקונצרטים
במוצאי שבת וחגים
תהיה בשעה 9 בערב

תל אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה ד': הערב 12.6.88
סדרה ה': יום ג' 14.6.88
סדרה ו': יום ד' 15.6.88
קלאוס טנשטדט
מנצח
מאריה ז'ואו פירס
פסנתרנית
התכנית:
מוצרט – הפתיחה ל"חליל הקסם"
מוצרט – קונצ'רטו לפסנתר ק. 467
בטהובן – סימפוניה מס' 3 "ארואיקה"

ירושלים, בנייני האומה,
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
יום ה' 16.6.88
קלאוס טנשטדט
מנצח
מאריה ז'ואו פירס
פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות ד'-ו'

תל אביב, היכל התרבות
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה ז': יום א' 19.6.88 בשעה 8.30 בערב
סדרה ח': מוצ"ש 25.6.88 בשעה 9 בערב
יו וולף
מנצח
אילנה ורד
פסנתרנית
התכנית:
אדאמס – "מסע קצר במכונית מהירה"
צ'ייקובסקי – קונצ'רטו לפסנתר מס' 2
דבוז'אק – סימפוניה מס' 6

חיפה, אודיטוריום חיפה,
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 6
סדרה ד': יום ב' 20.6.88
יו וולף
מנצח
אילנה ורד
פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות ז'-ח'

חיפה, אודיטוריום חיפה,
8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה א': יום ב' 21.6.88
סדרה ב': יום ד' 22.6.88
סדרה ג': יום ה' 23.6.88
יו וולף
מנצח
אילנה ורד
פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות ז'-ח'

הכרטיסים לאופרה "כרמן"
נמכרים בתל-אביב, ירושלים וחיפה.

נמשך חידוש כרטיסי המנוי
לעונת הקונצרטים 1988/89

חברת החשמל לישראל בע"מ
אגף האספקה והאחזקה – מח' חקר שווקים ומכרזים
ת.ד. 10 חיפה 31000 טל' 04-646475

מכרזים

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור / אספקה / שרות כמפורט להלן:

מס' המכרז	הנושא
14253	חולצות ומכנסי עבודה
14275	תילי נחושת רכה
14279	ברגי מגובה רגילים

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 30.06.88

לקבלת טפסי המכרז ופרטים נוספים יש לפנות החל מהיום בשעות 09.00–13.00 למח' חקר שווקים ומכרזים בתחנת הכח חיפה, או בכתב למען הרשום לעיל.
להצעה יש לצרף אישור על ניהול פנקסי חשבונות ורשומות מפקיד השומה או מרואה חשבון וכן אישור שנתי לעוסק מורשה ממע"מ. – הצעה ללא אישורים בני תוקף – לא תובא לדיון.
על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע עד למועדים המצויינים לעיל, שעה 13.30 למשרדנו בחיפה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הלוח הכללי

ביקוש דירות
• דרושה דירה, מרוהטת 2-2½ חדרים, בסביבות [illegible] ת"א (5874) 252566

עסקים
• הזדמנות בבנין חנות [illegible] 03-656141 (29071)

משרדים
• להשכרה משרד ברח' לילינבלום 98 [illegible] (14421) 03-479717

מבני תעשיה
• בבית-דגן [illegible] (11047) 03-805931

הצעות עבודה
• [illegible] 03-375833 (29601)
• [illegible] 03-650941 (29055)
• [illegible] 03-467178 (29054)
• [illegible] 03-216973 (29043)

מכוניות
• וולבו 240 דיזל 1985 15,000 ק"מ [illegible] (29038) 03-842451

רהיטים
• [illegible] 03-815385, 03-731594 (29034)

מקררים
• [illegible] 03-297651, 03-584535 (29155)

מכונות כתיבה
• [illegible] 03-724688 03-659046 (29065)

הלוואות
• 2500 ש"ח ללא ערבים [illegible] (29138) 03-876112
• עד 2500 ש"ח לשכירים בלבד ללא ערבים (29052) 03-383152

ריפוי והרזיה
• [illegible] (10829) 03-825846
• [illegible] (10251) 03-830229
• [illegible] (10242)
• [illegible] (29614) 03-5440919
• [illegible] (29674) 052-570073
• [illegible] (29576) 03-571270
• [illegible] (29425) 03-234896
• [illegible] (29424)
• [illegible] (29418) 03-372987
• [illegible] (29599) 03-7515801
• [illegible] (29593) 03-824086
• [illegible] (29566) 03-732112
• [illegible] (29355) 03-242024
• [illegible] (29337)
• [illegible] (29331)
• [illegible] (29311)
• [illegible] (29300) 03-293871
• [illegible] (29289) 03-827520
• [illegible] (29248)
• [illegible] (29241) 03-657747
• [illegible] (29207) 03-204680
• [illegible] (29285) 03-821617
• [illegible] (29180) 03-652270
• [illegible] (29179) 03-842689
• [illegible] (29159) 03-624212
• [illegible] (29156) 03-911555
• [illegible] (29158) 03-625574
• [illegible] (29150) 03-826442
• [illegible] (29141) 03-380493
• [illegible] (29140) 03-5744311
• [illegible] (29138) 03-425624
• [illegible] (29130) 03-288618
• [illegible] (29129) 03-238685
• [illegible] (29125) 03-872965

פוליש וניקיון
• [illegible] (29126) 03-318030

נרשמו לנישואין
• [illegible] (29176)
• [illegible] (29175)
• [illegible] (29166)
• [illegible] (29165)

שידוכים
• [illegible] (29074) 03-5742254

הכרויות
• [illegible] (29108) 03-259654
• [illegible] (29092) 03-7524921
• [illegible] (29107) 03-248485
• "CLASS-X" [illegible] (29086) 03-256594
• [illegible] (29076) 03-327911
• [illegible] (29044) 03-289829

ירושלים

ריפוי והרזיה
• [illegible] (29288) 02-245136

הכרויות
• [illegible] (29087) 02-380772 02-383395

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה • החלפה
ניקוי • תיקון
לפנות שילוני
ת"א, לילינבלום 28,
טל' 657064.

דבר של היום
הוא דבר חדש

נהג! תן טרמפ לחייל!

זוג חוקרים מאוניברסיטת בן־גוריון, חתני פרס בנט, פענחו את ...

סוד השפעתו של הליתיום על המניה והדפרסיה

מאת אמיר רוזנבליט

ד״ר גבריאל וד״ר צפיה שרייבר, זוג חוקרים מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב, בעל ואשה בחייהם הפרטיים העוסקים על מחקר משותף, קיבלו בחודש שעבר את פרס „בנט" מטעם האגודה האמריקאית לפסיכיאטריה ביולוגית, הניתן על מחקרים מצטיינים. הפרס הוענק להם בכנס השנתי של האגודה שנערך במונטריאול, קנדה. אגב, על הפרס התמודדו מאות חוקרים מכל העולם.

ד״ר גבי שרייבר הוא פסיכיאטר, העובד בבית־החולים הפסיכיאטרי בבאר־שבע ובבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת בן־גוריון, ד״ר צפיה שרייבר, ביוכימאית, עובדת ביחידה לפרמקולוגיה קלינית של האוניברסיטה הממוקמת בבית־החולים „סורוקה". לשניהם יש רקע דומה של התעניינות בנאורו־ביולוגיה. גם עבודת הדוקטורט שלהם התמקדה במערכת העצבים.

המחקר שזיכה אותם בפרס עוסק במחלת המניה־דפרסיה, שמאופיינת במצבי רוח קיצוניים המתחלפים לסירוגין. מצב רוח מרומם (מניה) נהפך פתאום למצב דכאוני (דפרסיה), וחוזר חלילה. תקופות המניה מתבטאות בין השאר בחוסר שינה בלילות, בפעילות מינית מופרזת ובבזבוז כספים ללא שיקול דעת. בתקופות הדפרסיה התנהגות החולה הפוכה. בין שני המצבים הקיצוניים האלה של חוסר איזון נפשי יש תקופות של תפקוד תקין.

אחת משיטות הטיפול המקובלות במחלה היא השימוש בליתיום, המסייע לחולה להתגבר על מצבים חריפים של מניה ושל דפרסיה. הליתיום גם מונע הישנותם של מצבים חוזרים. אבל למרות השימוש הנפוץ בליתיום כתרופה לא הצליחו המדענים לחשוף את אופן פעולתו. בני הזוג שרייבר העלו במחקרם כמה נקודות להבנת מנגנון הפעולה של הליתיום, גם במצב הדכאוני וגם במצב המאני.

להבנת מחקרם יש צורך להבהיר מספר נקודות הנוגעות לביוכימיה של המוח. תאי העצב – הנאורונים – מעבירים מסרים דרך הסינפסות – הרווחים שביניהם. קצהו של נאורון אחד מפריש חומר כימי, חומר זה עובר דרך הסינפסה לנאורון הבא ונקלט שם בקולטן (רצפטור). בעשור האחרון נתגלה, שמאחורי הקולטן מצוי חלבון מסוים, „חלבון G", המהווה צומת אינפורמטיבי ממדרגה ראשונה, בהיותו כמוקם מאחורי קולטנים רבים ובעצם העובדה שהוא־הוא המעביר את המידע מן הקולטנים לתוך התא. במוח יש חלבוני ג׳י מסוגים שונים: יש שמעבירים לתוך התא מידע מעכב, ויש שמעבירים לתוכו מידע מעורר.

בשנים האחרונות התמקד המחקר של מנגנון הפעילות של הליתיום במערכות התוך־תאיות המושפעות על־ידי הקולטן. בני הזוג שרייבר מצאו כי קיימת השפעה ישירה של הליתיום על חלבון ג׳י. הם גילו שהליתיום מרסן הן את חלבוני ג׳י שמעבירים מידע מעורר והן את חלבוני ג׳י שמעבירים מידע מעכב. זהו ההסבר להשפעה הממתנת של הליתיום על מצבי הרוח הקיצוניים משני הסוגים – הן המניה והן הדפרסיה.

גבריאל וצופיה שרייבר הם מחסידי הגישה הפסיכיאטרית־ביולוגית. גישה זו גורסת, שיש בסיס ביולוגי־כימי לא רק לתופעות החריגות הנצפות אצל חולים פסיכיאטריים, אלא גם לתופעות התנהגות תקינות. כל רגש – אהבה, חרדה, תוקפנות, רכות וכו׳ וכו׳ – יש לו ביטוי ביוכימי מסוים. לפי גישה זו גם אפשר להשפיע באמצעות תרופות על אורח ההתנהגות של האדם, על מחשבותיו, וככלל – לטפל בסימפטומים נפשיים באמצעים פרמקולוגיים־תרופתיים או בגירוי חשמלי.

הטיפול בתופעות נפשיות חריגות באמצעות תרופות מקובלות החל כבר בשנות ה־40 וה־50, והטיפול בליתיום – בשנות ה־70. הטיפול בחשמל החל עוד קודם לכן.

חלוץ השיטה הפסיכיאטרית־ביולוגית בארץ הוא פרופ׳ חיים בלמייקר, הנמנה אף הוא עם סגל ביה״ח הפסיכיאטרי בבאר־שבע. הוא היה, אגב, האיש שהביא את בני הזוג שרייבר מתל־אביב לבירת הנגב, לפני כשנה וחצי. פרופ׳ בלמייקר, שאף הוא זכה בעבר בפרס בנט, עלה לישראל מארה״ב בשנות ה־70 ובימים אלה הוענק לו התואר עמית של האגודה הפסיכיאטרית האמריקאית. ביה״ח הפסיכיאטרי בבאר־שבע נחשב בין המובילים בעולם בתחום המחקר בפסיכו־ביולוגיה ובמוסד זה עובד חוקר נוסף שהוענק לו בעבר פרס זה – פרופ׳ יוסף זוהר.

מחקרם של בני הזוג שרייבר, שפורסם באחרונה ב־Nature, כתב־העת הבריטי הידוע בתחום מדעי הטבע, עשוי לתרום להבנת פעולתו של הליתיום ולקדם את המחקר בחיפוש תרופות חדשות, ללא תופעות הלוואי של הליתיום, לטיפול במחלות נפש. בקרוב עומדים בני הזוג לנסוע לארה״ב לתקופה של שנה, שם ימשיכו במחקרים ויבחנו את הקשר בין חלבון ג׳י למגוון מחלות אחרות, בעיקר מחלות אובססיביות.

ד״ר צופיה וגבי שרייבר אינם רואים שום דבר יוצא־דופן בעובדה ששניהם, כבעל ואשה, עוסקים במחקר משותף. „ידועות מספר דוגמאות כאלה, והמפורסמת ביותר היא, כמובן, זו של מרי ופייר קירי. אין זה מפריע כלל לחיי המשפחה ואנו עושים הפרדה מוחלטת בין תחום זה למחקר האקדמי. פשוט, אין זמן להתעסק במדע בבית, לכל היותר עוסקים קצת בכתיבת מאמרים. ככלות הכל, החיים הם יותר גדולים מן העבודה ואנו משתדלים להתנתק ממנה בבית", אומרים השניים בחיוך.

שני הדוקטורים לבית שרייבר: מרי ופייר קירי קדמו להם

מימין לשמאל: הפרופסורים אוסיפיאן, חלטניקוב, פדאייב

הרוסים באו, הרוסים באו

על האחד מלחשים, שהוא סוכן הק״גב. השני הוא ככל הנראה יהודי. רק השלישי הוא גוי כשר למהדרין שכל מעייניו נתונים למדע בלבד. לא טרחנו לאמת; לגבי ההשתייכות או אי־ההשתייכות לק״גב זה גם קשה וגם לא־נעים. מכל מקום, גם שני האחרים הם מדענים, ואפילו בכירים.

נא להכיר: פרופ׳ יורי אוסיפיאן, סגן נשיא האקדמיה הסובייטית למדעים ומנהל המכון לפיסיקה של המצב המוצק במוסקווה; פרופ׳ איסאק חלטניקוב, ראש מכון לנדאו במוסקווה; ופרופ׳ לודוויג פדאייב, ראש המכון המתמטי בלנינגראד. שלושתם – חברי משלחת האקדמיה הסובייטית למדעים לכנס לנדאו שנערך בשבוע שעבר באוניברסיטת תל־אביב.

רוח הגלסנוסט היא שנשאה מדענים סובייטים בכירים אלה לארץ. הם אפילו ערכו מסיבת עיתונאים, והם התנהגו בה בחופשיות מתונה, עם הרבה חיוכים. לפחות אחד מהם, ראש המשלחת אוסיפיאן, מגלגל בפיו את השפה האנגלית במבטא שאין בו כמעט רמז לשפת האם שלו. שמעתיו למחרת מרצה לפני הכנס, ולא היה אפשר להבחין, לא על־פי מראה עיניים ולא על־פי משמע אוזניים, שאין הוא עוד מדען מן המערב שבא לישראל. שאלו אותם על מצב המדע בארצם, כאילו שרויים אנו עדיין בימיו של סטאלין, כאשר מדעני ברה״מ היו סגורים ומסוגרים וכאשר כל התפיסה הביולוגית בארץ הסובייטים היתה שבויה בתיאוריות הכזב האנטי־דרוויניסטית של ליסנקו, ובמלים אחרות: כאשר למעשה לא היתה ביולוגיה בברה״מ. פדאייב, חלטניקוב ואוסיפיאן משיבים בסבלנות ומנסים להוכיח, למי שהיה טעון עדיין הוכחה, כי יש מדע בברה״מ, אפילו מדע טוב, ובענפים מסוימים – לעילא ולעילא, ולא רק במה שנוגע לטילים בליסטיים ולתחנות חלל המגמדות את מעבורות החלל האמריקאיות הכושלות למדי. השלושה הם פיסיקאים והם יכולים להצביע על הישגים נכבדים בחקר החלקיקים האלמנטאריים ועל השתתפותם ב„מירוץ" אחר הטמפרטורה הקריטית הגבוהה ביותר של על־מוליכות.

עיקר כמעט שכחנו: הכנס נערך לציון 80 שנה להולדתו של המדען היהודי־רוסי לב לנדאו, חתן פרס נובל לשנת 1962, מגדולי הפיסיקאים בעולם בשנות ה־40 וה־50. באביב 1938 נאסר יחד עם מדענים יהודים רבים אחרים בברה״מ. אך כעבור שנתיים שוחרר לאחר שמדענים סובייטיים טענו באוזניו של סטאלין, כי עמיתם היהודי חיוני למאמץ הגרעיני של ארצם. ב־1968 נספה בתאונת דרכים. לנדאו תרם תרומות חשובות בכל תחומי הפיסיקה. בין השאר הגה עוד בשנות ה־30 את הרעיון, שכוכבים סופם שהם מכלים את מלאי הדלק הגרעיני שלהם ואז הם מתפוצצים בצורת סופרנובה ואחר־כך הם נהפכים לכוכבי נייטרונים, וחלקם – לפולסארים. לימים אושרה תיאוריה זו בתצפיות. אחדים ממשתתפי הכנס ומארגניו היו מתלמידיו של לנדאו, ופרופ׳ נחום מיימן, שעלה לארץ לפני שלושה חודשים ונקלט באוניברסיטת תל־אביב (אבל התלונן במסיבת העיתונאים על האקלים החם השורר בארץ...) היה חברו לעבודה של המדען היהודי־הסובייטי הדגול.

תסמונת צניחת המסתם הצניפי – מחלת לב שכיחה, אבל לא מסוכנת

מאת אריאלה ראובני

המחלה הידועה כיום בשם תסמונת צניחת המסתם הצניפי (המיטראלי) אובחנה רק לפני כ־30 או 20 שנה, על אף היותה שכיחה בקרב 10־15 אחוזים מן האוכלוסיה. סימניה האופייניים הם התקפים חוזרים, בתדירות השונה מחולה לחולה, של כאבים בחזה, העלולים להתפשט גם לעבר הכתפיים, הגב והידיים, פעימות לב חזקות, חוסר אוויר, דופק לא־סדיר, סחרחורת, חולשה, תחושת עלפון, עייפות יתר, חרדה, פאניקה, חלומות בלהה וכן תופעות נאורו־פסיכיאטריות, של חשש מפני התקף לב. חששות אלה אין להם יסוד, קובעים המומחים. תסמונת צניחת המסתם אין בה בדרך־כלל שום סיכון. עם זאת יש להתייחס אליה כאל מחלה הטעונה טיפול ומעקב.

הקרדיולוג ד״ר אדוארד אבינדר, העומד בראש מכון הלב וטיפול נמרץ בבית־החולים „רוטשילד" בחיפה, מקדיש זה שנים חלק ניכר מזמנו לחקר התופעה של תסמונת צניחת המסתם הצניפי ופועל להעלאת המודעות לתופעה זו הן בקרב הקהילה הרפואית והן בקרב הציבור. במשך שנים, אומר ד״ר אבינדר, היתה המודעות לתופעה רפואית זו קטנה מאוד. אנשים רבים עם תסמונת זו הגיעו לחדרי המיון מחשש שלקו בהתקפי לב בעקבות כאבים שחשו. היו מאשפזים אותם, בגלל אבחון מוטעה, במחלקות לטיפול נמרץ, והיו אפילו מקרים של צנתור. מאידך היו גם מקרים הפוכים: בגלל אי אבחון התסמונת אצל החולים הציעו להם הרופאים להיעזר בשירותים פסיכולוגיים.

ד״ר אבינדר החל לחקור את תסמונת המסתם הצניפי בשנות ה־60, כאשר שהה בלונדון לשם השתלמות בקרדיולוגיה. באותה תקופה התפרסם מחקר מדעי של הקרדיולוג הדרום־אפריקאי ד״ר ג׳ון באולי, שהוכיח את הקשר בין הסימפטומים של התסמונת לבין צניחת המסתם הצניפי, המפריד בין החדר השמאלי ובין הפרוזדור השמאלי של הלב. מאז התפרסמו מחקרים נוספים בנושא זה, בכללם של ד״ר אבינדר, אשר ביססו את הממצאים והביאו להגברת התודעה לתופעה.

מחקרים אלה מלמדים, כי המחלה נפוצה בכל העדות ובכל הרבדים החברתיים. שכיחותה גבוהה במיוחד בקרב נשים, מפני שנפח הלב שלהן קטן מזה של הגברים, ובמיוחד בקרב נשים בעלות גוף מוארך וצר, וכן אצל נשים הסובלות מבעיות בעמוד השדרה. המחקרים גם מצביעים על כך, כי ברוב המקרים המחלה היא מולדת, אלא שהיא רדומה בשלבי החיים הראשונים של החולה וסימניה מופיעים לראשונה רק בשנות ה־20 עד ה־40 לחייו.

כאמור, המחלה איננה מסוכנת ואף איננה גורמת בדרך־כלל סיבוכים, אבל יש מקרים, נדירים אמנם, שהיא פוגעת במנגנון הסגירה של המסתם. עקב כך חוזר חלק מן הדם לפרוזדור השמאלי של הלב, במקום להגיע לחדר השמאלי. כדי למנוע מחיידקים „להתיישב" על האיזור הפגוע ננקטות פעולות מנע שונות, כגון מתן אנטיביוטיקה לפני עקירת שיניים או לפני לידות. במקרים נדירים, שבהם נפגע המסתם עקב סיבוך, יש צורך בניתוח לב פתוח כדי להחליף אותו במסתם מלאכותי. אולם הטיפול השגרתי במחלה הוא באמצעות תרופות ארגעה ותרופות אחרות. באחרונה היו גם נסיונות להקל על חולי התסמונת בעזרת טיפולים באקופונקטורה, רפלקסולוגיה, הרפיה ועוד.

ד״ר אבינדר סבור, כי יש קשר בין צניחת המסתם הצניפי לבין הפרעה מסוימת במערכת האנדוקרינולוגית וכתוצאה מכך נוצרת הפרשת יתר של ההורמון הקטכולמין, הגורמת הפרעות בקצב הלב, כאבים ואף שינויים באק״ג. כדי להקל על סימפטומים אלה ניתנות לחולים תרופות מסוג „חוסמי־ביתא", המאטות את המערכת ומפחיתות את רמת ההתכווצות של המסתם.

המחלה, אומר ד״ר אבינדר, איננה ניתנת לריפוי מוחלט, אך היא איננה מפריעה לניהול אורח חיים תקין, ומרבית החולים גם אינם נזקקים לתרופות. הנסיון מוכיח, הוא אומר, כי רבים מן החולים חשים הקלה רבה ומצבם אפילו משתפר, כאשר מאבחנים את המחלה ומסבירים להם כי היא איננה מסוכנת: חרדתם פוחתת ובעקבות זאת גם פוחתות עוצמת ההתקפים ותכיפותם.

לחולים בתסמונת צניחת המסתם הצניפי מומלץ להימנע מעישון ומשתיה רבה של תה וקפה, המאיצים את קצב הלב. אולם אין כל איסור או הגבלות בתחום הפעילות הספורטיבית וחיי המין.

כיוון שהחרדה והבדידות הן שתיים מתופעות הלוואי הקשות של התסמונת, הוקמו במכון הלב של ביה״ח „רוטשילד", ביוזמתו של ד״ר אבינדר, קבוצות תמיכה בהדרכת צוות רפואי. בקבוצות אלה מקבלים החולים הסברים על המחלה, תוך הצגתה בפרופורציה הנכונה, ועל דרכי הטיפול בה. קבוצות התמיכה פתוחות גם לחולים שאינם קשורים לביה״ח זה ואף לחולים מחוץ לעיר. המפגשים בקבוצות הללו נערכים לעיתים מזומנות והצלחתן הביאה לכך, כי צמחו מתוכן גם קבוצות לעזרה הדדית המתבססות על פעילות התנדבותית. הוכנה רשימה שמית, עם ציון הגיל, המין, אזור המגורים ומספרי הטלפון של חולים המוכנים לקבל פניות מ„אחים לצרה" בכל שעות היום והלילה ולשוחח עימם על המחלה ותופעותיה ובכך להפחית את תחושת הבדידות, הפחדים והחששות. פעולה התנדבותית זו, שהיא ייחודית לחיפה, איננה באה, כמובן, במקום טיפול רפואי של מומחים, ובמקרים של התקפים קשים יש לפנות לקבלת עזרה רפואית.

יונקים קדומים באיים הקריביים

קווצת שערות של יונק, שנמצאה בענבר – שרף עצים מאובן – ברפובליקה הדומיניקנית, מרמזת על האפשרות שבאיים הקריביים שבאמריקה התיכונה היו יונקים יבשתיים מוקדם הרבה יותר מכפי ששיערו בעבר. היא גם מאששת את דעת הגיאולוגים, שאיים אלה היו מחוברים בעבר בגשר יבשתי עם אמריקה הצפונית ועם אמריקה הדרומית.

החוקר ג׳ורג׳ פוינר, מאוניברסיטת קליפורניה בברקלי, אשר מצא את קווצת השער במעמקי של מכרה, סבור כי היא שייכת ליונק מסדרת המכרסמים, וכי היא נשרה ככל הנראה כאשר אותו בעל־חיים התחכך בעץ. השערות התערבבו בתוך שרף של העץ, זה התאבן אחר־כך והפך לענבר – ובאופן זה נשתמרו השערות עד ימינו אלה. לא ברור מה היה טיבו של יונק זה, אך בשערות נמצאו ארבעה טפילים הקרובים בגודלם לפרעושים, מהם שניים הקרובים לאלה השורצים בשערות של בנים.

גיל הענבר נאמד, על־פי המשקעים שבתוכו, ב־40 מיליון שנה. מכאן יוצא, כי כבר אז היו באיים הקריביים יונקים יבשתיים, בעוד עד כה שררה הדעה, שבעלי־חיים אלה לא הופיעו באיים אלא בסוף עידן הפליסטוקן, לפני כ־100,000 שנה. גם קשה לשער, כי הגיעו אל האיים מן היבשה באורח מקרי בדרך הים, נניח על גזעי עצים צפים, וסביר יותר לשער כי כבר אז היה קיים גשר יבשתי.

פוינר גילה באיים הקריביים גם ענבר המכיל שרידי צפרדעים ולטאות, אבל ממצא זה מרגש פחות, כי בעלי־חיים אלה התפתחו לפני הופעת היונקים.

ארכיאולוגים משחזרים את קו החוף הקדום

מאת יוסף מיכלסקי

המכון לחקר חיפה והגליל באוניברסיטת חיפה ערך בימים אלה כנס על מחקר הכרמל. בכנס הוצגה בין השאר עבודתו של אהוד גלילי, מן המכון לארכיאולוגיה ולימודי ים, על שרידי כלי שיט ויישובים טבועים.

החל בשנות ה־60 התגלו כמויות גדולות של ממצאים ארכיאולוגיים על קרקע הים, במדף היבשת הרדוד של חוף הכרמל, בעיקר שרידי כלי שיט שטבעו ליד החוף ושרידי יישובים פרהיסטוריים שכוסו על־ידי הים. ריבוי זה של ממצאים הוא בין השאר „תוצר לוואי" של התערבות האדם בתהליכי עיצוב החוף: כריית כמויות גדולות של חול לצורכי בניה ולהקמת שוברי גלים. בדרך זו נחשפו על קרקע הים שכבות שהיו מכוסות חול במשך אלפי שנים.

ההרס המהיר של השרידים הפרהיסטוריים והשוד המסיבי של שרידי הספינות שנחשפים מחייבים איתור ותיעוד מהיר של הממצאים. בשנים האחרונות מקיים המכון לארכיאולוגיה ולימודי ים סקר תת־ימי בחוף הכרמל שמטרתו לאתר, לתעד, לחקור ולפרסם את הממצאים. עד כה אותרו בחוף הכרמל הצפוני שישה יישובים פרהיסטוריים טבועים ועשרות מטענים של ספינות טרופות.

שרידים אלה שייכים לשתי תקופות. האחת היא התקופה הניאוליתית הקדם־קראמית ב׳. מתקופה זו נתגלה אתר אחד, עתלית־ים, המצוי בעומק של 8 עד 12 מ׳ ובמרחק של 200 עד 400 מ׳ מן החוף. באתר זה נמצאו מבנים מלבניים, מתקנים עגולים, ריצפים, קירות מלבנים שרופות, מוקדי שריפה, כלי צור, אבן ועצם, שרידי בעלי־חיים שניצודו, דגים, דגן מבוית ועשר קבורות אדם.

התקופה השניה, סוף התקופה הניאוליתית הקראמית, עשירה באתרים: נוה־ים, מגדים, תל־חריז, כפר־גלים, מחצבת כפר־גלים וכפר סמיר. השרידים מצויים בעומק 1 עד 5 מ׳ ובמרחק 10 עד 250 מ׳ מן החוף. כאן נתגלו עשרות מתקנים עגולים (בורות מרופדים) הבנויים אבן ומספר בורות בנויים מענפי עצים ואבנים. כן נתגלו ריצפים, מוקדי שריפה, כלי צור ואבן, עצמות בעלי־חיים שניצודו ובעלי־חיים מבויתים.

בדיקת השרידים מראה, כי קיים מתאם בין מיקום האתרים הפרהיסטוריים הטבועים עמוק מתחת לפני הים ובין התקופה שבה התקיימו. היישוב מן התקופה הניאוליתית הקדם־קראמית ב׳ נמצא במרחק 400 מטר מקו החוף ובעומק 12 מטר, ואילו יישובי סוף התקופה הניאוליתית הקראמית נמצאים במרחק 200 מטר מן החוף ובעומק 5 מ׳. על סמך ההנחה, שהיישובים נבנו לפחות 2 מ׳ מעל פני הים, מחשש הצפות, ובהסתמך על השרידים אפשר לשחזר תהליך של נסיגת יישובים כתוצאה מהצפת הים. בתקופת הברונזה התיכונה התקיים במפרץ עתלית בית־קברות בגובה מפלס הים הנוכחי, דבר שמעיד על מפלס ים נמוך. במקביל התקיימה במקום ספנות המחייבת עומק מים מינימלי של שני מ׳. שילוב זה של נתונים מצביע על כך, שמפלס מי הים אז היה נמוך ב־1.5 מ׳ מן המפלס הנוכחי.

שרידי כלי השיט התגלו ברצועה צרה וארוכה על קרקע הים, במרחק 30 עד 150 מ׳ מן החוף, והם מתעדים כ־3,800 שנות ספנות. תצפיות בספינות שנטרפות כיום סמוך לחופי הארץ מלמדות, כי גוף הספינה וחלק ממטענה מגיעים אל קו החוף. עובדה זו נובעת בעיקר מן העובדה, שקו החוף באיזור זה הוא כמעט ישר וחסר מקומות מחסה, ומסערות הפתע באזורנו. סביר להניח כי גם בתקופות הקדומות נסחפו הספינות אל קו החוף לאחר שנטרפו. תיעוד שרידי ספינות שטבעו לאורך החוף – בעיקר קבוצות עוגנים – מלמדנו, ששרידים מתקופת הברונזה אינם מתגלים בעומק של פחות מ־3 מ׳ ובמרחק הקטן מ־60 עד 80 מ׳ מקו החוף. עובדה זו מחזקת את הסברה, שמפלס הים בתקופת הברונזה התיכונה והמאוחרת היה נמוך לפחות במטר אחד מן המפלס הנוכחי, וקו החוף היה כ־60 מ׳ מערבית לקו החוף הנוכחי. ואילו עוגנים מן התקופה הביזנטית, שהיא מאוחרת הרבה יותר, מתגלים בעומק 1.8 מ׳ והם מצביעים על מפלס זהה למפלס הנוכחי מתקופה זו ואילך.

מהעדויות הארכיאולוגיות שתוארו לעיל אפשר לשחזר את עקום שינויי מפלס הים בחוף הכרמל בתקופת ההולוקן. העקום מצביע על תהליך של עליית מפלס הים ב־12 מ׳ במשך 8,000 השנים האחרונות. בין השנים 8,000 ל־6,000 לפני זמננו היה קצב העליה 5.2 מ״מ לשנה, ובין השנים 6,000 ל־1,500 לפני זמננו היה קצב העליה 0.9 מ״מ לשנה. ייתכן שעליה זו לא היתה רצופה והיו בה תנודות קצרות־זמן לכאן ולכאן, אולם הנתונים הארכיאולוגיים שעומדים לרשותנו אינם מאפשרים לאתר תנודות אלה.

ספריה לספריה אינה מביעה אומר

יש שבע אוניברסיטאות בארץ ובכל אוניברסיטה יש בדרך־כלל כמה וכמה ספריות. כיוצא בכך מצויה בכל בית־חולים ספריה רפואית – של ספרים ובעיקר של כתבי־עת. הוסף על כך את הספריות המיוחדות במכוני מחקר, במשרדי הממשלה, בצה״ל, ועוד ועוד.

זה מאגר נתונים אדיר, אלא שהמידע הזה איננו „זורם", או לפחות איננו זורם כפי שראוי היה שיזרום, מספריה אחת למשנה. כך התלוננו לאחרונה תמר הרדי, מנהלת הספריה למדעים מדויקים והנדסה באוניברסיטת תל־אביב, וסוזנה רייס, מנהלת הספריה הרפואית של המרכז הרפואי „שיבא", במסיבת עיתונאים שנערכה לקראת הכנס הארצי ה־11 של אגודת הספריות המיוחדות ומרכזי המידע בישראל (אמס״י), שייערך השבוע.

הנה, לדוגמה: בא חוקר לספרייתה של תמר הרדי ומבקש חומר על אנרגיה סולארית. הספרנית מעמידה לרשותו את כל החומר בנושא זה המצוי בספריה התל־אביבית, אבל אין ברשותה דו״ח על אותו נושא עצמו שהוכן באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע. הדו״ח אמנם פורסם בכתב־עת מדעי אמריקאי, אלא שאותו כתב־עת איננו מן המפורסמים, הספריה התל־אביבית אינה מנויה עליו בגלל קשיי תקציב – ועקב כך לא הגיע הדו״ח מבאר־שבע לתל־אביב, אפילו לא בדרך הארוכה העוברת בארה״ב. משרד האנרגיה, סיפרה, הציע בזמנו להקים מאגר מרכזי לכל החומר בנושאי האנרגיה. הציע – אבל לא ביצע.

דוגמאות אחרות אינן חסרות. בכלל, אומרות השתיים, חומר האגור במשרדי הממשלה, כמו גם בצה״ל, הוא כאבן שאין לה הופכין. הוא ידוע אולי באותו משרד ממשלתי וכו׳, אבל הוא איננו יוצא משם.

מצבן של הספריות הרפואיות בבתי־ה״ח טוב יותר. כאשר רופא בבי״ח זה או אחר מטפל בחולה שלקה במחלה נדירה מסוימת, הוא יכול למצוא בספריה שבביה״ח שלו את כל המידע מן הארץ ובעולם שנוגע לאותה מחלה – הן חומר עיוני והן דיווחים על חולים דומים בארץ ובחו״ל. גם הקשרים בין הספריות האוניברסיטאיות טובים והדוקים יחסית. אם יבוא חוקר או סטודנט לספריה באוניברסיטה שלו ויבקש חומר בנושא מסוים, תוכל הספרנית לבדוק אם מצוי חומר בנושא זה לא רק בספריה שלה, אלא גם בספריה של אוניברסיטה אחרת, ואפילו לקבל העתק של אותו חומר מאותה אוניברסיטה – אלא שהעברה זו נעשית בדרכים התואמות את אמצע המאה: לא בפקסימיליה (כי בכל אוניברסיטת ת״א, למשל, יש רק מכשיר פקסימיליה אחד), כי אם בדואר החבילות של אגד, למשל, או באמצעות שליח, ועניין זה יכול להימשך לפעמים שלושה שבועות.

בעיה אחרת, ובעצם עיקרית, המעיקה על הספריות היא, כמובן, קשיי תקציב. מנהלי הספריות נאבקים בדי עמל, ולא כל־כך בהצלחה, על אי הפסקת המנויים על כתבי־עת מדעיים בין־לאומיים חשובים: על מנוי על כתב־עת חדש – וכתבי־עת צצים חדשות לבקרים – אין מה לדבר. „הספריות שלנו נהפכות לארכיונים" – כך השתיים. מדי שנה בשנה יוצאים לאור בעולם כחמישה מיליון פרסומים, בשיעור המכפיל את עצמו מדי חמש עד שבע שנים. רק חלק זעיר ממנו מגיע לארץ. היום יש בפיסיקה „נושא חם" כמו העל־מוליכות – בספריות המדעיות בישראל זהו עדיין נושא קר, קר מאוד.

אדיסונים צעירים בירושלים

אילן פרימוביץ׳, בעל הפרס השני, עם דגם של כסא גלגלים לנכים, פרי המצאתו

מאת יורם לוי

13 פרויקטים מדעיים וטכנולוגיים, שנבנו על־ידי תלמידי חטיבות הביניים ובתי־הספר העל־יסודיים בירושלים, הוצגו בסוף השבוע בירייד מדעי מטעם הפקולטה למתמטיקה ומדעי הטבע של האוניברסיטה העברית, עיריית ירושלים וקרן ירושלים.

בפרס הראשון זכה אהרן דשן, תלמיד כיתה י״ב ב„אורט", שפיתח מדפסת נקודתית המשרטטת תמונות. המדפסת סורקת את התמונה כמו במדפסה רגילה, אך במקום להדפיס היא קולטת עוצמות אור שונות המגיעות מכל נקודה על התמונה ומעבירה זאת למחשב. המדפסת מסוגלת להפריד בין שמונה עוצמות אור שונות. קליטת האור נעשית על־ידי פוטוטרנזיסטור. לאחר שהתמונה נקלטת בזכרון המחשב, אפשר לעבד אותה בכמה דרכים: שינוי בגובה וברוחב התמונה, שינוי צבעיה או הוספת עצמים וכתובות עליה. השרטוט המתקבל מדויק מאוד ביחס למקור.

הפרס השני חולק בין שניים. ישי משורר, תלמיד ביה״ס הניסויי, פיתח מנוע חשמלי גמיש, שעוצמת הכוח המופקת בו ניתנת לשליטה מכאנית. לדברי יוזם התערוכה, פרופ׳ חיים לבנון מן המכון לכימיה באוניברסיטה העברית, יש סיכוי שלפיתוח זה תהיה משמעות בתחום תעשיית הרכב, במערכות המשמשות להעברת הכוח מן המנוע לגלגלים. אילן פרימוביץ׳ מביה״ס „עמל" ע״ש ליידי דיוויס בנה מערכת לנכים המשותקים מן הצוואר ולמטה. מערכת זו פועלת על־ידי בקרת תנועה אופטית, המחוברת לראשו של הנכה, כך שהנכה יכול לכוון את הכסא בתנועות ראשו. את הרעיון לפיתוח המערכת קיבל אילן תוך כדי צפיה בתוכנית „תצפית" בטלוויזיה. לדבריו מוגנת המערכת מפני טעויות על־ידי תוכנת מחשב המאפשרת גם בקרה ידנית. בכוונתו לפתח אותה כך, שהמערכת תוכל „לזכור" מסלולים מסוימים ולהסיע את הנכה מיעד אחד למשנהו בצורה אוטומטית. אילן מתכוון להציע את המערכת לאגודת „יד שרה". הוא גם מאמין, כי יהיה לה ביקוש מסחרי.

צעיר „המודענים" היה אופיר שור, תלמיד כיתה ז׳ מביה״ס דנמרק, אשר בנה דגם של שימוש בקיסוס לצורכי אדם. הדגם כולל, למרבה הפלא, סיר לחץ ביתי. „הסיר התקלקל ואמא שלי נתנה לי אותו", מחייך הנער המשושקף. בנימין שניידמן ואריה אליה, תלמידי ביה״ס המקיף בגילה, פיתחו הדמיית מחשב של שיחה בין פסיכיאטר לחולה. המחשב, בתפקיד הפסיכיאטר, מציג שאלות למשתמש ומעיר הערות על־פי התשובות שהוא מקבל.

הפרסים לזוכים היו מלגות לימודים במוסדות להשכלה גבוהה שנתרמו על־ידי הקרן לירושלים. פרופ׳ לבנון סבור, כי רמת הפרויקטים שהוצגה בירייד גבוהה. „אבל הייתי רוצה לראות בשנה הבאה לא רק 40 פרויקטים שמגיעים לשלב הראשון בתחרות, אלא 200".

مكان الأصل

مكان الأصل

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

„בת־דור", תכנית חדשה להקת המחול „בת־דור" פותחת את עונת האביב בהופעת בכורה בירושלים, בתוכנית הכוללת ארבע יצירות: „שילוב מחולות" מאת הכוריאוגרף הסינגפורי הצעיר שמת לאחרונה, צ'ו סן גו, למוסיקה של ג'ורג' פיליפ טלמן; „אלטו רפסודי" של הכוריאוגרף דומי רייטר־סופר, למוסיקה של ברהמס; „רק אם תרקוד עם פפה" נוצרה על ידי מרק חיים, כוריאוגרף צעיר מארה"ב, לצלילי מוסיקה מן הרפובליקה הדומיניקנית; „גלגל חוזר" נוצר על ידי הכוריאוגרף רודני גריפין המתבסס על המלחין קורט וייל. הופעת הבכורה של „בת־דור" בירושלים (אולם „שרובר", יום ד', 29 ביוני), מתקיימת במסגרת אירועי 20 שנה ל„בת־דור".

תקליט ישראלי

רבקה ומתתיהו

ריקי גל, „מה זאת אהבה", סי.בי.אס.
לחן, עיבודים והפקה מוסיקאלית: מתי כספי.

חומר התקליט השני של הזמרת כספי־גל נחשף ברובו, עוד בטרם ראה אור, מעל במת המופעים המשותפת לצמד. מתי כספי אירגן בשביל הגברת שלו שלל סגנונות רוק ושירי שמאלץ ועטף אותם בהפקה גרנדיוזית, ברוח אמריקאית. השירים הטובים בתקליט הם אלה החושפים את כספי כמתופף. בעוד שבעברו הטיל את כובד משקלו על לחנים מורכבים ואנארכיסטיים, נמצא אותו כיום שוקד על נפלאות הקצב.

ריקי גל מצויידת כנראה באינסטינקטים בריאים, אחרת לא הייתה מצליחה להלוך בקלילות שכזאת על פני המלכודות המקצביות שסמן לה כספי: „בצער לא רב, ביגון לא קודר" (חנוך לוין), „אמצע בלה" (יהונתן גפן), „בתוף תל ברוך" (יאיר מריבלסקי), הם הדוגמאות.

הבחירה להעמיד את קולה של ריקי גל בקדמת הסאונד, תורמת לכך שכל הניואנסים של שירתה יגיעו לאוזנינו על נקלה, אך יש בכך גם פגם. בהופעה נעזר קולה של גל בסקציה האינסטרומנטלית וביחד הם צוברים תנופה, תוך כדי דרבון הדדי. באולפן, הם נעים במקביל, מנוכרים זה לזה, וכך מאבדים מהעוצמה. שיר אחד הצליח לעבור את מבחן הכושר הזה – „לא ורי" (אהוד מנור). זהו רוק בסיסי וכבד המשולב במשחקי קצב מפתיעים, בעיקר האטות ומשיכות ארוכות, היוצרות תחושה שהזמרת גוררת מחרשה ברזל כבדה ביום חם בשדה בור.

מה שלא מתקבל בהבנה הם השירים השקטים. האפקט המיוסר של ריקי גל, הופך מובן מאליו ומשעמם, בסביבה כזאת, כשעיבודיו האמריקאים למשעי של כספי רק הופכים את הכל לעיסה דביקה ופאתטית. הדואט „מה זאת אהבה" (אהוד מנור), נשמע כמו שיח האוהבים בין קני רוג'רס ושינה איסטון. מתוק ומרוח להחריד.

אם תביטו בעטיפה של התקליט החדש, תוכלו כבר לנחש מה תהיה העטיפה של התקליט הבא – מתי כספי מתבונן בתמונה של ריקי גל שמסתכלת בתמונה של מתי כספי שמחזיק תמונה של ריקי גל וכו'.

חנוך רעים

תקליטים חדשים

לקראת תופעת הקיץ יוצאים בתקופה הקרובה תקליטים רבים מתוצרת מקומית. בין התקליטים: תקליט חדש של אדם; „הכל עובר חביבי" צצים שוב, לאחר עונת תרדמה ארוכה (הפרויקט האחרון שלהם היה עם יארוסלב יעקובוביץ' ב־84'); שרון ליפשיץ מוציאה אלבום שני בתקווה לתוצר יציב יותר מהראשון שפתח ברוח וצילצלים ונעלם בקול דממה דקה לאחר זמן קצר; שרי צוריאל שבה ממסע בחו"ל תחת מעטה הקיפוד הסימפטי, והיא מוציאה תקליט לילדים. על הצד המוסיקלי אחראי באופן בלעדי אלון אולארצ'יק.

רפסודיה על הכנרת

לכבוד חגיגות ה־40 למדינת ישראל ופתיחת „מפרץ אמנון" ייערך ב־21 ביוני מופע ראווה על במה צפה שיקרא „רפסודיה על המים בכנרת". המופע יכלול ארובטיקה אווירית ונחיתת מטוסים זעירים על המים, צניחה חופשית למים, זיקוקין מהמים, משט סירות ענק ומשט הצלה מוארים בנרות. כמו כן יופיעו בארוע יהורם גאון, יוסי בנאי, „הבחורים מאפיקים", תזמורת כלי נשיפה של עיריית טבריה, מנדולינות ועוד.

סרט חדש של קופולה

„טאקר: האיש וחלומו", סיפורו של מעצב המכוניות פרסטון טאקר שבשנות הארבעים הגה ותכנן מכונית מהפכנית הוא סרטו החדש של פרנסיס קופולה. „הסרט משקף את תקוותיה וחלומותיה של אמריקה במהלכה ואחרי מלחמת העולם השנייה", טוען הבמאי. הסרט הופק בידי ג'ורג' לוקאס. בצילום: ג'ף ברידג'ס המגלם את טאקר, כשעומדים לידו ג'ואן אלן כרעייתו ומרטין לנדאו כחברו ושותפו. עוד משתתפים בסרט פרדריק פורסט, דין סטוקוול ולויד ברידג'ס (אביו של ג'ף).

דני ורט

חגיגת הלילה הקצר ביותר במוזיאון תל אביב

זו השנה החמישית שמוזיאון תל אביב מקיים ב־16 ביוני הקרנת סרטים קצרים לתוך הלילה. השנה יושם הדגש על 40 שנות קולנוע ישראלי. בשעה 20.30 יערך רב שיח תחת הכותרת „יש רגעים יפים בקולנוע הישראלי". בדיון, שבו תידרש השתתפות הקהל, ישתתפו חמישה במאי קולנוע ישראלים: **איתן גרין, אברהם הפנר, דני וולמן, רמי לוי ודוד פרלוב**. את הדיון ינחה **עדי סמל**.

החל מהשעה 23.00 תתחיל הקרנה בשלושה מוקדים במקביל, סך הכל 18 שעות הקרנה. יכללו סרטים ישראלים קצרים שנבחרו על פי משאל בין אנשי קולנוע ותקשורת. הנמקות הבוחרים יכללו בתוכניה שתימסר לבאי הלילה הקצר־ארוך הזה. בנוסף לסרטים הישראלים יוצגו גם סרטים קצרים של כמה במאים גדולים – אורסון וולס (סרטו הראשון מ־1934 „לבבות הזמן"), פייר פאולו פאזוליני, מיכלאנג'לו אנטוניוני, ז'אן לוק גודאר, פרנסואה טריפו ואחרים. לצד הסרטים תנוגן גם מוזיקה ויערכו מופעי תיאטרון.

דני ורט

הצדעה למרסדס סוסה

„ערב הצדעה למרסדס סוסה" יערך הערב תחת הכותרת „אמריקה הלטינית: שירה, מחאה ותקווה". האירוע מאורגן על ידי שלושה ועדים ישראלים הפועלים מזה כמה שנים: „ועד קרובי הנעדרים בארגנטינה" (נוסד ב־1979), ה„ועד הישראלי לסולידריות עם העם הצ'יליאני" (נוסד ב־1975) וה„ועד הישראלי לסולידריות עם ניקראגואה" (נוסד ב־1984).

בין היתר, ישתתפו באירוע **חוה אלברשטיין**, הזמרת **אמל מרקוס** ו„**שלישיית מפלסים**".

„שקדים וצימוקים" בבית התפוצות

„בית התפוצות" מקרין, החל מהערב, את סרטו של **ראס קארל** „שקדים וצימוקים" המלווה בקריינות אנגלית מפי **אורסון וולס**. את התסריט כתב **וולף מאנקוביץ'**. הסרט הוא מחקר קולנועי מרתק ויחיד במינו על סרטי האידיש שהופקו בעיקר בארה"ב. בעזרת חומר מקורי שצולם ברבעים היהודיים של ניו־יורק בין מלחמות העולם וראיונות עם גיבורי הקולנוע האידי שעדיין נותרו בחיים – יוצא הצופה למסע אל התרבות וסגנון החיים של המהגרים היהודיים באיסט־סייד.

אמפיפארק בראשון לציון

זמר הרוק הקנדי בראיין אדמס פתח לפני שבוע את אירועי הקיץ במוקד הבידור החדש שנפתח באמפיפארק של ראשון לציון העשוי להיות מתחרה רציני לפארק הירקון בת"א. מלבד כושר הקליטה הגדול שלו (20 אלף מקומות ישיבה), יהיה לו יתרון נוסף על זה של תל־אביב מכיוון שיופעל בלילות שבת. האמפיפארק נמצא ליד מחלף ראשל"צ בכביש המהיר לאשדוד. לידו חניה ל־6000 כלי רכב.

הקמת האמפיפארק היא חלק מ„המהפכה התרבותית" הפוקדת את ראשל"צ, במסגרתה הוקמה בעיר תזמורת סימפונית מקצועית בניהולו של המנצח בן העיר שמעון כהן המונה 40 נגנים, שתופיע באמפיפארק ושמשכנה יהיה בהיכל התרבות העירוני ההולך ונבנה במרכז העיר בעלות של 5 מיליון דולר.

בין האמנים מחו"ל שיופיעו הקיץ באמפיפארק בלט **חוליו אינגלסיאס**. בין הישראלים יהיו **שלום חנוך, שלמה ארצי**, ה„**גבעתרון**", וכנראה גם מופע של להקת „**כוורת**".

הצלחה בחו"ל הזמרת **אורה זיטנר** חזרה ארצה מסיבוב הופעות בחו"ל כשהיא עומסת על גבה הררי ביקורות חיוביות אותן ליקטה בעת מסעה. אל ארצות הים יצאה, מלווה בבעלה דויד ברגמן, עקב הזמנה להופיע בתיאטרון העירוני של פאריס. מקריאת הביקורות הצרפתיות ניתן ללמוד כי היא עמדה במבחן. בעקבות הופעותיה הוזמנה לארבע הופעות נוספות שיוקלטו בתקליט.

חנוך רעים

פרסומי ארץ ישראל

● כנסי החוקרים של „יד בן צבי" מניבים, כעבור שנתיים־שלוש מעת קיומם קבצי מאמרים. זה עתה הופיע בהוצאת ה„יד" הקובץ *„יהודים, שומרונים, נוצרים בארץ ישראל הביזאנטית"*, בעריכת דוד יעקבי ויורם צפריר, פרי כנס באותו שם. מאמרי הספר ערוכים לפי הנושאים: ירושלים, עולי רגל ונזירים, מסורות יהודיות ונוצריות בספרות ובאמנות ושומרונים. קשת הנושאים רחבה, והצד הנוצרי מודגש בנושאי המאמרים. דומה כי תוס השני במחקרים הוא התבססותם על כתבי יד וממצאים ארכיאולוגיים כדרך להבאת חידושים בהיסטוריה של ארץ ישראל. הזית וכך יש בספר איורים רבים וכן מפתח עניינים.

● הגליון החדש של *„מדעשת דרדי"* מביא מסלול מודרך במוזיאון הרבע ההירודיאני בירושלים ומפת־פוסטר גדולה של אתרי ירושלים. בחוברת כלולים דבריה של תמר שילה על יגאל שילה ז"ל, בעלה, בחפירות ובחקר הארץ, בייחוד בעיר דוד. דברים יפים שרק תמר, שהיתה גם שותפה פעילה לחפירות, יכלה לחצוב מלבה.

● בחוברת *„עתמולי"* החדשה יש כרגיל מאמרים מאירי עיניים על תולדות העם והארץ. בכלל זה מאמרו של העורך, שלמה שבא, על עתונות המחתרת, בימי טרום המדינה, ומאמרו של חגי הוברמן, על שדה התעופה הראשון בארץ, שהיה ליד עזה. היה זה „אווירודרום" *שפעל מסוף 1926 ונחתו בו מטוסים בדרכם מלונדון להודו.*

● בנימין קלוגר, הוצאת ספרים של אדם אחד (ת"ד 6050 ירושלים, 91060) הוציא את הכרך החמישי של *„מן המקורי"*, הישוב הישן על לוח המודעות. בספר מובאים בצילום כרוזים ומודעות, טפסים וצילומים, של מוסדות, אישים וארגונים בירושלים הישנה, מקודות לידיעת בירת ישראל.

צבי אילן

אליה קאזאן: אוטוביוגרפיה

בארה"ב יצאה לא מכבר האוטוביוגרפיה של הבמאי **אליה קאזאן** „אליה קאזאן: חיים". ספר מלא זעם ומרירות שבסיומו אומר המחבר: „אני מתאר לעצמי שמעת לעת חשבתם שספרי לא צודק, מכוער, גדוש שנאה ופה ושם גם וולגרי". זהו סיפור חייו (היום הוא בן 78) של השחקן, במאי, סופר, שבגיל ארבע היגר לארה"ב עם הוריו היוונים מתורכיה. הוא החל את הופעותיו כשחקן במה בהפקה האגדית של ה„גרופ תיאטר" – „מחכים ללפטי" ב־1935. לאחר מכן התפרסם כאשר ביים את ההצגה „חשמלית ושמה תשוקה" (1947) עם מרלון ברנדו ו„מות הסוכן" (41). היה בין הוגי ומייסדי ה„אקטורס סטודיו" בית הספר המשפיע ביותר בתולדות התיאטרון בארה"ב. לאחר מכן פנה לקולנוע, ויצר משך השנים סרטים כמו „חשמלית ששמה תשוקה", „חופי הכרך", „ויוה זפטה" (כולם עם ברנדו), „בייבי דול", „קדמת עדן", „אוהד בדשאי" ועוד.

הספר עוסק גם בהצטרפותו לתא קומוניסטי והלשנתו על חבריו בפני הוועדה לפעולות אנטי אמריקאיות, ומתאר את יחסיו עם הנשים הרבות בחייו, ביניהן גם מרלין מונרו.

דני ורט

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין, דיוק (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי) תמלילים והצרצר (כ).
09.00 אנגלית (ה').
09.20 השעה שלנו: הקלברי פין (כ).
10.10 אנגלית (ז').
10.30 פרפר נחמד: קולות וצלילים.
11.00 חשבון (ה') חילוק בשברים עשרוניים.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גיאוגרפיה כללית (ה'–ו') ברזיל: ההגירה מהכפרים אל העיר.
12.00 ספרות (ז'–ט') בלדות א' (כ).
12.25 אנגלית (ט').
13.00 אנגלית (י').
13.30 הסטוריה כללית: יש למרוד.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 בהוטאן „ממלכה בהימלאיה בהרי ההימאליה, פסטיבל מסכות" – תיאור החיים במדינת בהוטאן שעל גבול הודו (המדינה היתה סגורה בפני זרים עד לצילומי הצוות היפני) ההיסטוריה של המדינה החיים הדתיים והתרבותיים.
14.55 גברת פלפלת „עץ האורן", תוסב העצים רוצה להסב את עץ האשוח בו בנתה לה משפחת הסנאים קן. בעזרת תחבולה מבריקה מצליחה פלפלת להציל את עץ האשוח (כ).
15.05 רחוב סומסום „מקרה אף כאשר משקרים האף מתארך, כן או לא?"
15.35 יוצא מן הכלל – לקראת בחינת הבגרות בידיעת הלשון, משדר 6: החיסון.
15.50 מאתיים שניות להדסה נעורים: דפי מידע טלטקסט.
15.55 הקוסם מארץ עוץ (פרק 17) „דורותי חוזרת" הדוליל חושש מאוד – האם גלינדה אינה קוסמת אמיתית? אולי לא תוכל למלא את משאלותה של דורותי לחזור הביתה? בארמונה של גלינדה מצפות להן הפתעות נעימות (כ).
16.20 כך חיו חיינו (פרק 16), שחועט יחלום את הפשע, פריצה בבית הרופא. אחד החשודים העיקריים בפריצה הוא אביה של אנני, המשרתת. האם אמנם ניצל את ביתו.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 חיות הבר – (סידרה חדשה). מעקב אחרי חיות בר מרגע לידתן; על חייהן בטבע, על הסכנות הנשקפות להן מחיות אחרות ומן האדם ועוד. פרק א' „תנורך", סוס פוני (עברי־ערבי).
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 עם הכוכבים והפעם עם הצמד הבריטי: „נערי חנות חיות השעשועים". הצמד הגיע לראש המצעד הבריטי ארבע פעמים בתוך שנתיים ונבחר ללהקת השנה בסוף 1987. בתכנית קטעים מלהיטיהם המפורסמים. (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – על חידושי המדע ושכלוליו בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות ועוד. אימוני הצלה בים (חלק א'), כל העובדים במתקני הקידוח בים הצפוני עוברים אימוני הישרדות נגד שרפות, טביעה בים וסכנות אחרות, האורבות להם במרחבי הים (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 להיט בראש – להיטים עבריים. בהשתתפות קהל.
20.30 על גלגלים – ענייני רכב, תחבורה וזהירות בדרכים.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת – (פרק שמונים ושמונה). אחרי תאונת דרכים קשה נעלמת פאלון באורח מסתורי. בעלה של דומניק מגיע לדנוור ותמה לראות, שאשתו מעוניינת להישאר שם. סטיבן מאשים את אמו ברצח מארק. בלייק למד, שאלקסיס היא שהביאה למפלתו. סמי ג'ו תוספת את דני (עברי־ערבי).
22.40 מצב הרוח – ענייני תרבות ואמנות. בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים אחדים. גם הפעם תיוחד התכנית לפסטיבל ישראל–ירושלים.
23.30 משדר ספורט מיוחד, תקציר מאליפות אירופה לאומות בכדורגל ושידור ישיר של משחק הכדורסל – האנ.בי.אי.
02.00 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „הרפתקאות הדבורה מאיה".
19.00 „הים" – סרט תיעודי אודות הים. מדענים העוסקים בחקר הים מספרים על תגליותיהם בליווי צילומים (סרט קנדי, בשידור חוזר).
19.30 „חופשי תופשי" – סדרה קומית. עלילותיהם של שני אנשים בריטים הבאים מרקע תרבותי שונה ומבלים חופשה בספרד. מככבים: קית ברון, גון סילור, ג'ונה ואן גיסגהם וגיל סטייסר.
19.55 „פינת המתכונים השבועית" – פירות קיץ – מיצים גלידות וריבות מפירות.
20.00 „פרדריק הגדול" דרמה תיעודית על חייו ויצירתו של המלחין הגרמני בן המאה השמונה־עשרה. סיפור עזיבתו של הנדל את גרמניה ובואו לאנגליה שהביאה לו תנופה יצירתית, פרסום ועושר.
21.00 „נקודת זינוק" – מגזין ספורט בהפקת רשת הטלויזיה אנ.בי.סי. הפעם, צילומים מתחרויות שונות הנערכות במפרץ ניו־ג'רסי בארצות הברית.

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 7:00; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת וולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סדרה דרמטית); 21.00 סרט „המשחקים" עם סטנלי בקר; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית); 23.00 כדור־סל.

ירדנית

15.50 סרטים מצוירים (ער' 1); 17.05 עולם החיות (אנגלית, ער' 1); 17.30 דרמה אנגלית; 18.05 רחוב קרט (צרפתית); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 קרקס (צרפתית); 19.30 חדשות בעברית; 20.30 שלם בקופה (קומדיה אמריקאית); 21.10 יפן – שבט האלקטרוניקה, סידרה דוקומנטרית (על יפן כמעצמה תעשייתית, פרק שני); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 בלש פרטי (סידרה חדשה); 23.10 עשיר ועני (סידרה אמריקאית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – רוסיני: הפתיחה „וילהלם טל"; ליסט: פנטסיה הונגרית לפסנתר ולתזמורת; פולנק: סונטה לחליל ולפסנתר; מרטינו: „קנטטת העשן העולה משדות תפוחי־האדמה"; פייה: סוויטה ספרדית עממית; מסאזיה: קטעים מן הבלט „שתי יונים".
09.00 קונצרט בוקר – וולטון (לפי באך): סוויטה מן הבלט „הבתולות הנבונות"; מדטנר: קונצ'רטו מס' 1, בדו מינור, לפסנתר ולתזמורת; ברהמס: רביעייה בסול מינור לפסנתר ולכלי־קשת, אופ. 25; בטהובן: סונאטה מס' 3, בלה מז'ור לצ'לו ולפסנתר, אופוס 69; רחמנינוב: סימפוניה מספר 2, במי מינור.
11.57 פינת השיר – משירי ישראל אלירז.
12.00 אמנים באולפן – עדית שמר – חליל, דוד דולן, פסנתר; באך: סונטה מס' 5, ברה מינור; ק. אברבנאל: בקשה; מוצרט: נושא ווריאציות ברה מינור, מוסך ק. 377 (במקור לכנור); רוסל: „גני החליל".
13.05 בהאזנה נינוחה – וויואלדי: קונצ'רטו גרוסו בסי מינור, אופ. 10 מס. 3; בליס: פתיחה ברה מינור; בוקריני: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לצ'לו ותז; בטהובן: הפתיחה „חנוכת הבית"; ברהמס: 4 שירים רציניים אופ. 121; שומאן: רביעייה בלה מינור לכלי קשת, אופ. 41 מס. 1; מנדלסון: דפי אלבום אופ. 117; שוברט: 2 שירים: „הכל יכול", „אל הירח".
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – מונטוורדי: איסי דומינוס; הנדל: הפסיון למלים של ברוקס (חלק ראשון).
18.00 לה מי סידורה – לה פה סול מסע בצליל (ש.ת.).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלודה.
20.30 שידורי פסטיבל ישראל – ירושלים „רביעיית כרמינה" (הקלטה מאולם הנרי קראון) מוצרט: רביעייה בסול מז'ור, ק. 387; ברטוק: רביעייה מס' 2; היידן: רביעייה בסול מז'ור, אופוס 76 מספר 1.
22.30 מן המקורות.
23.00 מחזורי יצירות – קונצ'רטו גרוסו; מאת קורלי ובמיניאני יצירות לכלי סולו מאת סרטיני.

10.55 ספרות על הגל.
11.05 ירוק ירוק, מבחר שירים עבריים.
15.25 האוניברסיטה המשודרת.
16.05 רדיו־עשרה, מגזין נוער: כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 צבעי הקשת – „שירים והפעם: ממזרח ממערב וגם משלנו".
17.55 ספרות על הגל.
22.05 תפוח העץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם: „קו פתוח".
23.55 ספרות על הגל.

רשת ב'

07.55 ספרות על הגל (הפינה תשודר אחת לשעה עד 23.55).
18.06 בעין בוחנת, שאלות וסוגיות במחלוקת.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבן דודי, פיוט וברכה בשידור חי.
22.05 משחקי לילה – שידור חי מהאולפן המיוחד בתערוכת ה־40 ב„גני התערוכה" בתל־אביב.
00.15 לזאוזה בחלום – שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים. מהאולפן המיוחד בתערוכת ה־40 ב„גני התערוכה" בתל־אביב.
21.05 אדום עתיק – שירים שלא נס ליחם.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 אין נפים אבודים – מעולמם של יוצרים – לרגל שבוע הספר. (תוכנית שלישית) מגיש הסופר משה שמיר.
20.05 כוכב הערב – משינה.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מדע הנביאים בעידן היידס – הרפס מס' 2 הגניף היבלות.
23.55 שיחת חצות – עם המשפטן ד"ר זאב סגל.

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן.
20.05 צו – 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגיז הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרסים על התכנית.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 לאדינו.
08.05 חוגה.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.10 התעמלות בוקר.
6.20 חדשות
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אא בב".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 גימלים.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יבנע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לך לך שיר ובנינה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פרקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שעה עם אורלי יניב.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זה רה יומי.
14.05 בגישה יזמית.
15.05 שירים לרגע.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.55 הודעות לחיילים.
19.00 מבזק ידיעות.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

קופל (נהיגה עצמית) בע"מ
הודעה על אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזאת הודעה לכל בעלי המניות בחברה כי האסיפה הכללית השנתית הרגילה של החברה, שהיתה אמורה להתקיים ביום 14.6.88 בשעה 17.00 נדחתה ליום 19.6.88 בשעה 17.00 ותתקיים במשרדי עוה"ד עופר את פריסט, ברח' הירקון 113 תל אביב.

על סדר היום:
1. דו"ח דירקטוריון החברה.
2. אישור מאזן וחשבון רווח והפסד של החברה לשנת 1987.
3. קביעת מספר חברי הדירקטוריון.
4. קביעת שכר הדירקטוריון וחבר הדירקטוריון.
5. מינוי רו"ח לחברה וקביעת שכרו.
6. דיון בעניינים שאפשר לדון בהם באסיפה כללית שנתית רגילה.

אם תוך מחצית השעה מן המועד שנקבע לקיום האסיפה הכללית לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה לשבוע הבא באותו מועד ובאותו מקום.
פנקס החברים של החברה יהיה סגור להעברות החל מיום 14.6.88 ועד תום האסיפה הכללית.
בעל מניות שהוא זכאי להצביע עד למועד האסיפה אישור שמניותיו באסיפה הכללית מוסמך לייצג.
בעל מניות הרוצה להיות מיוצג על ידי שלוח, יפקיד יפוי כח מתאים במשרדי עוה"ד עופר את פריסט ברח' הירקון 113 תל אביב, לפחות 48 שעות לפני המועד שנקבע לאסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
גדעון פרייס, עו"ד

סרטים

■ תל־אביב

אסתר: אשליה גורלית 9.50, 7.30, 5.00
אורלי: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
בית ליסין: מנטי פייטון – טעם החיים 23.15
בן־יהודה: תינוקת בירושה 9.30, 7.15, 5.00
גורדון: יופיו של החטא 9.45, 7.30, 5.00
גת: ביטל ג'ולס 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: סערת רגשות 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דיזנגוף 2: להתראות ילדים 7.30, 5.00, 1.30, 11.00 מאנון 9.50
דיזנגוף 3: סופיה 9.50, 5.00, 1.30, 11.00, ז'אן דה פלורט 7.30
דקל: משדרים ורשות 9.45, 7.10
דרייב־אין: עדות במבחן 10, 8, 24 סקס
הוד: תקועים בדרך 9.30, 7.30, 5.00
המוזיאון הישראלי, בימה: פסיכיאטור ליום אחד 10.00
הסינמטק: 7.30 מאחר מאנצ'אלי 9.30 ההלנדי האנושי
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) גברת מס הכנסה 5, 7.30, 9.45
חן 1: שלושה גברים ותינוקת 9.55, 7.40, 5.00
חן 2: וול סטריט 9.50, 7.30, 4.50
חן 3: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30
חן 4: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
חן 5: פעמיים אישה 9.50, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
לב 1: אהבנו כל כך 9.50, 7.25, 5, 2
לב 2: החברה של החברה שלי 10, 7.30, 5, 2
לב 3: המכשיר הנסתר 9.45, 7.15, 4.45, 2.00
לב 4: תופשה בכפר 9.50, 7.40, 5.00, 2
לימור: סימפוניות הפשע 9.30, 7.30, 5.00
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7, 4.30
מקסים: חיזור גורלי 9.40, 7.30, 5
סינן (לשעבר אלנבי): עיתונות שחורה 9.40, 7.30
פיילת 1: שם המשחק 9.30, 7.15, 5.00
פיילת 2: עדות במבחן 9.30, 7.15, 5.00
פיילת 3: סגור לרגל שיפוצים
פאר: בשם העם 9.30, 7.30, 5.00
פריז: ליידי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12, 23.30 רודי
צפון: תשוקת באפריקה 9.45, 7.30
שחקים: זרוק אותה מהרכבת 9.30, 7.30, 5.00
תמוז־רמת־אביב: התפוח המכני 9.30, 7.00
תכלת: שנת התבגרות שלי 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: ללא מוצא 9.30, 7.30, 5.00

■ ירושלים

אדיסון: תקועים בדרך 9.15, 7.15, 4.30
אורנע: שאלה של שפיות 9.15, 7.00, 4.30
אוריון 1: קו הסקיה 9.00, 6.30, 4.15
אור 2: את ואני והמהפכה – סרט הונגרי 9.30, 7.30, 4.30
אור 3: עשבי בר 9.15, 6.45, 4.30
אור 4: מעקב צמוד 9.15, 7.15, 4.30, 23.15 האלמנה השחורה
אור 5: ללא מוצא 9.15, 7.15, 4.30, 23.15 גולי (סקס)
בית אגרון: 5.30, שם הורד 7.45 ללא מוצא 10.00 אות משמים
אורגיל: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00, 4.30
כפיר: שם המשחק 9.15, 7.15, 4.30
מיטשל: מוכת ירח 9.15, 7.15
סמדר: סיפור בזיגזג 9.30, 7.30
עדן: ללא מתאבדים 9.15, 7.15, 4.30
רון: משדרים ורשות 9.15, 6.45, 4.15
תיאטרון ירושלים: מוריס 9.30, 7
אינטימיה: בשם העם 9.30, 7.15, 5

■ חיפה

אורה: תשוקת מאפריקה 9.30, 7.15
אורלי: חופשה בכפר 9.15, 7.00
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: התפוח המכני 9.00, 6.30
עצמון 1: מוכת ירח 9.30, 7.15
עצמון 2: זרוק אותה מהרכבת 9.30, 7.15
עצמון 3: פסיכיאטור ליום אחד 9.30, 7.15
פאר: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00, 4.30
קריאור: חכמת רחוב 9.15, 7.00, 4.30
שביט: גברת מס הכנסה 9.15, 7

רון: תקועים בדרך 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 1: משודרים ורשות 9.15, 6.45, 4.15
רב גת 2: עיניים שחורות 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: חיזור גורלי 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 2: תינוקת בירושה 9.15, 7, 4.30
רב אור 3: הקיסר האחרון 8.15, 5

■ קריות חיפה

ספיר: משודרים ורשות 9.30, 7.15
סביון: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00
אודיון: יופיו של החטא 9.30, 7.15
בית העם: מאנון 9.30, 7.15
היובל: ז'אן דה פלורט 9.30, 7.15
ציון: תנה סגש 9.15, 6.30

■ אשדוד

צמרת: חיזור גורלי 9.30, 7.30
אשדודה: שאלה של שפיות 9.30, 7.30

■ אשקלון

אסתר: עשבי פרא 9.30, 7.30

מצודה: תנה סגש 9.30, 7.30
רוזה: הקיסר האחרון 9, 6

■ באר־שבע

חן: נשואה לשניים 9.30, 7.15, 5
היכל התרבות: חיזור גורלי 9.30, 7.15

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: סגור
מלון דניאל: מאנון 9.30, 7.00
כוכב: אבא רד מכוני 7.10, החנות מעבר לפינה 9.35

■ עפולה

כסיטונים: חשוד 9

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: חיזור גורלי 9.30, 7.30
ארמון: לילה בגניב 9.30, 7.30
מגדל: שלושה גברים והתינוקת

עצמאות: חקירה בסייגון 9.30, 7.30, 9.30, 7.30, 5.00
סביר: נשואה לשניים 9.30, 7.15, 5.00
כתבים קרית שרת: סגור
רינה: ז'אן דה פלורט 9.30, 7.15

■ חדרה

חדרה: חקירה בסייגון 9.30, 7.15

■ כפר־סבא ■ רעננה

עמל: מעקב צמוד 9.30, 7.15
חן: יופיו של החטא 9.15, 7.15
אחוזה: סגור

■ לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
בית דיה: חיזור גורלי 9.15, 7.15
אורה: אי אפשר לקנות אהבה 9.30, 7.30

■ נהריה ■ עכו

הוד: וול סטריט 9.15, 7.15
רון: סגור
אודיטוריום: סגור

■ נתניה

אסתר: מוכת ירח 9.15, 7.00
שרון: יופיו של החטא 9.15, 7.00, שלושה גברים ותינוקת 5.00
סמדריה: שאלה של שפיות 9.30, 7.15

■ קרית אונו

מתנים: סגור

■ פתח־תקוה

שלום: אי אפשר לקנות אהבה 9.30, 7.15
היכל 1: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
היכל 2: שם המשחק 9.30, 7.15, 5
היכל 3: הקיסר האחרון 9.15, 6.15

■ קרית שמונה

שניר: חיזור גורלי 9.15, 7.15

■ ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: הקיסר האחרון 9.30, 6.30
ג.ג. רון 2: תינוקת בירושה 9.30, 7.30, 5
נגמן: שאלה של שפיות 9.30, 7.30
ראשון: וול סטריט 9.30, 7
בית העם: הגרוף 8.30
הדר: הקיסר האחרון 9.30, 6.30
חן: מוכת ירח 9.15, 7.15

■ רמת־גן וגבעתיים

אלאמיב: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.15, 5
ארמון: סגור
לילי: שם המשחק 9.30, 7.30
הדר: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
רב גן 1: וול סטריט 9.55, 7.30, 5.00
רב גן 2: פעמיים אישה 9.50, 7.25, 5.00
רב גן 3: הקיסר האחרון 9.15, 6.15
רב גן 4: החשוד 9.55, 7.25, 5
שביט: ז'אן דה פלורט 9.30, 7.00